

PERSFOCUS

ACHTSTE JAARGANG NUMMER 12 - DECEMBER 1992

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

JOS COLLIGNON

2 APRIL 1992 DE TUD 1

IN DIT NUMMER:

Warner Report: watch the child worker!

De strijd tegen misbruik

O.I.

Gelijk behandelde homo's/par. 175 beerdigt

Daders; berg ze op!

Ontucht van de maand

Van Swieten vrij

Jonge daders

Onterecht

Kinderporno best wel fijn...

Kindermoord in Frankrijk

Affaire Doucé/prostitutie

Censuur of goed fatsoen?

Jeugdig seksleven

In Sexualibus

Achtergrond

pag. 2

pag. 5

pag. 9

pag. 10

pag. 13

pag. 15

pag. 19

pag. 20

pag. 22

pag. 24

pag. 25

pag. 26

pag. 27

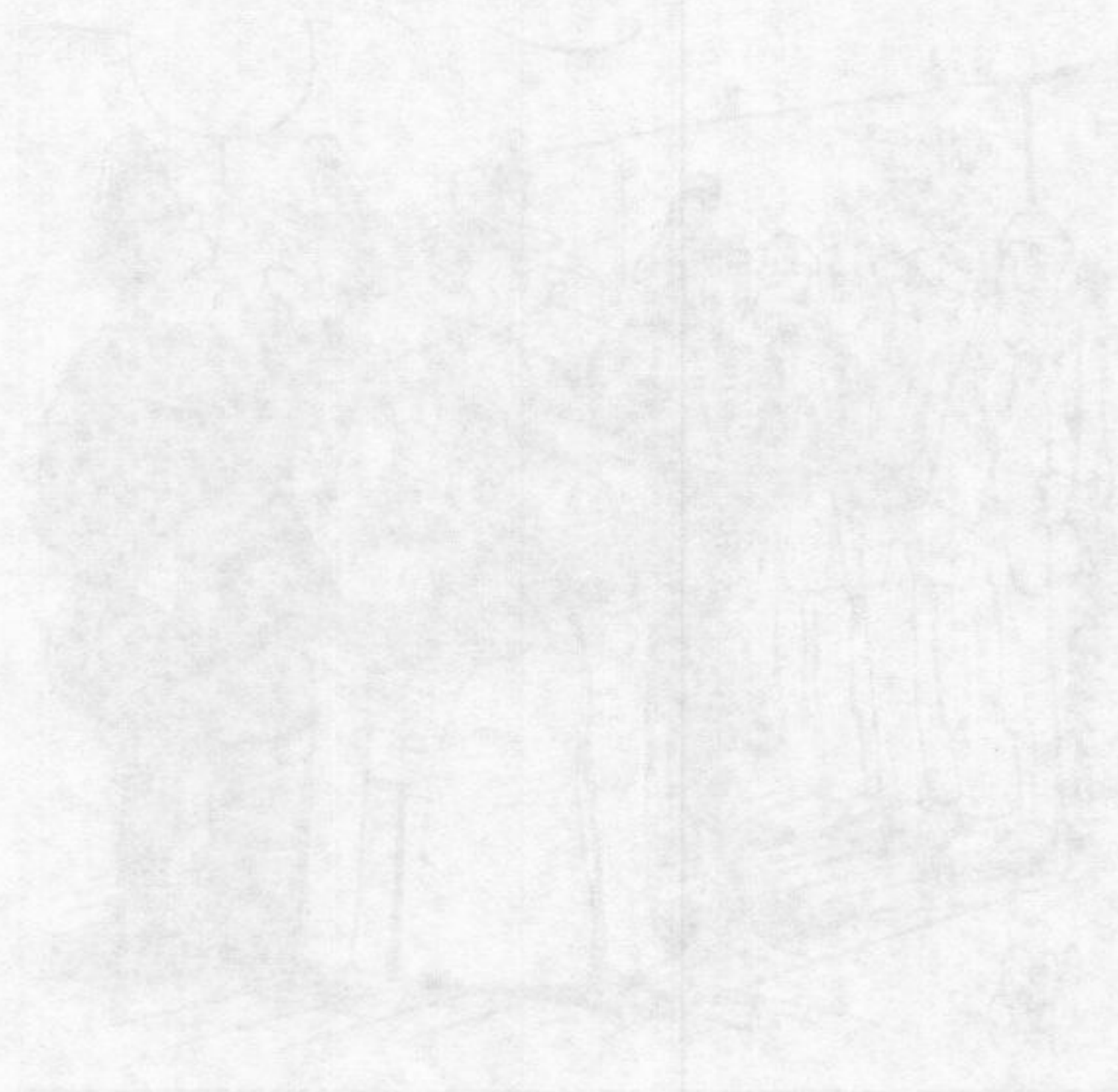
pag. 28

pag. 31

pag. 35

PERSEPHONIS

PERSEPHONIS

PERSEPHONIS

PERSEPHONIS

PERSFOCUS, ACHTSTE JAARGANG, NUMMER 12, DECEMBER 1992

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Haagsche Courant	HC
Zwolsche Courant	ZC
Zutphens Dagblad	ZD
De Gelderlander	Geld
Alkmaarse Courant	AC
Friesch Dagblad	
Utrechts Nieuwsblad	UN
Het Nieuwsblad	NB
VPRO-gids	VPRO
Groene Amsterdammer	GA
Folia (Univ. van Amsterdam)	
Uit Duitsland:	
Tageszeitung	TAZ
Express	EXP
Frankfurter Rundschau	FRS
Die Zeit	Zei
Kölner Stadtrevue	KSR
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
La Dernière Heure	LDH
HUMO	
Uit Frankrijk:	
Libération	Lib
Uit Engeland:	
The Guardian	Gua
The Independent	Ind
The Daily Telegraph	TDT
The International Times	TIM
Uit de Verenigde Staten:	
The Wall Street Journal	

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--. Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 43.548
1009 NA Amsterdam

Children's home staff face tougher vetting

Child care staff interviews criticised

By Nicholas Timmins
Political Correspondent

STAFF being recruited for children's homes should be questioned about their sexual preferences and the stability of their sexual relationships, health ministers told local authorities yesterday as they published an inquiry into children's homes.

The Warner inquiry — set up last year after Frank Beck was given five life sentences for sexual abuse of youngsters in four Leicestershire children's homes — is deeply critical of present recruitment practices in homes that house 15,000 children.

Some councils interpret equal opportunities legislation to ask all candidates a rigid set of questions with no follow ups, failing to obtain personal details that could put at risk children in care, the report says.

"Little systematic attempt is made by many employers to find out anything about the way candidates relate to children; any incidents in their own pasts which might give rise to concerns; or the stability of their own sexual relationships and their ability to cope with often highly sexualised teenagers."

References, and even criminal records — where there are up to three-month delays in police responding to requests — are often not checked properly, and in many places arrangements "are not designed to produce safe appointments", the inquiry, chaired by Norman Warner, former director of social services in Kent, found.

Far more rigorous selection procedures are needed when many employers have "a touching faith" that a formal 30-minute in-

HEALTH ministers yesterday ordered immediate action from local authorities to improve seriously deficient recruitment methods for staff in children's homes after sexual abuse scandals.

Applicants' sexual interests, relationships and characters should be discussed in depth at preliminary interviews while full employment histories should be taken and criminal record checks made before appointment, the Warner inquiry into children's homes staffing recommended.

The inquiry was set up last year after Frank Beck was given five life sentences for sexually abusing children in four Leicestershire children's homes.

But while ordering councils to act, ministers moved only to consult on a string of recommendations affecting central government — including the appointment of a Development Action Group, with a three-year life and annual public

By Nicholas Timmins
Political Correspondent

reports, to be both a watchdog and an agent for change.

Tim Yeo, Parliamentary Secretary at the Department of Health, said he accepted the report's 83 recommendations in principle and declared the report "will not be allowed to gather dust". Local authorities should, however, be given an opportunity to comment on how best to implement the report's recommendations, he said.

Noting that there have been eight inquiries affecting children's homes since 1985, the Warner team said: "We are concerned there have been so many inquiries whose findings have gone largely unheeded by the service as a whole."

Warner suggests the homes are in crisis, the children in them becoming older and more disturbed

and that an estimated one third of them are victims of sexual abuse. Staff training and development is described as "dire", with 80 per cent of care staff and 40 per cent of home heads unqualified.

Rather than the orphans and truants of a bygone era, some homes now house "many violent, abused, abusing and self-mutilating children". An action group would be the "engine for change" that the homes need.

Labour and local authority associations said more money would be needed to fund the improved recruitment, supervision and work-based training that the inquiry recommends. But Norman Warner, the former Kent social services director who chaired the inquiry, said that councils could achieve more by making children's homes a higher priority. "The children in residence did not ask to be there," he said.

The report says implementation

of its recommendations "will deter a small group of paedophiles who seem to have sought employment in children's homes to gain access to vulnerable children".

But society "will need to be alert to the danger" that determined paedophiles could turn to education and youth work as it becomes more difficult for them to secure children's homes jobs.

■ *Choosing with Care*; HMSO; £13.25.

Rigorous recruitment, page 2
Sandra Barwick, page 19

terview is the best way of selecting staff to care for vulnerable and disturbed children when, alone, that produces worse odds for a satisfactory appointment than tossing a coin.

The position of trust staff are in requires a full investigation "into candidates' backgrounds, personalities, attitudes and track records", the report says, detailing how that should be done.

Only 15 per cent of local authorities vetted staff thoroughly and only half passed information about "potentially unsuitable" candidates to other councils. Many did not use the Department of Health's central index of unsuitable employees and only 15 per cent followed up references with telephone calls.

Tim Yeo, Under-Secretary of State for Health, yesterday said local authorities were being told to report by Easter on progress in improving their recruitment procedures. He was, he said, "greatly concerned" that many of the 83 recommendations in the report were not already routine practice.

The report underlines, how-

ever, that not just staff recruitment, but training and supervision require radical improvement, as the nature of children in the homes has changed radically.

Two-thirds suffer from emotional and behavioural difficulties and a third are reported to have been sexually abused.

"Thus some of the most troubled and demanding children in our society are being looked after in children's homes by a largely unqualified and often untrained workforce."

Within 12 months structured fortnightly supervision, and an-

nual performance appraisals of staff should be introduced, with training switched to practical on-the-job training linked to distance learning, rather than the present programme which will take 30 years to train all eligible staff for the Diploma in Social Work. "The present training strategy seems more geared to helping the staff to obtain qualifications that enable them to leave, than to providing practical training for the majority

of staff in homes looking after children."

As the children's homes population has become more difficult, the report says, the NHS in some parts of the country "has largely abandoned specialist support to children's homes".

Only 40 per cent of local authority homes have anything like regular and easy access to psychologists, psychotherapists and psychiatrists.

THE INDEPENDENT
8/12/92

as
ot
to
sa
ci
pi
ar
ur
2,
a
tl
fr

The Warner report may protect children in homes, but not those in private schools and scout troops, says Sandra Barwick

A paedophile does not, as a general rule, attend interviews wearing a woolly hat and a leering expression. This ought to be a superfluous observation, but the evidence of the Warner inquiry into the staffing of children's homes, published yesterday, suggests otherwise.

Ten per cent of heads of homes and one-third of care workers, it says, take up posts before their references have been confirmed, and some before police have checked whether their names tally with those of known sex offenders. Some of those recruiting staff for children's homes, it is clear, think that they will know a paedophile when they see one.

The past, of course — the recent past — proves that not only are paedophiles not spotted by their expressions at interview, but also that they are not noticed during years in office carrying out serious assaults on the children in their care. Frank Beck, who was sentenced to five life terms in November 1991 for the physical and sexual abuse of children in his care in Leicestershire council homes over 13 years, is an example.

Can you really trust Akela?

Even those who are given strong clues to their employees' natures sometimes seem to turn a blind eye. As long ago as 1985, another official inquiry, the Leeways report, looked at the case of an officer in charge of a children's home who was taking indecent photographs of young children. For six years his superiors had been aware that his behaviour was unacceptable and had sexual implications, but failed to act.

Has the situation changed? It seems not: only this month it was revealed that Lambeth council had failed to dismiss a man in charge of a children's home with a past conviction for indecently assaulting a 13-year-old boy, because "the nature of his offence had not led the council to believe he was a danger to children".

"At almost every point," the Leeways report concluded, "at which collectively or individually the people involved had to

choose between making the welfare of the child the first consideration, and some conflicting loyalty or priority, they chose the latter." That sentence should be engraved on the tombstone of the present system for the recruitment and management of staff in children's homes.

Those who abuse children can appear respectable, charming, amusing and socially gifted. According to Nicholas Groth, an American clinical psychologist who has worked for 26 years with abusers, there is no common profile of the child abuser, any more than there is of the alcoholic. He, or she — abuse of children is not confined to men — cannot be identified by clothes or accent. Anyone interviewing an adult who will have power over children cannot hope to rely on instinct.

A check in police records, and a thorough check to make sure staff members

and appointees are not using false names will not weed out all abusers, but is the minimum protection that children should expect. That goes for all those who employ staff with control over children, not only those in children's homes, to which the Warner inquiry was limited. If this, the most crucial area of child vulnerability, has so many gaps and loopholes, what reliance can be placed on checks elsewhere?

Many organisations dealing with abused children say their abusers seek out youth organisations, nursery schools — any job that will allow them prolonged and unsupervised contact. Yet at present only local authorities and a limited number of voluntary groups under the National Council of Voluntary Child Care Organisation's pilot scheme can check the criminal records of their employees. Agencies providing workers for children's homes cannot carry out checks. The Scout

Association says it has no way of finding out whether the keen young man who has just volunteered to take over a Scout group is fresh out of prison after a five-year sentence for raping a 15-year-old.

Then there are boarding schools, crammed with children over whom teachers have wide influence. The Department of Health holds List 99, a compilation of those who have been convicted of sexual and other offences while teaching.

But if Warner has found that only half of local authorities tell other potential employers about staff leaving under a cloud, how many in the scandal-shy private sector are covering up in the old-school style described so well by Evelyn Waugh in *Decline and Fall*? "I expect you'll be becoming a schoolmaster, sir. That's what most of the gentlemen does, Sir, that gets sent down for indecent behaviour."

The civil liberties at risk in these cases are not those of scrutinised adults but of children. They deserve protection that the law does not yet provide. The Warner report is only a small step along the road.

Abused by the system

GUA 05.12.02

THE WARNER REPORT

Tight vetting urged to stem abuse in children's homes

TOT 8-12

By David Fletcher, Social Services Correspondent

STRINGENT checks on applicants for jobs in residential homes were recommended by a Government-commissioned inquiry yesterday to halt growing sexual abuse of children in care.

They would include personal references, confidential phone calls to previous employers and checks on police records and secret Government lists of public employees guilty of past disciplinary offences.

Mr Tim Yeo, Health Minister, said local authorities must act on the report's key recommendations and tighten staff selection procedures as a "matter of urgency".

He was extremely disturbed by the findings of the inquiry, set up a year ago after the jailing of the former children's home head, Frank Beck.

Beck received five life sentences for sexually abusing scores of youngsters while in charge of four children's homes. He was allowed to continue working with children despite four separate police investigations into alleged abuse by him.

The inquiry, chaired by Mr Norman Warner, former director of social services for Kent, called for wide-ranging improvements in the selection, training and supervision of staff responsible for some 11,000 children in residential homes.

It said: "Some homes today have many violent, abused, abusing and self-mutilating children, rather than the orphans and truant of a bygone era."

Yet 80 per cent of staff and 40 per cent of heads of local authority children's homes had no social work qualification.

Many staff were "casually recruited," lacked both experience and training but were given unsupervised access to some of the most difficult children in the country.

The report said that, in

RECOMMENDATIONS

- Better vetting of applicants for care staff in children's homes.
- Improved selection procedures for new staff.
- Better training with a new diploma reflecting work experience.
- Supervision and regular appraisals for all staff.
- A new system of licences without which staff would be unable to work in children's homes.
- A Government campaign to promote the positive aspects of careers in children's homes.
- Each home to publish a statement of objectives.
- Guidance to children on how to complain without staff knowing.

future, applicants should be required to fill in a form, undergo a written exercise, submit references and attend both a preliminary and final interview.

Previous employers should be specifically asked about disciplinary offences, and employers should have no inhibitions about checking out applicants through telephone inquiries and "informal networks".

Candidates should be asked about their attitudes to "control and punishment, significant childhood events, stability of personal relationships or sexual attraction to children".

The report said: "The situation would appear to be that a proportion of staff in children's homes from agencies never have any checks made on whether they have a criminal record."

Once in employment, staff should be better supervised with annual appraisals of performance to improve

competence and identify training needs, it said.

The report called for a system of licences without which care staff would not be allowed to work in children's homes; a code of practice setting national standards; and a fast-track system to improve arrangements for the vetting of staff by police.

It said: "We consider that local authorities will need to make children's homes a major priority for at least the next three years."

"Too many children's homes have been forgotten for too long — until there is a scandal. They have few champions. They need continued attention from those in positions of authority who can bring about change."

Mr Yeo said greater efforts must be made to protect vulnerable children. There could be no guarantee that child abuse would never occur, but residential care had "sadly been plagued by a number of scandals".

He said: "We are today sending a letter, together with this report, to the directors of social services in England calling on them to examine this report with a real sense of purpose and telling them to report back on their progress."

The Association of Directors of Social Services said that the report "if implemented appropriately, will enhance enormously the substantial efforts social services have made recently in improving the quality and performance of residential child care staff".

The Association of County Councils said urgent action was needed to review recruitment and selection practices in children's homes but there were no "quick, easy or cheap solutions".

The Association of Metropolitan Authorities said many of the report's recommendations would be impossible to implement unless the Government provided the necessary resources.

I AM one of a small number of residential social workers who has been wrongly accused of abusing children (Parents 'Still Lose Rights' In Abuse Cases', December 1).

There has always been a minority of parents wrongly accused. And since the recent residential child care scandals linked to the Pindown abuses it is inevitable that a small number of social workers have been and will be falsely accused.

I am also a member of Parents Against Injustice, (PAIN) but as a residential social worker falsely accused, who was subsequently dismissed, I had no rights whatsoever. My career is now in ruins, and my life is hell. Unless I clear my name my future employment prospects are nil.

The need to redress previous imbalances in not believing children is enshrined quite properly within the Children Act but in a number of social work departments the pendulum has swung so far that an attitude of "children never lie" prevails. Of course, this premise is not true.

My case was dealt with internally where the employer was prosecutor, judge, jury and the court of appeal rolled up into one. My employer also determined what evidence I could present. I was supposed to have been interviewed by a police officer and social worker, but as soon as I confirmed that a solicitor would be present at the interview, the social worker and police officer did a disappearing act.

Yet to my amazement the police officer who never met me came to my internal hearing and gave evidence against me. Why does the system allow the employer to accept uncorroborated evidence that a criminal court would never entertain?

PAIN has been very supportive to me. It would be a tragedy if, as feared, this organisation was forced to close due to lack of funds. Increasing numbers of people would suffer the trauma of false accusation without any support or redress. (Name and address supplied.)

YOUR report will have given some readers the impression that large numbers of families who are involved in child sexual abuse investigations by social workers are either being treated unfairly, or having basic rights denied to them.

This is regrettable, not simply because it is false, but also because of the very tenuous nature of the evidence upon which that impression is based. The 30 case studies presented by PAIN all date from pre-1987, before the Children Act was even drafted.

The subsequent study of 164 parents of families, whatever that might mean, was a sample made up exclusively of examples where an unspecified number of people, with an unspecified number of children, had presented themselves as dissatisfied social services users — hardly the basis for impartial

research conclusions, or for generating the sorts of impressions your story suggests.

Because of the unsatisfactory definitions used by PAIN it is hard to know how many children were involved. Yet however many are represented within the "164 parents and families" you quote, it will be gratifyingly few when seen in the context of the 45,000 plus children who might be suffering physical and sexual abuse but are protected each year by social workers working in social services departments.

Using a statistically negligible number of prejudiced families to suggest that a majority of families involved in these tragedies are being "abused" in no way adds to our understanding of the difficulties social workers, or those families themselves, face.

Peter Smallridge, President, Association of Directors of Social Services.

FOR SOME years I have been concerned at the growing trend among doctors to involve themselves in the care of children without their seeking a valid consent to such involvement, either from the child, if of sufficient understanding, or from the parents, or from any other competent authority.

I am also concerned at the frequency with which confidential clinical information is circulated to third parties by doctors, also without consent, and at instances in which doctors have acted thus without even having seen any member of the family, let alone being in a position of clinical responsibility towards the child, and indeed have interfered both with clinical care by doctors who did have clinical responsibility, and with the autonomy of parents and children.

I recently wrote to the President of the General Medical Council asking whether practices of this type constituted serious professional misconduct. I was astonished by the reply I received, which categorically stated that such practices "did not raise any issue of serious professional misconduct."

The implications of this are extremely serious. It means among other things that, whenever a parent takes a sick child to a doctor, no guarantee of confidentiality can or will in many cases be given.

There have been sufficient well-publicised causes for concern lately regarding both childcare and the ethics of medical practice for this to cause considerable misgivings, and, while of course there are many ethical and caring doctors who do not behave in this way, any parent consulting a doctor in respect of a child for whom he or she is responsible would be justified in asking for assurances at the outset about the ethical basis on which the consultation is to be conducted.

(Dr) Derek Pheby, Hadspen, Castle Cary, Somerset.

IND 12.12.92

Victimised by false allegations of abuse

From Ms Marion Bennathan and Mr Robert Laslett

Sir: The president of the Association of Directors of Social Services (letter, 7 December) may be right in saying that the recent report by Parents Against Injustice does not give a fair picture of up-to-date practice in the investigation of child abuse, although a little more compassion for the statistically few who have had their lives wrecked by wrong accusations would not have gone amiss. And he is right to point out that much work has gone into making social work procedures more rigorous and more skilled.

But there is another area of work where his association needs to act with speed and concern and that is in work, particularly residential, with emotionally and behaviourally disturbed children. Here, the number of allegations against staff of abuse has escalated since the introduction of the Children Act, under which children have been made aware of their rights to protection from all

forms of ill-treatment and of their rights to make complaints.

A number of staff known to us have recently been submitted to extremely stressful and long investigations on the basis of such complaints. Their establishment may be put under investigation, they may be suspended from work, they may even be arrested and held in police stations overnight. So far, none of those we know has been charged with any offence.

Of course, we understand that the protection of children must come first, but we should like to see some evidence of a realisation that the welfare of the people who do this extremely demanding work is also important. At present, workers are treated as guilty until proved innocent. They live through a period of great stress against which their innocence is no protection, since they do not know that their word will be accepted. Even after no charge is made, they may feel that the rest of the world sees this as a verdict of "not proved", and this may be correct.

We all know that in the recent past children have been horribly abused in establishments that were meant to care for them. We

also ought to know, unless we were born yesterday, that, as Lord Clyde pointed out in the recent Orkneys inquiry, children have to be listened to, but they do not necessarily have to be believed. We know that children who have been abused learn the power of accusation, especially when there is no possibility of substantial rewards for abuse suffered.

The point is being reached where good, experienced people are no longer willing to expose themselves to the threat of unfounded allegations and are beginning to seek other work. If the trend is not stopped, then the children will be the losers. Disturb children and young people need the highest levels of professional skill if they are to grow to reasonable maturity, and staff need better protection.

There are no easy answers. But it must be accepted that there is a pressing problem and one in which the Association of Directors of Social Services has a central role.

Yours faithfully, MARION BENNATHAN ROBERT LASLETT London, NW2

TDT 03.12.92

Counsellors plan to re-open helpline for Beck victims

By Colin Randall

A TELEPHONE helpline for victims of Frank Beck, the jailed former children's home head, is to be re-opened in February by the National Society for the Prevention of Cruelty to Children.

More than 200 callers rang the number after it was established in November at the request of Leicestershire County Council, which was responsible for three homes Beck had run.

Free lines will again be made available to coincide with the council's report on the affair. They will remain open for a week, after which the service will be reviewed.

When Beck's trial ended, a 20-strong squad of social workers, counsellors and members of the NSPCC's child protection team was set up and given an office in the society's eastern regional headquarters in Leicester.

Working in shifts, they manned three lines five days a week, before reducing to

three days as the number of calls eased. Some counsellors found the stories of abuse so distressing that they needed to seek help themselves.

Most callers were former residents of Beck's homes, in their late teens or twenties, although a few former staff and parents also made contact.

Twenty of them accepted the NSPCC's offer of face-to-face counselling, which is still being given in a number of cases.

"Calls ranged from a few minutes to over an hour," Mr Barry Graham, the NSPCC eastern regional director, said yesterday.

"A lot of what they said supported evidence that had been given at the trial, but there were things that didn't match up and, in those cases, we encouraged them to make contact either with police or the solicitor handling compensation claims.

"Counselling is a long process and will continue as

long as it is needed. It is too early to say how successful it has been, but the fact that it is still going on is a sign that the people who have been through these experiences do find it useful."

Mr Graham said the affair had one beneficial effect: public, media and professional attention had been focused on the need for vulnerable, sometimes difficult, children in care to receive skilled, sensitive handling.

The NSPCC was chosen because it had no residential child care role and was independent of the authority's social services.

Mr Graham did not see the NSPCC's involvement as a departure from its conventional role. "We have been working with the whole range of child abuse — physical and sexual, emotional and neglect — for a long time," he said.

"But it has taken us out of the family situation to look at children in institutions."

Op Huize De La Salle in Boxtel Man ontslagen na misbruik pupillen

N 6 9-12

Van onze verslaggever

BOXTEL — De directie van Huize De La Salle heeft in september een medewerker ontslagen omdat die een seksuele relatie had met meerdere bewoners. Dat is gisteren bevestigd door mr. N. Smit, regionaal inspectrice voor de geestelijke volksgezondheid. De La Salle in Boxtel is een orthopedagogisch instituut waar kinderen van acht tot 22 jaar verblijven. De directie van De La Salle heeft het voorval, volgens de regels bij de inspectrice gemeld. Er is direct ontslag op gevolgd. De inspectrice heeft de zaak doorgespeeld aan het openbaar ministerie.

Het ontslag van de man raakte gisteren bekend nadat vorige week tientallen Boxtelnaars anonieme brieven ontving waarin het ontslag en seksueel misbruik van de pupillen werd beschreven. De directeur van het instituut heeft afgelopen zaterdag een schrijven gericht aan de mensen die volgens hem zo'n brief hebben gekregen. Hij spreekt daarin de beschuldigingen tegen maar erkent dat zich 'een bijzondere gebeurtenis' op het instituut heeft voorgedaan. In de anonieme brief wordt de ex-medewerker met naam en toenaam genoemd en afgeschilderd als een gevaar voor de buurt. De brief spreekt ook over een jarenlang seksueel misbruik van pupillen.

Directeur J. van der Kruis van het instituut heeft gisteren zijn personeel op de hoogte gesteld. De directeur zegt dat hij in september een anonieme tip kreeg over een seksuele relatie tussen een van de pupillen en een medewerker. Van der Kruis: Ik heb die medewerker er direct op aangesproken. Hij bekende meteen en vertelde heel open over wat er precies tussen hem en de pupil gebeurd is. Uit vrije wil vertelde hij bovendien over twee andere relaties."

Daarop nam de man onmiddellijk ontslag. Terecht, vindt Van der Kruis: "Als iemand hier verantwoordelijkheid draagt voor opvoeding en begeleiding van kinderen, dan kan zo'n relatie absoluut niet." Volgens de directeur had de betreffende jongen de relatie, die wel seksueel maar niet vergaand was, op prijs gesteld. Zo ook zijn ouders. Van der Kruis: "Die hebben we direct ingelicht. Ze bleken al zoiets te vermoeden."

Van der Kruis zegt de kwestie hoog op te nemen. "Een aantal jongeren is hier geplaatst mede vanwege problemen over hun seksuele geaardheid. Vergeet niet dat hier veel pubers wonen. Ouders moeten er dan vrouwen in kunnen hebben dat hun kind goed behandeld wordt. Niemand plaatst zijn kind zomaar uit

huis; dat is het laatste waar ouders aan denken. Emotioneel zijn ze dus zeer betrokken bij wat hier gebeurt."

De geneeskundige inspectie voor geestelijke gezondheid krijgt volgens Smit jaarlijks gemiddeld zes keer te maken met gevallen van seksueel misbruik. In principe blijven zulke zaken binnenskamers. Nu heeft de anonieme brieven schrijver anders gewild. Smit: "Ik heb geen idee waar de brief vandaan komt, maar ik zou graag willen dat justitie dat uitzoekt. Hij neigt naar laster en smaad. De directie van De La Salle overlegt nog met politie en justitie over een eventuele aanklacht wegens laster."

Adjudant Gé Neuteboom van de Boxtelse politie meldt dat zijn korps nog niet met een officieel onderzoek gestart is. Er is ook nog geen officiële aanklacht ingediend. "We gaan momenteel na waarom de brief geschreven zou kunnen zijn, wat er precies in staat en wie direct benadeeld worden", aldus de politiewoordvoerder, die vermoedt dat de stuk voor stuk met de hand geschreven — brieven een 'rancuneuze ondergrond' bevatten. □

Van der Kruis heeft een vermoeden wie de schrijver is. Aanwijzingen daarvoor heeft hij aan de politie doorgespeeld. □

GUA 05.12.92

Convicted child abuser 'allowed to stay as children's home boss'

A MANAGER of a children's home was allowed to keep his job after it was discovered he had an undeclared conviction for indecent assault on a 13-year-old boy, writes David Brindle.

Lambeth council in south London decided to let the man, John Carroll, carry on running the Angell Road home in Stockwell because the conviction had been 20 years before and his work record had been unblemished since then. He was subsequently sacked for alleged financial irregularities.

Details of the case came ahead of expected publication on Monday of the report of a national inquiry into the recruitment and training of staff of children's homes. The inquiry was set up after the scandal in homes in Leicestershire, over which a former home manager, Frank Beck, was jailed a year ago.

Tim Yeo, junior health minister, last night ordered an urgent examination of the management of Lambeth's homes, following a proposal from the council that such scrutiny should take place.

The council said it would welcome a review of its care arrangements and historical problems. "We have improved

our practices during the last two years with better management and procedures, and are confident we are providing a high standard of care."

Mr Carroll was recruited by Lambeth in 1978 and became manager of Angell Road three years later. His conviction came to light in 1986 when he and his wife applied to Croydon council to adopt a child and police records were checked.

A panel of three Lambeth officers held a disciplinary hearing but decided to give Mr Carroll only a final written warning for failing to disclose the conviction because the original offence was not thought grave.

Mr Carroll continued to run the home, but was suspended in 1990 and dismissed last year for allegedly spending £300 of the home's food budget on alcohol and cigarettes. His present whereabouts are unknown.

Lambeth said that in recent months it had been working closely with the police and the Government's Social Services Inspectorate on "what had been happening in the past in our children's homes."

Mr Yeo said: "The SSI will respond urgently to a request from the local authority to examine the management of the children's homes in Lambeth."

Bij incest heeft de boodschapper het gedaan

door JACQUELIEN A.D.
NOORDHOEK-VAN DER
STAAY 4-12
orthopedagoge en
wetenschappelijk
onderzoekster aan de Vrije
Universiteit Amsterdam

ER is in de huidige discussie over incest, zoals die onder meer in deze krant wordt gevoerd, sprake van twee gevaarlijke trends. De eerste betreft het feit dat vaak foutieve — dan wel tendentieuze — informatie wordt verstrekt, op grond waarvan verregaande conclusies getrokken worden. De tweede trend heeft betrekking op het verdacht maken van personen.

Om met de eerste trend te beginnen: op Trefpunt van vrijdag 27 november (*) wordt gesteld dat 'de jacht op incest alle perken te buiten gaat'. In het stuk staat een volstrekt onjuiste en misplaatste visie op het gebruik van de zogenaamde poppenmethode.

Waar draait het bij deze 'methode' om? We moeten onderscheid maken tussen strafrecht en civielrecht. Binnen een civielrechtelijk kader gaat het om de vraag of bijvoorbeeld een omgangsregeling schade zou kunnen opleveren voor de geestelijke ontwikkeling van het kind. Ook kan het van belang zijn de psychische conditie van het kind te bepalen, alsmede de factoren die hiervoor bedreigend zijn. Binnen het strafrecht kan een rechter-commissaris aan een getuigedeskundige vragen het betreffende kind te interviewen omtrent de gebeurtenissen die eventueel hebben plaatsgehad en daarbij aan te geven welke factoren mogelijk de betrouwbaarheid van het kind kunnen hebben beïnvloed.

Een deskundige zoekt dus geen antwoord op de vraag of het kind seksueel misbruikt is, noch wie de dader is. En, wat misschien nog wel belangrijker is, een des-

ARTIKELEN op deze pagina over incest en andere vormen van seksueel misbruik van kinderen hebben een stroom van reacties opgeleverd. Als afronding van de discussie vandaag op Trefpunt het woord aan een van incest beschuldigde vader en een vertrouwensarts.

• Waar het om gaat, is de erkenning van het bestaan van het probleem. Hierdoor kan worden ingegaan op de belangen van zowel ouders als kind en op de belangen van hen die pas op latere leeftijd geconfronteerd worden met de gevolgen van seksueel misbruik.

FOTO MARCEL VAN DEN BERGH/HOLLANDESE HOOGTE

kundige zoekt ook niet naar een bewijs. Dat geldt voor zowel de strafrechtelijke als de civielrechtelijke procedures. De rechter bepaalt uiteindelijk in hoeverre het verhaal van de getuigedeskundige mee moet worden genomen in de veroordeling of beslissing. Het is overigens opmerkelijk dat niemand vreemd opkijkt wanneer wij in de krant lezen dat een verdachte van doodslag door een getuigedeskundige ontoerekeningsvatbaar wordt geacht. De gebruikte onderzoeksmiddelen en de motivatie van de deskundige staan niet ter discussie. Wanneer een getuigedeskundige in het kader van een zaak van seksueel misbruik in de rechtszaal uitlegt welke factoren de betrouwbaarheid van het verhaal van het kind kunnen hebben beïnvloed, is plotseling iedereen van slag.

Over de anatomische poppen

nog het volgende. Vaak lezen wij over het gebruik hiervan, als ware het een methode op zich. Dat is een misvatting. De poppen vormen een hulpmiddel, op grond waarvan nimmer een bewijs kan worden geleverd. De tweede gevaarlijke trend die ik wil aangeven is die van insinuatie en verdachtmaking. Het is, alsof er zich een netwerk aan het ontwikkelen is van overwegend heren die steeds maar weer dezelfde zaken oprakelen met als doel het in diskrediet brengen van — zoals zij deze steeds aanduiden — 'orthopedagoges' of 'enkele onderzoeksters', niet zelden met naam en toenaam genoemd. Methoden deugen volgens deze he-

ren niet, de hulpverlening deugt niet, de opleidingen kunnen de toets der kritiek niet doorstaan en eigenlijk deugen rechters — en daarmee het hele rechtsbestel — ook niet.

Vereenzelvigd

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat we te maken hebben met een fenomeen, dat in het Engels 'scapegoating the professional' heet; de bringer van de slechte boodschap wordt vereenzelvigd met de inhoud van de tijding en zijn of haar kop moet rollen. Dat doet zich in elke hulpverleningsrelatie voor, maar vooral wanneer het om seksueel misbruik gaat. En niet alleen

hulpverleningsrelaties komen onder druk te staan, de hele maatschappij zit tegen het plafond.

'Scapegoating the professional' is een gevaarlijke tendens. Dez leidt ertoe dat hulpverleners niet meer met hun vermoedens van seksueel misbruik naar buiten durven komen, waardoor kinderen verstoken blijven van hulp. Het kan tot gevolg hebben dat ouders, die het vermoeden hebben dat hun kind buiten het gezin seksueel misbruikt wordt, niet om hulp of diagnostisch onderzoek durven vragen, afgeschrikt als zij zijn door de foutieve informatie. Bovendien leidt het ertoe dat de problematiek rondom seksueel misbruik maatschappelijk gezien ontkend en onderschaamd wordt.

Erkenning

Dat is waar het uiteindelijk om gaat: de erkenning van het bestaan van het probleem, waar door ingegaan kan worden op de belangen van zowel ouders als kind en op de belangen van hen die pas op latere leeftijd geconfronteerd worden met de gevolgen van seksueel misbruik. Het ware daarom beter, wanneer we de samenwerking op het terrein van onderzoek, preventie en hulpverlening proberen te verbeteren, in plaats van ons over te geven aan de verdachtmaking van andere personen. Ook de politiek heeft hierin een taak.

* De laatste maanden is er aandacht geweest dat het werkveld van de ABJ (Ambulant Bureau Jeugdwelzijn) en soortgelijke bureaus ter discussie staat. De schrijver van het artikel 'De jacht op incest gaat alle perken te buiten', J. van Santen, gebruikt — zo is ons achteraf gebleken — niet zijn eigen naam. Dat onneemt hem zijn zeggingskracht.

Machteloos tegen onrecht

door dr. LOEK VAN A.D.
KESTEREN 27-12
vader

OP Trefpunt van 4 december verdedigde mevrouw Jacquellien Noordhoek-van der Staay de 'boodschapper' die het bij incest zou hebben gedaan. De deskundige dus, de professional scapegoat. Het was een merkwaardig, eenzijdig, tendentieuze — om niet te zeggen onverantwoord — verhaal, zeker voor een professionele onderzoekster en orthopedagoge.

Dat lijkt me voor iedereen duidelijk. Ik wil me niet bezig houden met het leveren van bewijzen daarvoor, want daarvoor is het onderwerp veel te serieus. Ik kan me dan ook beter concentreren op een aspect dat in de discussie lijkt te worden vergeten, namelijk op dat van de echte scapegoat, degene die werkelijk het slachtoffer is van incest en alles wat daar omheen zit aan methodes, deskundigen en ouders: het kind.

Aangrijpend

Incest is een der ergste misdaden. Een vader of moeder

die zijn of haar kind seksueel misbruikt, tast dat kind aan in diens diepste wezen. Niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk. Zo'n ouder ontkent of negeert het gegeven dat het kind een mens is en maakt het daarmee tot een ding dat naar believen kan worden gebruikt en misbruikt. In plaats van het kind te beschermen, levert zo'n ouder het over aan geweld, dat nota bene wordt veroorzaakt door de persoon die het kind het meest nodig heeft en zou moeten kunnen vertrouwen.

De verhalen van mensen die seksueel misbruikt werden door hun ouders zijn zeer aangrijpend en duidelijk genoeg over de gevolgen ervan. Het is verschrikkelijker dan martelen, terroriseren of gijzelen. Het is er een combinatie van, en dan ook nog verricht door een vader of een moeder jegens zijn of haar kind. Ik heb ouders horen zeggen dat zij incest nog erger vinden dan moord. Het is niet onterecht dat in dit verband de term 'soul murder' wordt gebezigd.

Kort geleden ben ik beschuldigd van incestueuze handelingen met mijn kinderen van (ruim) vier en drie jaar. Dat gebeurde tijdens een kort ge-

ding dat ik ten einde raad had aangespannen om na de echtscheiding mijn kinderen te mogen zien. Mijn ex-echtgenote had weer eens de omgangsregeling onterecht afgebroken. Mijn oudste dochtertje had haar moeder duidelijk en onduidelijk gezegd dat ze liever bij papa woonde, omdat ze het bij mama niet fijn vond. Ik weet ook wel dat kinderen zo iets gemakkelijk kunnen zeggen. Mijn jongste doet dat zo, nadat ze een leuke dag bij mij heeft doorgebracht. Maar mijn oudste meent het uit het diepst van haar hart. Zij zegt het elke keer opnieuw en elke keer uit volle overtuiging. Daar wordt door mijn ex-vrouw agressief en paradoxaal op gereageerd, met als gevolg dat het kind nu al twee jaar zeer depressief en ongelukkig is.

Erkend

Dat is door mij ontdekt en erkend door hulpverleners, juffies én haar moeder. De uitleg echter is een schromelijke bagatelisering. Ik word gezien als lastig en agressief en moet machteloos, rechteloos en met gebroken hart toezien hoe het meisje er onderdoor gaat. Zij lijdt vreselijk, vooral omdat ze haar vader mist met wie ze altijd optrok en van wie ze merkt dat hij werkelijk van haar houdt. Bovendien wordt ze gestraft: ze mag papa niet meer zien van haar moeder.

Mijn ex-vrouw heeft een hulpverlener ingeschakeld, een deskundige, een scapegoat. Die heeft de verhalen van haar aangehoord en op grond daarvan de conclusie getrokken dat ik incestueuze handelingen heb verricht. Deze deskundige heeft die verhalen niet gecontroleerd; niet bij de

kinderen (godzijdank), evenmin bij mij. Zij is louter en alleen afgegaan op wat mijn ex-vrouw heeft gedestilleerd uit de 'uitspraken' van de kinderen en haar geheel eigen interpretatie daarvan, namelijk via de bekende afweermechanismen als projectie, omkering en zelfvervullende profetieën. Naar de hulpverlener heb ik

een nette brief geschreven met een verzoek om een gesprek. Als reactie kreeg ik een cynisch leuterverhaal van haar chef, regio-leider van de betreffende RIAGG-vestiging. Ik moet aannemen dat men mijn ex-vrouw gelooft.

Niet bewijzen

Ik ben de enige die weet dat ik het niet gedaan heb. Ik kan dat niet bewijzen. Mijn kinderen zijn evenmin in staat zich te verdedigen, omdat ze nog zo klein zijn. Ze krijgen het wel over zich heen via een onderzoek. En later als ze wat groter zijn, krijgen ze wellicht te horen dat hun vader beschuldigd is van de smerigste handelingen die een ouder kan verrichten ten opzichte van zijn of haar kind — ook al wordt mijn onschuld bewezen. Zolets siepelt altijd door via onzorgvuldige of op sensatie beluste familieleden en kennissen.

Wat moeten die kinderen wel niet van zo'n vader denken? Wat voor steun kunnen ze van zo'n vader verwachten? Wie kan het leed dat hun wordt aangedaan op een wraakzuchtige moeder verzachten? Wie kan dat onderzoek dat deze kinderen moeten ondergaan en waarop mijn ex-vrouw staát, neutraliseren?

Wie zorgt ervoor dat zo'n onderzoek verantwoord — verantwoord ten opzichte van de kinderen — wordt gedaan, we-

tende dat nogal wat van dat soort onderzoeken niet secuur en delicaat en verantwoord zijn? Ik heb mij vrijwillig op-

gegeven voor welk onderzoek dan ook: hulpverleners, psychologen en psychiaters mogen mij binnenstebuiten keren om te voorkomen dat mijn kinderen worden onderworpen aan de een of andere methode door een scapegoat die mevrouw Jacquellien Noordhoek-van der Staay wenst te verdedigen in haar artikel in deze krant. Mijn ex-echtgenote heeft mijn aanbod afgeslagen. Zij èist een onderzoek naar de kinderen. Zij zelf welgert categorisch een psychiatrisch onderzoek te ondergaan.

Papiere titel

Hoe beschermt een machteloos toezien voogd (een papieren titel, die me ook nog zal worden ontnomen als het aan mijn ex-vrouw ligt) die valselijk wordt beschuldigd van incestueuze handelingen, zijn kinderen tegen een onderzoek van de een of andere deskundige? Hoe beschermt een vader zijn kinderen tegen een moeder die haar kinderen op zo'n wijze misbruikt in haar zelfontkennende strijd tegen een vader die alleen maar van zijn kinderen houdt en ze wil beschermen?

Ik ben ook een scapegoat, maar dat draag ik omdat ik ervan overtuigd ben dat ik me in deze hele onverkwikkelijke affaire zeer correct heb gedragen. Dat is de reden waarom ik het volhou. Maar mijn kinderen, de werkelijke scapegoats? Wie betaalt die veel te hoge prijs voor het leed dat aangericht?

Seksueel misbruik: zwijgen is fout

door R. BILO' ^{Arts}
arts * 23-12

VOORTDUREND worden er de laatste tijd aanvallen gepleegd op de diagnostiek bij vermoedens van seksueel misbruik.

Gesuggereerd wordt dat de diagnose plaats heeft aan de hand van één enkel signaal of één enkel onderzoek, zoals de poppenmethode en de familie-relatietest. Niet vermeld wordt dat dit ene signaal of deze ene test geplaatst moet worden in een geheel dat gebaseerd is op een aantal bevindingen. Die zijn:

- Directe mededelingen of gedragingen van kind of anderen;
- Psychologisch/psychiatrisch onderzoek of observatie;
- Uitgebreid lichame-lijk onderzoek.

Daarnaast zullen gezinsgegevens en andere gegevens een belangrijke rol spelen bij het stellen van de diagnose. Op elk onderdeel kan kritiek worden geleverd. In vaktijdschriften gebeurt dit zeer regelmatig. Iedereen is van mening dat één signaal of één test alleen in zijn context mag worden beoordeeld. Dit is dan ook de gangbare praktijk in Nederland. Het ene signaal of die ene test heeft hooguit een indicatieve waarde. Het vaststellen dat seksueel misbruik hoogst waarschijnlijk de verklaring is voor de gevonden afwijkingen, is een optelsom van alle gegevens.

Gecompliceerd

De diagnose bij vermoedens van seksueel misbruik is, zoals blijkt, zeer gecompliceerd. Seksueel misbruik is dan ook een zeer ingewikkeld probleem, waarbij pleger en slachtoffer meestal de enige ooggetuigen zijn en de pleger zich op allerlei manieren verzekert van het zwijgen van het slachtoffer.

Dit betekent dat de afhandeling van een vermoeden op een zorgvuldige wijze moet geschieden. Enerzijds is er natuurlijk het risico van onterechte beschuldigingen, anderzijds het risico dat het misbruik gedurende jaren door gaat. Op het moment dat er een hoge mate van waarschijnlijkheid is vastgesteld zal een behandelplan moeten worden opgesteld, waarin ruimte aanwezig is voor confrontatie van de vermoedelijke dader met het slachtoffer. Behandeling behoort multidisciplinair en meersporig te zijn; dat wil zeggen dat pleger, partner, slachtoffer en andere gezinsleden gescheiden be-

handeld dienen te worden.

In discussies tussen hulpverleners over daders komt regelmatig naar voren dat ook onschuldigen zullen ontkennen. Dat is logisch en correct. Dit is een van de redenen waarom zo zorgvuldig mogelijk gewerkt moet worden. Problemen van dit argument is dat het in het kader van de hetze gebruikt wordt om mensen bang te maken: „Ook jij kunt ten onrechte beschuldigd worden van seksueel misbruik van je eigen of andermans kinderen.” Het is echter zo dat het vermoeden van seksueel misbruik niet zomaar ontstaat. Het kind geeft om welke reden dan ook signalen af dat het in de knel zit. Die signalen zijn niet specifiek, tenzij het kind zijn problemen heel duidelijk kan verwoorden.

Achtergronden

Het zoeken naar de achtergronden van deze signalen is niet eenvoudig. Het slachtoffer zal gedurende een langere tijd gevolgd moeten worden in de hoop dat er meer duidelijkheid ontstaat. Komt deze duidelijkheid er niet, dan zal een andere oorzaak gezocht moeten worden. Vaak blijkt dat er dan andere vormen van mishandeling of verwaarlozing achterzitten, die ingrijpen noodzakelijk maken.

Overigens is de hoop op een waterdichte diagnostiek van seksueel misbruik een illusie, omdat pleger en slachtoffer de enige ooggetuigen zijn en het zwijgen wordt afgedwongen. Tenzij de pleger besluit — om welke reden dan ook — zijn gedrag op video, foto's of geluidsdragers vast te leggen. Het spreekt vanzelf dat slechts zeer weinigen dit zullen doen. De negatieve gevolgen van ongenueerde uitingen zijn talloos. Zoals gesteld verwoorden ze wat mensen willen horen: „Het valt allemaal wel mee. Het is de schuld van hulpverleners.”

Hierdoor wordt de klok terug gedraaid naar de tijd, waarin de maatschappij als geheel kon ontkennen dat seksueel misbruik een probleem was. Er wordt zelfs een wetenschappelijke sok omheen gebreid, die moet aantonen dat het geen probleem is. Dat deze sok behoort bij de nieuwe kleren van de keizer durft geen mens te zien. Een mooi voorbeeld van collectieve verdringing: het afsluiten van het bewustzijn voor zaken die te pijnlijk zijn om als waarheid te accepteren. Het kind, dat ziet dat de keizer geen kleren aan

heeft, wordt bedreigd en gedwongen zijn mond te houden. Dit zal bij dit kind leiden tot een individuele verdringing, zoals dat bij slachtoffers van geweld in het algemeen en van seksueel misbruik in het bijzonder regelmatig wordt geconstateerd.

Opnieuw zwijgen

Indien de maatschappij ongegronde klachten over de behandeling van hulpverleners als waarheid accepteert, zal dit ertoe leiden dat slachtoffers opnieuw zullen gaan zwijgen. Dit zwijgen zal nog oorverdovender zijn dan tot nu toe kon worden gehoord en gezien. Een kind spreekt niet gemakkelijk over haar of zijn ervaringen met misbruik. Als de maatschappij opnieuw gaat stellen dat het probleem klein is of het probleem zelfs ontkent, is het kind opnieuw slachtoffer; nu van de maatschappij.

Daarnaast worden ook hulpverleners slachtoffer van de hetze. Dagelijks worden wij geconfronteerd met vermoedens van misbruik en met situaties, waarin het misbruik duidelijk is. Sinds de start van deze jacht op hulpverleners worden we ook regelmatig geconfronteerd met het gegeven dat hulpverleners weigeren onderzoek te doen naar de oorzaken van gedragsstoornissen, als er een vaag vermoeden van seksueel misbruik ontstaat. Niet omdat ze niet geloven in het bestaan van seksueel misbruik, maar omdat ze niet als vogelvrij wild afgeschoten willen worden.

Verplichting

Wij zijn niet langer bereid mee te gaan in dit afgedwongen collectieve zwijgen van hulpverleners, omdat dit schadelijk is voor slachtoffers, plegers en hun gezinnen. De professionele verantwoordelijkheid van hulpverleners legt hen op te trachten onterechte vermoedens te voorkomen. Daarnaast hebben hulpverleners de verplichting het vermoeden van seksueel misbruik zo snel en verantwoord mogelijk uit te sluiten of aan te tonen, gezien de desastreuze gevolgen die misbruik heeft voor de ontwikkeling van kinderen. Dit is niet alleen in het belang van het kind, maar óók in dat van de dader die recht op behandeling heeft.

* Aan dit artikel werkten ook de arts J. Schep en de maatschappelijk werkers J. Bijlsma en T. Houtman, allen werkzaam bij een Bureau Vertrouwensarts, mee.

Meer aandacht seksueel geweld allochtonen

TILBURG - De hulpverleningsorganisatie Vrouwen Tegen Seksueel Geweld (VTSG) wil in 1993 meer aandacht geven aan seksueel misbruikte vrouwen uit etnische groeperingen. Over het algemeen hebben hulpverleningsinstellingen volgens VTSG te weinig kennis en ervaring rondom seksueel geweld bij allochtonen. Ze wil daarom haar eigen deskundigheid vergroten. Dat schrijft de organisatie in haar jaarverslag 1990-1991.

Uit het verslag blijkt dat het totale aantal cliënten is gestegen van 78 tot 91 personen. Van deze cliënten is 77% meerdere keren seksueel misbruikt; 97% procent van de daders waren bekenden van het slachtoffer en in meer dan de helft van de gevallen vond het seksueel misbruik thuis plaats. De leeftijd van de cliënten loopt uiteen van twaalf tot zestig jaar.

Het jaarverslag toont aan dat veel mensen pas tien jaar na het seksueel misbruik over hun ervaringen durven praten. Bij de helft van de cliënten was dat het geval. „Hiermee is aangetoond dat het een fabeltje is dat iemand na zo'n tijd geen behoefte meer zou hebben om erover te praten”, aldus VTSG.

Vrouwen Tegen Verkrachting opgeheven

De telefonische hulpdienst Vrouwen Tegen Verkrachting (VTV) in Utrecht heeft zijn activiteiten moeten staken wegens gebrek aan deskundige vrijwilligers. Vrouwen die te maken hebben gehad met seksueel geweld kunnen nu bellen naar de Telefonische Opvang Sexueel Geweld in Amsterdam, tel. 020-6127576.

VTV werd in 1978 opgericht door verkrachte en aangerande vrouwen die zelf onvoldoende gehoor hadden gevonden in de reguliere hulpverlening. Bij VTV zouden andere slachtoffers van seksueel geweld hun ervaringen kwijt kunnen, was de doelstelling. Hoewel steeds meer slachtoffers gebruik maakten van de telefonische hulpdienst, liep het aantal vrijwilligers om voor VTV te werken gestaag terug.

MILL STREET BLUES

De Rijkspolitie van Mill en St. Hubert - zelf uiteraard van onbesproken zedelijk gedrag - schroomt niet naaktheid met criminaliteit te associëren. De politie verzoekt ouders hun kinderen niet meer te laten zwemmen bij de grintkuiten te Langenboom waar onlangs twee kinderen zijn aangerand. Bij dit 'gat' aan de Graafseweg worden ondanks een gemeentelijk verbod regelmatig naaktlopers gesignaleerd, zo voegt de lokale Hermandad er ter verklaring aan toe! De politie verzucht dat een uitspraak van de rechter in soortgelijke zaken weinig handvat biedt om de naaktloperij daar aan te pakken. NAT. WINTER

Incest: de confrontatie

Veel mensen die het slachtoffer van seksuele mishandeling zijn geweest, leven met een verlamme angst die ze niet kunnen overwinnen. Hun omgeving staat machteloos: waardering, affectie, liefde en zelfs psychotherapie helpen niet. Psychotherapeut Rob van Rees maakt daar korte metten mee. Hij laat de mensen die hem te hulp durven te roepen de gruwel opnieuw doorstaan, tót maar niet tot en met. Dan beleven ze de angst opnieuw, zodat ze leren voor zichzelf op te komen en hun zelfvertrouwen terugvinden.

HUMO Een brutale aanpak.
MULDER (woordvoerder van Van Rees) « Het uitgangspunt is dat een conventionele psychotherapie vaak niet werkt, als mensen echt iets verschrikkelijks is overkomen. Daarom gaat Van Rees heel confronterend te werk, soms met het hele gezin samen. Bij incest bijvoorbeeld, is vaak niet alleen de vader schuldig: de moeder heeft het oogluikend toegestaan. En voor de kinderen is het heel moeilijk om alles aan het licht te brengen, want zij worden door schuldgevoelens gekweld. In dat geval organiseert Van Rees bij hem thuis wel eens een soort rechtszitting, met de medewerking van een hoogleraar kinderrecht. Daar leren de kinderen zich uit te spreken tegenover hun ouders. Zo'n rollenspel kan heel bevrijdend werken. »

HUMO Maar het blijft niet bij een louter verbale therapie: soms wordt een incest of ver-

krachtsscène lijfelijks nagespeeld. Dat wordt Van Rees trouwens niet altijd in dank afgenomen.

MULDER « Ja, hij is heel erg aangevallen – omdat hij dingen bereikt die anderen niet bereiken. En er zijn ook processen geweest vanwege *sexual harassment*, vanuit feministische hoek. Omdat-ie wel eens met zijn dikke lijf bovenop iemand gaat liggen. En hij weegt 150 kilo, dus... dat ziet er heel raar uit (lacht). Feministes geven er een rare draai aan, alsof hij een seksuele maniak of een vizeerik is. Zij vinden dat hij zijn handen thuis moet houden, maar dat vindt hij natuurlijk óók. Daarom zorgt hij er ook altijd voor dat hij alles op video opneemt, zodat later nooit het verwijt kan worden gemaakt: je bent te ver gegaan. Ik heb zo'n videoband gezien waarop hij iemand meeneemt naar het strand, en die man een verschrikkelijke schop verkoopt, waardoor hij onderuitgaat. Maar: die man begint wel te krijsen en te janken, en daar ging het om. De emoties kwamen eruit. »

HUMO Dat kan ik mij voorstellen. Daders van een verkrachting of van incest worden door Van Rees soms aan 'een zeer pijnlijke massage' onderworpen. Het lijken wel middeleeuwse lijfstraffen.

MULDER « O, jawel, daar heb ik ook wel eens films van gezien. Hij is niet kinderachtig (lacht).

Hij is niet zo'n halfzachte therapeut die zegt: eigenlijk is de dader zelf óók een slachtoffer. Hij zegt ook wel eens tegen een persoon die door zijn vader verkracht is: géef hem maar een verschrikkelijke knal, een ontzettende ram, zo hard als je kan. Maar hij is er wél altijd bij om te zien dat de vechtpartij niet uit de hand loopt. Dat zijn heel onconventionele praktijken, maar er komt tenminste iets los. En dat is tenslotte de essentie van psychotherapie: dat je voelt dat je kwaad bent en je agressie niet onderdrukt. Want daar komen alleen maar lichamelijke klachten van. »

HUMO Zijn er geen patiënten die hun losgeslagen emoties achteraf gewelddadig uiten?

MULDER « Dat is wel eens gebeurd, dat ze alsnog naar hun vader toegaan... »

HUMO Gewapend met een revolver?

MULDER (lacht) « Daar heb ik nog nooit van gehoord. Ja, ik heb het wel eens gedacht, maar meestal escaleert het niet. Wel eindigt zo'n confrontatie vaak onbevredigend: de vader gaat dan zielig doen, of gaat excuses verzinnen, of wordt zelf agressief. Maar het hoeft niet noodzakelijk op een confrontatie uit te draaien: sommige patiënten gaan op judo om zich uit te leven. Of ze hebben er geen behoefte aan omdat ze hun emoties tijdens de therapie zelf hebben kunnen uiten: ze hebben geschreeuwd in die kelder van Van Rees, ze hebben tegen die boksbal staan rammen, ze

hebben verschrikkelijk staan gillen. Als ze dan achteraf die ouwe man zien, die inmiddels zeventig is geworden, is het ergste al van hen afgeleden. »

HUMO Het lijkt mij toch een vreemde behandeling. Je gaat gijzelaars toch óók niet nóg een keer gijzelen om hen van hun problemen af te helpen?

MULDER « Nou, het zou kunnen. Ik weet dat het nu erg uit de mode is, maar vijftien jaar geleden, toen ik student was, werd het rollenspel vaak gebruikt. En het werkt echt ongelooflijk. Volgens mij zijn de meeste therapeuten gewoon bang voor emoties, zeker academici. Op het moment dat mensen gaan schreeuwen en krijsen, schrikken ze zich dood. Nee, dan voelen ze meer voor een psychoanalyse waarbij ze zelf rustig achter de bank kunnen zitten. »

HUMO Zijn er geen patiënten die compleet tilt slaan bij de 'methode-Van Rees'?

MULDER « Ze kunnen er verschrikkelijk van schrikken, maar bij mijn weten is er nooit iemand opgenomen omdat hij psychotisch werd of totaal van de kaart raakte. »

HUMO Kortom, u zou zelf bij Van Rees in therapie gaan.

MULDER « Toch liever dan acht jaar lang bij de psychiater op de bank te liggen, een miljoen frank te betalen, en dan te moeten besluiten: het ligt me niet, het heeft niet geholpen. Wat schiet je daar mee op? »

HUMO 10-12-92 (sh)

De pijn na de daad
 Ned. 1 - 14 december - 23 uur

lich wie alle werdenden Eltern gern mit der Frage gespielt: Was wünschst du dir, Bub oder Mädchen? Unsere Präferenzen waren klar auf das jeweils andere Geschlecht gerichtet. Hatte auch dies etwas mit Sexualität zu tun? Darf es, diesseits von Mißbrauch, so etwas wie ein erotisches, gar sexuelles Verhältnis zwischen Eltern und Kindern geben? (Darf man überhaupt die Frage stellen?)

Barbaras Wunsch nach einem Buben war familiengeschichtlich begründet: Sie ist die einzige Tochter der einzigen Tochter einer einzigen Tochter, noch dazu va-

terlos aufgewachsen wie schon ihre Mutter und Großmutter: Ich wollte ein Mädchen, weil mir bewußt war, daß ich als künftiger Hausmann von Anfang an mit dem Kind sehr intim zusammen sein würde. Und in-timen Körperkontakt war ich gewohnt mit weiblichen Wesen, nicht mit männlichen. Das andere Geschlecht war mir in all den Erwachsenen-jahren, die ich das Bett mit Frauen geteilt hatte, auf eine Weise vertrauter geworden als mein eigenes. Inzwischen er-freut Lea natürlich unser bei-der Herz. Wenn ich gleich hinübergehe ins Badezimmer, wo es seit einer Weile nicht mehr plätschert, nur noch plappert, sitzen Mutter und Tochter vermutlich mehr oder weniger nackt auf dem Teppich und wedeln ihre Füßchen und wackeln ihre Füßchen. Barbara freut sich, daß sie ihre trotz Berufsalltag und Ernährerrolle sehr ausgeprägte Weiblichkeit mit einer Mädchen teilen kann (und nicht mit einem Sohn womöglich zum Fußballplatz muß). Und mir verdunkelt sich in meinem Alltag der Hausmann und Tochtervater zunehmend die Sinn eines Satzes von Simone de Beauvoir den ich früher unklar als Vorwurf empfand: „Man kommt nicht als Frau zur Welt, man wird dazu gemacht.“ Wie hat sie das gemeint? Madame war doch selbst weiblich elegant (hat sich vielleicht sogar die Nägel lackiert), und war doch stark und bedeutend. Was ist schlimmer daran, wenn ein Mensch sich im Spiegel von Eltern und Umwelt zur Frau formt? Oder zum Mann?

vor Jahren die sechs- und siebenjährigen Töchter zweier Mitbewohnerinnen sehr verlegen gemacht, die absichtsvoll in mein Wohngemeinschaftszimmer kamen, als ich mich gerade anzog, und kichernd verlangten: „Du, kannst du mal machen, daß dein...“ Sie haben, was sie sehen wollten, nach mehreren Lachanfällen herausgedrückt; es zu wiederholen, schaffe ich hier nicht. Daß das eine sexuell ziemlich aktive Wohngemeinschaft war, hat die Neugier dieser Kinder, denke ich heute, sicher gefördert.

Vielleicht ist es also so, daß kindliche Sexualität anfangs rein physisch ist (wie bei dem vierjährigen Buben), daß sie später je mehr sie durch den Kopf geht, auch ein Reflex ist auf die kindliche Umgebung. Schon der Anfang von Kindern ist ja, nicht wahr, irgendetwas sexuell. Und als wir dann schwanger waren, Barbara und ich, haben wir natür-

lich wie alle werdenden Eltern gern mit der Frage gespielt: Was wünschst du dir, Bub oder Mädchen? Unsere Präferenzen waren klar auf das jeweils andere Geschlecht gerichtet. Hatte auch dies etwas mit Sexualität zu tun? Darf es, diesseits von Mißbrauch, so etwas wie ein erotisches, gar sexuelles Verhältnis zwischen Eltern und Kindern geben? (Darf man überhaupt die Frage stellen?)

Barbaras Wunsch nach einem Buben war familiengeschichtlich begründet: Sie ist die einzige Tochter der einzigen Tochter einer einzigen Tochter, noch dazu va-

In vierzehn Tagen:
 Die Schlaraffenfütterung der Kindheit

HAUSMANNS DILEMMA (XIV)

Im sexuellen Supermarkt

Haben Sie mit Ihren Eltern in der Badewanne gegessen?

VON RÜDIGER DILLOO

Sonntag vormittag. Noch Herbst? Schon Winter? Draußen Schneeregen, Nebel. Drinnen dampft es gemütlich. Barbara und Lea sind in der Wanne. Und da wir uns hier am Schreibtisch, geneigter Lesetisch, an Wand mit dem Badezimmer befinden, aus dem es anregend platscht und kichert, können wir doch mal ein paar freimütige Gedanken riskieren... ich rechne mit Ihrer Discretion... zählen Sie auf die meine... Waren Sie als Kind je mit Ihrer Mutter in der Badewanne? Mit Ihrem Vater? Haben Sie Ihre Eltern, abgesehen von verbotenen Blicken durch den Türspalt, nackt erlebt? Prude Zeiten damals, nicht wahr? Und wie drastisch haben sie sich geändert! Heute stehe ich mit Kind gutbürgerlich vor der Kasse des Edeka-Ladens an, in der hohlen Gasse, die links vom Überraschungseierregal gebildet wird und rechts von der Zeitschriftenstange – und weiß nicht wohin den Blick wenden angesichts der knalligsten Sex-Titelbilder. Vor uns Frau Huber („Hallo, wie geht's?“), hinten Frau Schmitz („Was macht die Grippe?“) und seitlich im Augenwinkel entblößte Hintern, monströse Busen: ist mir immer noch peinlich, diese Standardsituation unseres freizügigen Alltags.

Kann aber gut sein, daß unsere Kinder in den ganz lockeren hineinwachsen. Was beobachten Eltern von Halbwüchsigem? Wenn der prude Zeigeist von einst den Voyeurismus näherte, die Heimlichtuerei, welche Prägungen formt dann die herrschende sexuelle Offenheit? Frühen Überdruß, Entzauberung? Oder schafft sie einfach den Heranwachsenden die Möglichkeit, im sexuellen Supermarkt relativ entspannt herumzuschauen, zu bummeln, zu wählen.

Als Vater einer Fünfeinhalbjährigen mußte man sich vielleicht noch nicht allzu schwere Gedanken machen über die Sexualität seines Kindes. Andererseits: Sein Vierjähriger, hore ich von einem Freund, hat schon die ersten Erektionen. Mit sieben, erzählt eine Freundin, erlebte sie ihren ersten Orgasmus (ohne zu wissen, was es aber fortan zur Gewohnheit werden lassen). Und mich haben

vor Jahren die sechs- und siebenjährigen Töchter zweier Mitbewohnerinnen sehr verlegen gemacht, die absichtsvoll in mein Wohngemeinschaftszimmer kamen, als ich mich gerade anzog, und kichernd verlangten: „Du, kannst du mal machen, daß dein...“ Sie haben, was sie sehen wollten, nach mehreren Lachanfällen herausgedrückt; es zu wiederholen, schaffe ich hier nicht. Daß das eine sexuell ziemlich aktive Wohngemeinschaft war, hat die Neugier dieser Kinder, denke ich heute, sicher gefördert.

Vielleicht ist es also so, daß kindliche Sexualität anfangs rein physisch ist (wie bei dem vierjährigen Buben), daß sie später je mehr sie durch den Kopf geht, auch ein Reflex ist auf die kindliche Umgebung. Schon der Anfang von Kindern ist ja, nicht wahr, irgendetwas sexuell. Und als wir dann schwanger waren, Barbara und ich, haben wir natür-

lich wie alle werdenden Eltern gern mit der Frage gespielt: Was wünschst du dir, Bub oder Mädchen? Unsere Präferenzen waren klar auf das jeweils andere Geschlecht gerichtet. Hatte auch dies etwas mit Sexualität zu tun? Darf es, diesseits von Mißbrauch, so etwas wie ein erotisches, gar sexuelles Verhältnis zwischen Eltern und Kindern geben? (Darf man überhaupt die Frage stellen?)

Barbaras Wunsch nach einem Buben war familiengeschichtlich begründet: Sie ist die einzige Tochter der einzigen Tochter einer einzigen Tochter, noch dazu va-

In vierzehn Tagen:
 Die Schlaraffenfütterung der Kindheit

ZEI 08.12.92

Seitdem das Thema des Sexuellen Mißbrauchs zunehmend enttabuisiert wird, gelten immer mehr Betroffene an die Öffentlichkeit, erstatten Anzeige. Höchste Zeit für den Gegenschlag: denn sonst behalten die Opfer womöglich Oberwasser. Pünktlich wie die Eieruhr beginnt folgerichtig das Roll-Back die der sexuellen Mißbrauch als Problem benennen und angreifen; geraten massiv in die Schusslinien von Männerbänden, Sexgurus und Zeitgeistern.

Alles fing an mit der Eröffnung des Prozesses gegen einen Kinderladen-Erzieher in Köln, der im Verdacht steht, seine Schützlinge sexuell mißbraucht zu haben. Als bekannt wurde, daß dieser Erzieher Mitglied der Sex-Peace-Bewegung ist und als durch die Aussage eines Kindes der Verdacht aufkam, daß auch andere ErzieherInnen

TEXT: MARION KANNEN

in den Fall verwickelt waren, eskalierte die Situation. In ihrem Artikel in der Frankfurter Rundschau vom Juli 1992 berichtete die Kölner Journalistin Ingrid Müller-Münch im Zusammenhang mit diesem Prozeß über das »Zentrum für experimentelle Gesellschaftsge- staltung« (kurz: ZEGG) als Dachorganisation von »Sex-Peace«. Nachdem sich diese Organi-

sation zunächst in Westdeutschland niederge- lassen hatte, war sie nach der »Wende« in das Gebiet der ehemaligen DDR über- gewechselt und betreibt ihr Stammhaus nun in Belg. Einer der Begründer dieser Bewe- gung ist der Psychologe und Buchautor Dieter Duhm («Angst im Kapitalismus»). Sex-Peace geht es dem ei- genen Anspruch nach um die Befreiung der Menschen von ihren sexuellen Fesseln

KSR 12.92

und so um Befreiung durch die Befreiung ihrer Sexualität.

Daß in diesem Konzept die Existenz und Wirksamkeit von Macht – und Ge- walstrukturen innerhalb von sexuellen Beziehungen (zwischen Mann und Frau, zwischen Erwachsenen und Kindern) gelehrt bzw. ignoriert wird, macht diese propagierte Befreiung von allen sexuellen Hemmungen jedoch sus- pekt.

ZEGG fühlte sich durch den Bericht in der Frankfurter Rundschau als Kindesmißbraucher diffamiert und holte weit zum Gegenschlag aus. Zunächst wurde die von einigen Eltern des Kölner Kin- derladers mit der Diagnose bzw. The-

DURCHGEDREHTE

RADIKALFEMINISTINEN

Rechtsanwalt der beschuldigten Psychologin haben diesen Darstellungen inzwischen schriftlich widersprochen. In dem Prozeß, der vertagt und aufgrund der Aussage des Kindes ausgeweitet wurde, kommt dies sicher noch zur Sprache.

Doch geht es längst nicht mehr nur um diesen Fall. Es geht inzwischen um (alle fol- genden Zitate stammen aus der ZEGG Sonder- nummer) »diese neue Zusammenarbeit von organisiertem Feminismus, Presse und Kir- che«, »brutalen Antisexualis- mus«, betrieben von »durchge- zogenen Radikalfeministin- nen, die durch ein anderes erreichen wollen als die »or- ganisierte Frauentrache am Mann«.

Diese und ähnliche An- griffe ge- hen die

»Mißbrauchsindustrie« werden in der letzte Zeit fast wörtlich von sehr unterschiedliche Interessengruppen wiederholt, die aber eine verbindet: die Wut auf die Weiber, die ihre den Spaß verderben oder sie zur Kasse bitte- wollen.

Ob »Initiative unterhaltspflichtiger Vä- ters«, »Pädogruppe Köln«, »Sex-Peace mit special guest Ernest Bornemann uralt-Macho/as, postfeministische Frauen feindinnen oder Katharina Rutschky in ihre sich dem Zeitgeist anbietenden Essay Sammlung »Erregte Aufklärung – Kindes mißbrauch, Fiktion und Fiktionen«, sie alle tu- ten in derselbe Horn: Sexueller Mißbrauch is- in erster Linie eine Erfindung von durchge- drehten Radikalfeministinnen.

Die Aufklärung darüber, Kampagner dagegen und Hilfs- wie Präventionsangebot sind nur deshalb ent-

wickelt worden (und hier variieren die Anga- ben):

- a) damit die zerfallende Frauenbewegung wieder einen inneren Zusammenhalt findet,
- b) damit die feministischen Sozialarbeiterin- nen sich Arbeitsplätze schaffen können, c) da- mit sich die Frauen eine goldene Nase verdi- nen und Ruhm und Ehre erwerben können, d) um sich kollektiv am Mann zu rächen, e) um Sorgerechtsprozesse zu gewinnen.

So wertet die »Initiative unterhalts- pflichtiger Väter« schon seit dem neuen Schei- dungsrecht gegen eine dadurch entstandene himmelschreiende Ungerechtigkeit den Män- nern gegenüber. Hauptakteure sind der Bon- ner Rechtsanwalt Radermacher und der Köl- ner Psychologieprofessor Undeutsch. Seitdem auch Fälle von sexuellem Mißbrauch in Unter- haltsprozessen eine Rolle zu spielen beginnen, hat die Initiative außerdem den »Mißbrauch des Mißbrauchs« als strategisches Mittel ent- deckt und macht durch regelmäßige (Presse-) Kampagnen auf sich und ihr Anliegen auf- merksam.

Die »Pädó-Gruppe Köln« bezieht sich auf Katharina Rutschkys Veröffentlichung, um die geheimen Motive der feministischen Mißbrauchsgegnerinnen darzustellen (Män- nerhaß und Penisneid) und die oft genannten Opferzahlen anzuzweifeln. Sie wollen zeigen, daß sexueller Mißbrauch meistens eine Fik- tion und damit eine zu vernachlässigende Größe ist – um in einem nächsten Schritt zur Sache zu kommen: Kinder sollen endlich JA sagen dürfen (NEIN zu sagen hätten sie von den Feministinnen in den letzten Jahren schon genug gelernt). Ihr Traum von einer idealen Gesellschaft sieht so aus:

»Eine Gesellschaft(...) In der es also möglich ist, daß jemand, der als offener Pädö akzeptiert ist, mit 'fremden' Kindern flirtet und daß dies in Gegenwart der Eltern gesche- hen könnte, die ihn einmal skeptisch von un- ten nach oben mustern, ihm dann dann lange in die Augen und dann zu ihrer Tochter schau- en, die sie fragend ansieht: Aber nicht fragend: 'Darf ich?', sondern 'soll ich?' ist der okay?! Tja das wäre fein. (...)« (aus dem »Positionspapier zu den Veranstaltungen zum Thema Pädose- xualität/Sexueller Mißbrauch, am 7./15.4.92 im SchulZ« Hrsg.: Pädogruppe Köln)

Während es der einen Gruppe um be- drohte und verwehrt Wünsche geht, hegen andere Gruppen und Personen konkrete Befürchtungen. Ernest Bornemann himself z.B. warnt im ZEGG-Sonderheft:

»Und diese Vereine, die dem Mißbrauch von Kindern vorbeugen wollen, sagen der Mutter: 'Sag deiner Tochter vorbeu- send, alle Männer sind Vergewaltiger', ein- schließlich ihres eigenen Vaters'. Wenn du das mal einem Kind sagst, dann kann ich dir ga- rantieren, daß aus diesem Kind als Erwachse- ne niemals eine heterosexuelle Frau werden wird. Ich will aber auch nicht auf Heterose- xualität als das Wichtigste pochen. Das Kind wird als Lesbe ebenfalls frigid sein. Das heißt, mit diesem einen Satz, von dem sich diese Or-

ganisationen das Heil der Prävention verspre- chen, machst du eine ganze Generation von Mädchen innerhalb von zehn bis zwölf Jahren total frigid. Das ist die wirkliche Katastrophe, die uns bevorsteht.«

Demnach geht es durchgedrehten Feministinnen um nichts Geringeres als die Produktion von Generationen von frigid- Lesben, und das alles getarnt als Organisatio- nen gegen Sexuellen Mißbrauch.

Allerhand. (Das Motiv? Wahrschein- lich: Männerhaß und Penisneid).

Derlei abstruse Mutmaßungen sind al- lerdings nicht nur in Bezug auf die Thematik des sexuellen Mißbrauchs voll im Trend. Ge- nerell ist ein lustvolles Abqualifizieren femini- stischer und linker Inhalte en vogue. Wenn sonst nichts Neues mehr einfällt, der übt halt Kritik an dem, was gerade aus der Mode ge- kommen ist. Ist nie falsch, und man hat immer die Lacher auf seiner Seite, postmoderner Bei- fall ist gewiß. Auch all jene, die die Thesen der »radikalen Feministinnen« schon immer blöde fanden, das aber nicht zu sagen wagten, kön- nen jetzt ungehindert zulangen: auf geht's, Knuppel aus dem Sack. Eine Zeit lang hat mann und frau ja vorsichtshalber geschwie- gen, da galt es als gar nicht fein, sich frauen- feindlich zu zeigen. Aber der Wind hat sich ge- dreht, und die Fleischöpfe stehen wieder an ihrem alten Platz. Nichts wie hin, wer die Zei- chen der Zeit erkennt. Besonders hilfreich natürlich, wenn es eine Frau ist, die an vorder- ster Front Stellung bezieht.

Wetten: Männern wäre das nicht pas- siert, die Aufkündigung der Solida- rität mit dem eigenen Geschlecht. Warum wohl nicht? Vielleicht sind sie an die- sem Punkt tatsächlich schlauer als ihr weibli- cher Mitsstreiter. Katharina Rutschky hält sie ohnehin für die Klügeren.

Und sie sagt nun endlich, was sie schon immer gegen diese feministischen Ideen sagen wollte: Ob Gewalt gegen Frauen, Verge- waltigung in und außerhalb der Ehe, Sexuelle Belästigung am Arbeitsplatz oder Sexueller Mißbrauch – aufgetauschte Einbildungen, männerfeindliche Auswüchse sowie Rache- gelüste und Ersatzhandlungen (wg. Männer- haß und Penisneid usw.usf). Ein alibekannter süßsanter Ton durchzieht denn auch ihre Ein- zelfallbeschreibungen von Sexuellem Mißbrauch, großes Verständnis für die Män- ner, Tadel und Zurechtweisung für die Opfer. Da heißt Sexueller Mißbrauch auch schon mal »sexuell bedingtes Kinderleiden« und wird als »Mißbrauch plus Feminismus« definiert. Die Täter hält sie für die wahren Opfer, die Mädel – so liest es sich zwischen den Zeilen – haben sicher auch ihren Spaß gehabt, und ihr Pro- blem ist eigentlich nur das Schuldgefühl der Mutter gegenüber. Klingt doch sehr bekannt. Ob prä- oder postfeministisch: immer noch dieselben alten Kamellen. Präfeminis- tisch gab es für diese weibliche Haltung einen sehr büdhaften Ausdruck, vielleicht ist der ja auch noch so präsent: stutenbissig, hieß das damals, platterdings stutenbissig. ■

Werkgever aansprakelijk voor seksuele intimidatie

(Van één onzer verslaggevers)

DEN HAAG - Werkgevers, die klachten over seksuele intimidatie met een korreltje zout nemen, kunnen in de toekomst strafmaatregelen tegemoet zien.

Dit maakte staatssecretaris Ter Veld (Sociale Zaken) vanochtend in Den Haag bekend op de studiebijeenkomst 'Seksuele intimidatie op het werk'.

De PvdA-bewindsvrouw ging daar in op het ontwerp-wetsvoorstel van de Arbeidsomstandighedenwet, in het jargon Arboret genoemd.

Volgens deze wet, die volgend jaar na de zomer in de Tweede Kamer aan de orde komt, moet de Arbeidsinspectie de bevoegdheid krijgen om een aanwijzing te kunnen geven aan bedrijven, die geen maatregelen nemen na klachten over seksuele intimidatie. Zo'n aanwijzing kan dan inhouden dat een bedrijf gedwongen wordt om een beleid te voeren gericht op het tegengaan van dit soort intima-

ties. Dit kan bij voorbeeld betekenen dat prominent opgehangen foto's van naakte dames weg moeten, als personeelsleden zich daaraan ergeren.

Het pakken van de daders wordt overigens niet geregeld in de nieuwe Arboret. 'Dat is en blijft de verantwoordelijkheid van de werkgever, of van de rechter in civielrechtelijke procedures', aldus Ter Veld.

Ofschoon er voor het opstellen van het ontwerp-wetsvoorstel al uitgebreid onderzoek is verricht, loopt er momenteel een nog grootscheepser onderzoek van het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden. Vijftig vertrouwenspersonen en 750 vrouwen worden hierbij ondervraagd. De resultaten zijn in het voorjaar bekend.

Van seksuele intimidatie worden niet alleen vrouwen het slachtoffer. 'Het betreft ook mannen, bij voorbeeld homofielen', vertelde Ter Veld, 'en het gaat niet alleen om seksuele intimidatie door collega's, maar ook door klanten, leveranciers of patiënten, zoals in de gezondheidszorg'.

Erg opdringerig

Om maar even met de deur in huis te vallen: ik voel me bedreigd. Nu eens niet door een leraar, maar door een klasgenoot. Ik word niet gepest, integendeel. Deze jongen gaat en staat overal waar ik dat doe. Hij belt me voortdurend om te vragen of ik met hem mee ga naar de stad of om samen huiswerk te maken. Soms wordt hij dan erg opdringerig. Als ik na de les nog even met iemand sta te praten, staat hij bij de eerstvolgende hoek of deur op me te wachten. Ik ga niet op zijn vragen in, maar ik kan toch moeilijk weigeren mijn schriften aan hem uit te lenen? Ik doe soms behoorlijk lullig tegen hem. Als hij bij gym te dicht tegen me aan gaat zitten, zeer opvallend ergens anders gaan staan of m'n vrienden vragen of ze tegen hem willen zeggen dat ik niks van hem wil weten. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Maar hij gaat onverminderd door, hij trekt zich er niks van aan. Ach ja, jullie zullen wel (lees verder op de AW2)

Dit is ACHTERWERK NO 51

(vervolg van de AW1)

denken: die jongen is gewoon lekker verliefd op d'r. Maar ik moet morgen weer naar school, en dan staat hij me weer op te wachten in 't fietsenhok. Help!

Christine

UN 12/12

'Directeur Oudenrijn moet weg'

HARMELEN — De arbeids-overeenkomst met de vrijgesproken directeur van de thuiszorgstichting Oudenrijn, die eerder was veroordeeld voor een poging tot verkrachting, moet definitief worden beëindigd. Dat heeft het bestuur van Oudenrijn gisteren haar medewerkers laten weten. De stichting en de ziekenfondsraad zijn nog in onderhandeling over de financiële afwikkeling.

De vrijgesproken directeur en zijn advocaat Schyns vinden dat het bestuur de op een zijspoor gezette directeur al die tijd de verwachting heeft gegeven dat hij mocht terugkeren als vrij-spraak zou volgen. „Nu dit zo is, maakt dat bestuur een wel zeer opmerkelijke wending”, aldus Schyns. Zijn cliënt is bereid volledig terug te keren in zijn oude functie, maar ziet dat dat onder de huidige omstandigheden moeilijk haalbaar is.

Hij stelt het bestuur alvast in het vooruitzicht dat zijn cliënt een zeer behoorlijke betalingsregeling eist als er ontslag wordt aangevraagd. Zelf noemt hij een stilzwijgende voortzetting van de arbeidsovereenkomst als een goed alternatief. Dat zou inhouden dat de directeur op non-actief blijft en een goede wachtgeldregeling zou krijgen.

Het ziet er nu naar uit dat het bestuur ook daar niet aan wil. In dat geval moet zijn ontslag worden gecompenseerd met een goede schadevergoeding. En als de ziekenfondsraad niet wil bij-springen komt de stichting financieel klem te zitten. Zowel het bestuur van Oudenrijn als raadsman Schyns van de directeur sluiten uit dat het ontslag bij de kantonrechter wordt aangevochten. Bij de ziekenfondsraad was er gisteren niemand bereikbaar voor commentaar over deze zaak.

Barbertje...

Hij wilde verder

Reactie op 'De ideale vriend' (#47). Ik ben 13 jaar oud en mij is ongeveer hetzelfde overkomen. Ik had verkeer met een jongen en één maand voor de grote vakantie had ik 't uitgemaakt, want hij wilde verder gaan dan tongzoenen en toen was hij nogal boos geworden. Twee weken later is hij weer bij ons in de buurt geweest, toen waren ik en een vriendin buiten. Die vriendin ging naar binnen en toen had hij me gedwongen om 't met 'm te doen. Als ik 't niet zou doen, zou hij me in elkaar slaan (was al een x gebeurd). Ik ben nogal bang voor hem, dus toen heb ik 't gedaan. Ik dacht dat ik zwanger was, maar dat is niet zo. Mijn vriendinnen weten 't; zij denken dat ik verkracht ben. Een paar jongens weten 't ook en die denken dat ik 't zelf keigraag wou, wat dus niet zo is. Mijn vriend mag 't niet komen te weten, want ik weet niet wat hij zou denken. Ik denk nu dat veel meer jongens zoiets bij me zullen slikken; zet m'n naam er a.u.b. niet onder.

Een meisje van 13

Seksuele intimidatie is wijd verspreid

GENÈVE (DPA, Reuter) — Over de hele wereld hebben vrouwen op hun werk te maken met seksuele intimidatie. Het komt regelmatig voor dat vrouwen daardoor hun baan verliezen of ernstig gedemotiveerd raken. Dat schrijft de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), een onderdeel van de Verenigde Naties, in een maandag verschenen verslag dat gebaseerd is op onderzoek in 23 geïndustrialiseerde landen.

Hoewel ook mannen het slachtoffer

worden van seksuele intimidatie, krijgen vooral vrouwen, en dan met name zij die ondergeschikte posities innemen, er mee te maken. Van 'ongewenste aanrakingen, knijpen, aanstootgevende opmerkingen en ongevraagde uitnodigingen voor geslachtsverkeer' maken in verschillende onderzoeken 15 tot 30 procent van de ondervraagde vrouwen melding. Van hen gaf 6 tot 8 procent aan om die reden van baan te zijn veranderd. Er zijn grote verschillen tussen landen. Zo maakte 84 procent van de

Spanse en 74 procent van de Britse vrouwen melding van seksuele intimidatie, terwijl slechts 11 procent van de Deensen zich erover beklagden.

De ILO waarschuwde dat de onderzoeken uit de verschillende landen niet zonder meer met elkaar vergelijkbaar zijn. Het beeld is bovendien onvolledig, omdat veel vrouwen (volgens een van de studies 60 procent) niets onderneemen tegen seksuele intimidatie, omdat ze bang zijn in de problemen te raken of denken dat protest niets uithaalt.

1
VTRG
1

Wat valt er voor homo's nog te integreren?

Minister Ter Beek van defensie heeft gisteravond in De Rode Hoed te Amsterdam van de Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit COC de 'Bob Angelo-penning' gekregen voor zijn bevordering van integratie van homoseksuelen in de krijgsmacht. Bij die gelegenheid hield de Amsterdamse publiciste Bernadette de Wit een lezing, waarin zij aandrong op het opheffen van het COC. Hierbij, in verkorte vorm, haar pleidooi.

door BERNADETTE DE WIT

Een beroemde uitspraak van Andy Warhol is, dat je alles met zo veel mogelijk drama moet overgieten, wil je plezier hebben. Voor Andy Warhol was de party een metafoor voor het leven. Het verhaal gaat dat hij eens een jongen ontmoette die hem vroeg: "Is dit een leuk feestje?" Andy Warhol was met stomheid geslagen. "Hoezo," vroeg hij, "ben je zelf niet leuk?" Zijn idee was: mensen die zo iets vragen, komen om geamuseerd te worden en dat soort mensen kun je op een party niet gebruiken.

Homoseksuelen hebben geen gemeenschappelijk belang en elke poging dat toch te formuleren, onttaardt in een op fictie gebaseerde aanpassingsdwang, een keurslijf waarin onafhankelijk denken niet meer mogelijk is. Natuurlijk, mensen mogen niet om hun seksuele voorkeur of levensstijl worden gediscrimineerd, maar dat is een principe van beschaving en fatsoen. Wie zegt mij dat daarvan meer aanwezig is in het COC dan elders?

Het feit dat er een vereniging bestaat waar mensen stemmen over beleid op basis van hun seksuele voorkeur, zonder dat ze meer van elkaar weten dat dat de buitenwereld hen als homoseksueel bestempelt: dat noem ik pas verhullend en nivellerend. Het is ook vervreemdend.

Het COC kampt al geruime tijd met een diepe identiteitscrisis. Integratie van homoseksualiteit is te weids om nog een noemer te zijn om je op te organiseren. Zeker in Amsterdam, want waarin zou je jezelf nog willen integreren? Het homoleven is daar zo zichtbaar als wat. De mensen achter het toeristische informatie- en expositiecentrum Album Amsterdam hebben dat goed begrepen toen ze onder woorden brachten dat Amsterdam en de homo's elkaar veel te bieden hebben.

Maar bij het COC houden ze nog steeds hun hand op door te klagen over discriminatie. Hoe lang zal de overheid daar nog intuïtief? Het COC moet snel zijn, anders is het straks te laat. Zelfs in het leger wordt al iets gedaan aan het tegengaan van discriminatie. Daar heeft minister Ter Beek het COC niet bij nodig.

Log apparaat

De huidige vereniging is niet in staat een antwoord te bedenken op de identiteitscrisis. Het is een langzaam en log apparaat dat zichzelf in stand houdt. Het COC weet niet meer waar het heen wil en, ook heel erg, de vrijwilligers van het COC die ik in de loop der jaren af en toe aan de telefoon kreeg, hebben niet het flauwste benul van de historie van hun eigen club.

Het COC is een bureaucratische club die middelmaat produceert. Er zijn geen maatschappelijk geprofileerde mensen met een onafhankelijk

ke opinie aan het COC verbonden. Dat is in het verleden wel eens anders geweest.

De samenleving om het COC heen is ingrijpend veranderd. Als ik alleen voor Amsterdam spreek: Amsterdam is door de VVV, de overheid en de toerisme-industrie erkend als gay paradise. Dat was het allang, zoals uit het interessante boekje *De roze rand van Amsterdam* blijkt, maar nu is het ook officieel.

Homo's zijn een interessant markt-aandeel: ze gaan vaker op vakantie dan andere doelgroepen en hebben meer te besteden. Uit een vergelijkend onderzoek van het Franse tijdschrift *Le Gai Pied* kwam naar voren dat Amsterdam verreweg het hoogste scoort als stad waar homo's zich kunnen amuseren op de manier die hun goedgevindt. Niet alleen is de homoseksuele infrastructuur hier beter ontwikkeld dan elders, de kwaliteit van het openbare leven is ook veel gunstiger voor homo's dan in echt grote Europese steden.

Bijzaken

Maar van het COC hoor of zie je heel weinig in Amsterdam. Het Amsterdamse en het landelijk COC zijn naar binnen gekeerd en zitten in een isolement. Ze zijn niet met hun tijd meegegaan, houden zich bezig met bijzaken en verliezen de hoofdzaak - de identiteitscrisis en een passend antwoord daarop - uit het oog.

Het COC lijkt op de PvdA: je kunt een legertje Rottenbergs inhuren die het land ingaan om daar te beluisteren dat de leden de illegalen uit Nederland willen verwijderen, maar daarmee vernieuw je de partij nog niet. Het is onmacht, er zit geen visie achter en het zal niet leiden tot meer kwaliteit. Voor de PvdA geldt net als voor het COC: even saai is ook gelijk.

De PvdA kruipt, naarmate ze meer leden en kiezers verliest, met haar standpunten over illegalen steeds dichter naar het CDA, de VVD en de Centrumdemocraten toe. Wat is het standpunt van het COC hierover? Ik hoor er nooit iets van, terwijl er zeer veel personele banden zijn tussen het COC en de PvdA.

Maar zelfs dichterbij huis gaat ook het COC mee met de druk van de uniformiteit. In de tekst van de Wet Gelijke Behandeling staat nu dat mensen niet op hun homoseksuele voorkeur mogen worden gediscrimineerd. Biseksuelen, SM'ers, fetisjistten, exhibitionisten en pedo's worden door deze wet niet beschermd.

Het COC is protectionistisch bezig met homoseksualiteit en dat is voor heteroseksuelen wel erg comfortabel. Het COC had moeten vechten voor een andere tekst: seksuele voorkeur op zichzelf is de enig juiste, want breedste omschrijving. Maar het COC verkocht zijn ziel. Dat noemen ze pragmatisch bij het COC, maar ik noem het opportunistisch en onprin-

cipieel om mee te gaan met de weerszin van heteroseksuele CDA'ers en anderen tegen de kleinere varianten. Wie beschermt hen? De NVSH in Amsterdam. Het COC is ingehaald door de hetero's.

Vroeger zei het COC altijd dat het zichzelf zou opheffen zodra de emancipatie voltooid was. Dat is een gevaarlijke stellingname: organisaties heffen zichzelf zelden op, ze neigen ertoe zichzelf eeuwig in stand te houden, ook al zijn ze overleefd. Zeggen dat je jezelf opheft klinkt vroom, maar roept het tegendeel op: huichelachtigheid, zelfgenoegzaamheid en behoudzucht.

Dat zie je nu in Amsterdam, waar het COC als integratievereniging allang achterhaald is. Maar opheffen? Ik hoor er niets meer over.

Homoseksualiteit in Amsterdam is een seksuele voorkeur die hoort bij een stedelijke levensstijl. Stedelijkheid gaat over openbaarheid, cultuur, ontspanning en consumptie. Dat hebben de talrijke bedrijven, clubs en losse projecten van potten en nichten goed begrepen. Zo niet het COC, dat nog steeds handelt alsof het een moederkerk is die aankomende homo's

ERVARINGEN IN AGDE

Al twaalf jaar heb ik van het naturisme in het buitenland kunnen genieten, zonder ook maar één slechte ervaring. Dit jaar waren mijn vriendin en ik door de toestanden in Joegoslavië gedwongen ons vertier elders te zoeken. Onze keus viel helaas op Centre Hélio Marin OLTRA aan de Franse Riviéra.

De camping is heel mooi gelegen aan het strand. Naast de camping is een heel naturistisch dorp opgezet, waarbij het mogelijk is om in je blootje te tanen, naar de bank te gaan en te winkelen. Ook het dorp Cap d'Agde en Agde is zeer toeristisch ingericht. Daarover allemaal geen klachten.

De camping is afgezet met rietmatten, welke te oud en kapot zijn om de vele nieuwsgierigen die er achter lopen weg te houden. Na verloop van tijd kregen we van medekampeerders te horen dat er achter de schutting een ontmoetingsplaats voor homoseksuelen is. Dit is wat mij betreft totaal geen probleem. Het verklaarde meteen waarom er zoveel mannen rondliepen.

Dit alles vind ik op zich niet zo bezwaarlijk, maar het gebeurt te dicht bij de camping, waardoor de verkeerde mensen zich tot deze plaats aangetrokken voelen. Tenminste, als je er vanuit gaat dat naturisme in principe niets met sex te maken heeft.

Wat er bij mij niet ingaat is dat de camping vermeld staat in de Wereldgids Naturisme en dat er in de folder van het Frans Verkeersbureau vermeld staat dat het een gezinscamping is. Je kinderen zullen maar midden in dit soort taferele terechtkomen!

M. Jesterhoudt,
Purmerend

FOTO AD NUIS

Voorbeeld van de stedelijke levensstijl: de Gay Dating Show

moet beschermen.

Het COC mist de boot, terwijl het door de overheid nog steeds als de belangrijkste homo-organisatie wordt gezien. Het COC ontvangt veel subsidie, maar wat het ermee uitspookt, onttrekt zich aan de waarneming van de stadsbewoner.

Je kunt nog zoveel energie in die landelijke vereniging stoppen, een flexibel instrument wordt zij nooit. Dus stel ik voor dat de Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit wordt opgeheven.

Wat voor model zou het COC daarna kunnen kiezen? Ik denk aan een facilitair bedrijf of service-instelling

voor die gevarieerde, bruisende clubs daarbuiten die geen nagel hebben om hun achterwerk te krabben.

Het COC zelf blijft op de achtergrond. De legimititeit van het COC zou liggen in de randvoorwaarden. De clubs die het werk doen, blijven autonoom.

Ik hoop dat het COC de moed heeft om die stap te zetten. Laten we eerlijk zijn: echt begrijpen waar de Amsterdamse party over gaat, doet het COC toch niet. Het lijkt op de jongen aan het begin van dit verhaal. Nou, dan moet het COC het feesten ook maar aan anderen overlaten.

Een soort nep-leven

Beste jongen van 15

('Andere jongens', #47). Ik herken heel veel in je brief. Ik ben een meisje van 17 en ik word verliefd

op meisjes. Op school weet niemand dat en elke dag word ik er weer mee geconfronteerd, vooral omdat ik nu verliefd ben op m'n beste vriendin op school. Ik merk vaak dat ik, om het te verbergen, heel overdreven vrolijk ga doen en mee ga praten over 'lenke' jongens. Vaak heb ik het gevoel dat ik overal (behalve thuis) een soort nep-leven leid. Al mijn reacties zijn eigenlijk die van iemand anders, iemand die op

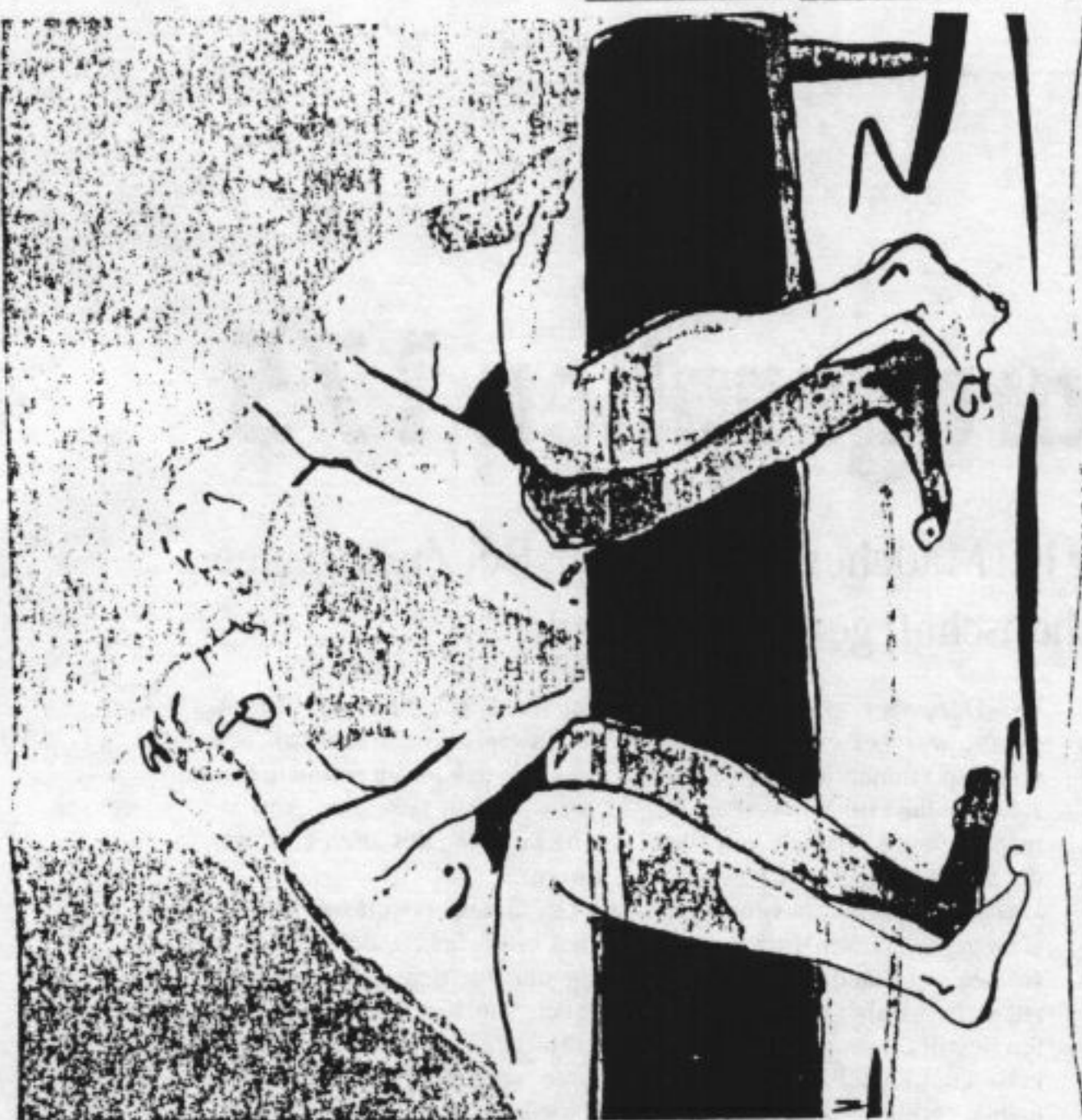
Dit is ACHTERWERK No 50

Een soort nep-leven

(Vervolg van de AW1)

Jongens valt. Ik heb een tijdje geprobeerd wel verliefd te worden op jongens en heb zelfs een paar vriendjes gehad, maar dat was geen succes, omdat ik mezelf niet kon zijn. Ik deed alsof ik verliefd was en dat hou je niet lang vol. Nu heb ik daar geen zin meer in. Maar omdat ik 'al' een paar weken zonder vriend zit, proberen m'n vriendinnen me steeds vaker te koppelen (vooral als we uitgaan) waardoor ik steeds vaker de neiging krijg te zeggen: Ach, hou toch op. Ik val helemaal niet op jongens. Alleen ben ik enorm bang voor de gevolgen. Ik denk dat m'n vriendinnen bang worden dat ik verliefd op hen word en me daardoor langzamerhand in de steek zullen laten. En ik weet nog niet wat erger is: geen vriendinnen meer, of een nep-leven leiden zoals nu. Gelukkig heb ik een vriendin waarmee ik erover kan praten, en dat kan ook wel met m'n moeder. Maar die weten ook geen oplossing.

Een meisje van 17

an gastdocent niet na een tijdje nog eens terugkomen." Een lerares die in de les aandacht besteedde aan seksueel geweld, kreeg pas na een paar gesprekken met een meisje het verhaal over haar incest-ervaringen te horen, vertelt Bril.

Voor het COC is hij veel in scholen geweest om gastlessen over homoseksualiteit te geven. "Je kunt in de klas aardig wat losmaken", vertelt hij. "Maar je moet daar ook mee oppassen. Ik heb op een huishoudschool eens meegemaakt dat een meisje heel luchtig zei dat ze wel eens met meiden had gevreeën. Ze kreeg toen de hele klas over zich heen. Ze had helemaal verkeerd ingeschat hoe haar klasgenoten zouden reageren." Bril probeerde liever te voorkómen dat leerlingen in de klas voor hun homoseksualiteit uitkwamen. De sfeer in de klas is meestal niet veilig genoeg voor dergelijke gevoelige zaken. Bril: "Een andere keer liet een jongen heel voorzichtig doorschermen hoe het bij hem zat. De klas had het niet door en ik heb een ander het woord gegeven. Na de les heb ik hem opgevangen en hebben we er over doorgepraat."

Liefhebbers

Vanaf 1987 inspireerde de GVO-afdeling van de GGD in Utrecht veel scholen om meer met seks te doen dan alleen maar technische voorlichting. Ook minder eenvoudige zaken als homo-emancipatie en seksueel geweld zouden op het schoolbord terecht moeten komen.

Al snel bleek dat leerkrachten voor die andere onderwerpen niet kunnen putten uit de traditionele biologieboeken. Utrecht nam het heft in eigen hand en men schreef lesboeken onder de titel "Seks enzo, over leuke en minder leuke kanten van de liefde".

In het leerlingboek worden de lezers aangesproken als "liefhebber". "Hoogst waarschijnlijk ben je een nieuwsgierig type. Iemand die alles wil weten over seks en over vrijen. Welkom in de club van liefhebbers (m/v)." Onder de kopjes "Het rode kruis" en "Druppeltjes en fontein" komt de biologische informatie over seks aan bod. Maar daar houdt het niet op. Masturbatie, blunders en blauwtjes, knuffelen of scores. En ook homo-emancipatie, veilig vrijen, aandrang en potenrammen.

Mooie boekjes, vond Bril, maar toch merkte hij dat veel leerkrachten niet goed weten hoe ze een les over seksualiteit moeten beginnen. "Ik kwam een keer in de klas bij een les over seks. De leraar draaide een film die waanzinnig uit de tijd was. Hij verklaarde dat het woordgebruik in 'Seks enzo' te populair was voor zijn klas. Maar al snel bleek dat hij dat vond en niet zijn leerlingen."

Andere leerkrachten hadden wat stukjes video aan elkaar geplakt om het ijs te breken. Een van hen vroeg Bril op een bepaald moment of er niet een video bij Seks enzo gemaakt kon worden. Toen meer leerkrachten dat een goed idee bleken te vinden, is Bril samen met de Haagse lokale televisie gaan werken aan enkele lesvideo's die bij de boekjes zouden passen. Bril: "Voor de eerste video zijn we de straat op gegaan om jonge-

ON 5/12
Kringen pogen homoseksualiteit bespreekbaar te maken op scholen
'Klasgenoten zijn vreselijk intolerant'

ma nul. Zeker op lbo-mavoscholen ligt het heel moeilijk.
Een van de andere jongens die via de scholenactie terecht kwam bij de Kringen zette zijn gevoelens op papier. "De vernedering die je krijgt van de klasgenootjes!", schrijft hij. "Ik hou m'n mond, want als je er 'vieze flikker' ik krijg het gevoel of ik een ziekte heb of zo. Volgens mij weten ze niet eens wat het is om homo te zijn, wat het inhoudt en hoe het voelt."

Ongeveer de helft van de jongeren die lid worden van de Homojongerenkringen hebben in hun omgeving nog niet verteld dat ze homoseksueel zijn. "Vaak vragen ze informatie aan in een blanco enveloppe en als ze bij mij thuis komen willen ze weten of het aan de buitenkant van mijn huis niet is te zien".
De gemiddelde leeftijd bij de jongerenkringen ligt rond de 22 jaar. Sinds de schoolnatie is er echter ook een jongerengroep, waarvan de gemiddelde leeftijd rond de achttien ligt. Speciale groepen voor jongeren zijn er binnen de Kringen pas een jaar of zes. Landelijk bestaat de organisatie al bijna dertig jaar. Ze werd opgericht naar aanleiding van een IKON-radioprogramma over homoseksualiteit. In het begin was het geloof bindmiddel en werd er op kringbijeenkomsten vooral gepraat over problemen die daarmee samenhangen. Nu is dat niet meer zo. Hendrickx: "In de startersjaren was het vooral triest om homoseksueel te zijn en zocht je steun bij elkaar. Nu leren we via de Kringen juist hoe je er makkelijkker mee kunt omgaan."

Veel mensen nemen volgens Hendrickx abusievelijk aan dat de Kringen deel uitmaken van het COC, de Nederlandse vereniging voor integratie van homoseksualiteit. Maar de Kringen werden indertijd juist opgericht voor mensen die de drempel naar deze strijdbare vereniging veel te hoog vonden. "Landelijk doel van COC is de maatschappij zo te veranderen dat ze meer homo-vriendelijk wordt. Ons hoofddoel is het organiseren van huiskamerbijeenkomsten".

over wat ze gezien hadden. "Hij zei in eerste instantie dat hij daar geen tijd voor had," aldus Bril. "Maar even later bleek dat hij het te moeilijk vond om vragen over seksualiteit met leerlingen te bespreken." Veel scholen besteden lessen over seks uit, bijvoorbeeld aan de voorlichters van de Rutgers Stichting. Bril vindt het echter beter dat een leraar de seksuele vorming zelf geeft. "Als leerkracht weet je wat er zoal speelt in de klas, je kent de leerlingen beter. Bovendien kunnen ze bij

SĒKSTANT 200 92
Video's voor liefhebbers
Scholenvoorlichting van GVO

Met kromme tenen zat hij er soms bij, wanneer een leerkracht een overhoring over seks gaf. "Dan gooide een leraar een video in het apparaat en ging hij proefwerken nakijken. De leerlingen moesten een ander woord voor 'masturbatie' opschrijven en dan was de les over seksuele vorming weer voorbij." Tejo Bril was geruime tijd Projectcoördinator seksuele vorming van het GVO (gezondheidsvoorlichting en -opvoeding) in Den Haag. Hij ging de scholen in

om leerkrachten te helpen met hun lessen over seks. Hij gaf tijdens de conferentie "Samenwerken voor Samen Leven" op 15 oktober in Utrecht een workshop rond videolesmateriaal over seksualiteit.

Verkeerd ingeschat

Bril vroeg de leerkracht uit de inleiding na afloop van de les, waarom hij niet met de leerlingen over de video was gaan praten. Die zaten misschien met een heleboel vragen

ren te interviewen over seks. Dat ging redelijk eenvoudig en de jongeren waren ook openhartig. Een meisje, ik geloof dat ze Marokkaans was, vertelde dat ze soms stiekum 'van die boekjes' bekeek, die ze snel voor haar vader moest verstoppen. Toch wilden veel jongeren uiteindelijk niet in beeld. Ze vonden hun uitspraken te gewaagd".

Hij vervolgt: "We hebben jongens gevraagd over hun vriendschappen met jongens, en meisjes over die met meisjes. Daarna vroegen we ze of die vriendschappen ook naast verkering konden bestaan. En dan pas gingen we ze vragen stellen over seks en over pil- en condoomgebruik".

Naast de film met straatinterviews, zijn nog vier korte lesvideo's opgenomen; over roldeurbreking, culturele verschillen in normen over seks, seksueel geweld en homo-emancipatie. De films sluiten aan op de verschillende hoofdstukjes in "Seks enzo". Bril: "Deze video's zijn in de studio opgenomen en daardoor zijn de scherpe kantjes uit de straatinterviews er wel wat af. De jongeren waren zich er zo van bewust dat ze over seks gingen praten, dat ze veel meer op hun woorden gingen passen". Toch bieden de films genoeg stof voor discussie. Zo wordt aan twee Surinaamse jongens gevraagd wat ze ervan zouden vinden als hun vriend homo zou zijn. Een van de jongens blijft er onverschillig onder en zegt dat het hem niet uitmaakt. De ander reageert behoorlijk agressief en zegt ronduit dat die vriend zou mogen "oprotten".

Marc van Bijsterveld

Rectificatie:

Onderaan het artikel Een condoomauto-maat in de kelder van de school, in Sekstant nr. 5, staat een onjuist informatienummer. Het juiste telefoonnummer is: 030-543888.

Stof vangen

De productie van de films heeft eigenlijk te veel tijd gekost. Na de officiële presentatie op een school was de projectsubsidie op en

TAZ 19.12.92

Kabinett beerdigt den Paragraphen 175

Abschaffung des Schwulenparagraphen: Einheitliche Regelung bei Mädchen und Jungen: Bei Zwangslage sind sexuelle Handlungen strafbar / Sextouristen sollen zur Rechenschaft gezogen werden

Das Kabinett hat am Mittwochabend einen Gesetzentwurf des Justizministeriums zur Streichung des Strafrechtsparagraphen 175 gebilligt. Der Paragraph, der homosexuelle Handlungen an Minderjährigen unter Strafe stellt, soll durch eine einheitliche Jugendschutzvorschrift ersetzt werden. Justizministerin Sabine Leutheusser-Schnarrenberger erklärte, der neue § 182 solle Jugendliche unter 16 Jahren unabhängig vom Geschlecht des Opfers oder Täters gegen sexuelle Mißbrauche schützen. Der Gesetzentwurf sieht vor,

daß sexuelle Handlungen zwischen einer Person über 18 Jahren mit einer Person unter 16 strafbar sind, wenn sie eine Zwangslage ausnutzt oder ein Entgelt oder einen vergleichbaren Vorteil verspricht oder gewährt. Der Gesetzentwurf, der nun in den Bundestag eingebracht wird, sieht eine Freiheitsstrafe von bis zu drei Jahren oder eine Geldstrafe vor.

„Ebenso wird eine Person über 21 bestraft, die eine Person unter 16 Jahren mißbraucht, in dem sie diese unter Ausnutzung ihrer sexuellen Unreife dazu bestimmt, sexu-

elle Handlungen an ihr vorzunehmen oder an sich vornehmen zu lassen.“ Letzteres wird nur auf Antrag verfolgt, es sei denn, die Strafverfolgungsbehörde halten ein Einschreiten von Amts wegen für geboten.

Die Abschaffung des Schwulen-Paragraphen 175 war bereits im Dezember 1990 in den Koalitionsverhandlungen zwischen FDP und CDU/CSU beschlossen worden. Eine Neuregelung wurde schon wegen der unterschiedlichen Gesetze in Ost- und Westdeutschland notwendig. Ein erster Entwurf, der

im Dezember 1991 vorgelegt wurde, war bei einer Anhörung von Expertinnen im März dieses Jahres heftig kritisiert worden. Bemängelt wurde damals vor allem der schwammige Begriff „sexuelle Unreife“. In dem nun vorgelegten Gesetzentwurf werden zwar Vorschläge der Länder aufgegriffen, zugleich wird aber an dem kritisierten Begriff „sexuelle Unreife“ festgehalten. In einer ersten Stellungnahme erklärte Wolfgang Setz vom Bundesverband Homosexualität (BVH), die Bundesregierung habe offensichtlich aus der Anhö-

rung nichts gelernt und sei bereit, die Unwägbarkeiten einer solchen Regelung in Kauf zu nehmen. Der Gesetzentwurf lasse eine Anwendung im Sinne des alten § 175 erwarten.

Der Gesetzentwurf soll des weiteren ermöglichen, deutsche Sextouristen für den sexuellen Mißbrauch von Kindern im Ausland zur Rechenschaft zu ziehen. Bisher waren sexuelle Handlungen mit Kindern unter 14 Jahren im Ausland nur dann strafbar, wenn es in dem betreffenden Land entsprechende Gesetze gab. **win**

TAZ 21.12.92

■ Die Bundesregierung will den Paragraphen 175 ersetzen

Schädlicher Schutzparagraph

Die Jugendschutzvorschrift, die die Bundesjustizministerin präsentiert hat, geht am eigentlichen Ziel, Jugendliche beiderlei Geschlechtes vor sexuellem Mißbrauch zu schützen, vorbei. Sexuelle Handlungen von über 18jährigen mit unter 16jährigen sollen künftig strafbar sein, wenn „ein Entgelt oder ein vergleichbarer Vorteil“ versprochen oder gewährt wird. Dies bedeutet, daß Beziehungen zwischen Freiern und Strichern kriminalisiert werden. Jugendprostitution aber ist ein soziales Problem, das sich nicht mit dem Strafgesetzbuch lösen läßt: Die Kontakte zwischen Strichern und Freiern werden sich in den privaten Raum verlagern, mit der Folge, daß die Jugendlichen für Sozialarbeiter kaum noch zu erreichen sind. Unter diesen Umständen wird eine Aids-Prävention ebenso erschwert, wie Versuche, den Jugendlichen eine Perspektive jenseits des Strichs zu bieten.

Problematisch ist auch die undifferenzierte Verwendung des Begriffes „sexueller Mißbrauch“. Die oft jahrelang andauernde sexuelle Gewalt, der Mädchen und Jungen von klein auf durch Väter, Brüder oder andere Bezugspersonen ausgesetzt sind, kann nicht mit dem gleichen Begriff gefaßt werden wie Beziehungen, die jugendliche Stricher mit Freiern eingehen. Davon auszugehen, daß diese Beziehungen allein wegen des erheblichen Altersunterschiedes und der Abhängigkeit der Jugendlichen schädlich und als Mißbrauch zu betrachten sind, wird der Realität nicht gerecht. Sie können, müssen aber nicht schädigend für die Jugendlichen sein.

Fragwürdig ist auch, daß eine Person über 21 bestraft werden soll, wenn sie eine Person unter 16 „mißbraucht“, indem sie deren Unreife ausnutzt, um sexu-

elle Handlungen an ihr vorzunehmen. ExpertInnen haben den Begriff Unreife bei einer Anhörung des Bundesrates im März dieses Jahres als zu schwammig kritisiert. Dieser höchst subjektive Begriff wird in der Praxis kaum handhabbar sein. Es ist zu befürchten, daß Jugendliche geschädigt werden, wenn sie ihre Intimsphäre vor Gericht ausbreiten oder gar gegen ihre SexualpartnerInnen aussagen müssen.

Schon deshalb sollten die Jugendlichen das Recht haben, gegen eine Strafverfolgung Widerspruch einzulegen. Dies sieht der Gesetzentwurf aber ebenso wenig vor, wie die Möglichkeit, wegen Geringfügigkeit von einer Strafverfolgung abzusehen.

Die Neufassung des Paragraphen 182 ist einzig und allein dem Umstand geschuldet, daß die Christdemokraten das einzig Sinnvolle, nämlich eine ersatzlose Streichung der Paragraphen 175 und 182, nicht mittragen wollen. Also muß eine Nachfolgelösung her, so fragwürdig sie auch sein mag. Der Entwurf der Bundesregierung ist die verschärfte Fassung eines Beschlusses des Bundesrates vom 6. November 1992. Ursprünglich sollten sexuelle Handlungen zwischen einer Person über 21 und einer Person unter 16 strafbar sein, wenn sie durch das Versprechen oder Gewähren von nicht unerheblichen Vermögensvorteilen oder unter Ausnutzung einer Zwangslage zustandekommen. Der Regierungsentwurf hat die Altersgrenze auf 18 heruntergesetzt.

Das Strafrecht taugt nur sehr bedingt dazu, Kinder und Jugendliche vor sexuellem Mißbrauch zu schützen. Die Förderung einer freien sexuellen Entfaltung und Selbstbestimmung ist da allemal wirksamer als Paragraphen. **Dorothee Winden**

FRS 19.12.92

Paragraph 175 wird gestrichen

Bonn will einheitliches Jugendschutzrecht schaffen

BONN, 18. Dezember (dpa). Die Bundesregierung will den bisherigen Homosexuellen-Paragraphen 175 im Strafgesetzbuch aufheben und statt dessen ein einheitliches Jugendschutzrecht schaffen, das den sexuellen Mißbrauch von unter 16jährigen Mädchen oder Jungen bestraft. Einen entsprechenden Gesetzentwurf stellte Bundesjustizministerin Sabine Leutheusser-Schnarrenberger (FDP) am Freitag in Bonn vor. Die Neuregelung hebe die bisher unterschiedlichen Altersgrenzen auf und stelle sowohl homo- als auch heterosexuellen Mißbrauch unter Strafe, sagte die Ministerin vor Journalisten. Außerdem will die Bundesregierung den „Kindersextourismus“ bekämpfen, indem der im Ausland begangene sexuelle Mißbrauch an unter 14jährigen für strafbar erklärt wird.

Dem Gesetzentwurf zufolge sind sexuelle Handlungen an unter 16jährigen künftig in drei Fallgruppen strafbar: Wenn eine Zwangslage des Jugendlichen ausgenutzt wird, wenn der Erwachsene ihm „ein Entgelt oder einen vergleichbaren Vorteil“ verspricht oder die „Unreife

des Opfers“ zur Vornahme sexueller Handlungen ausgenutzt wird. Die einheitliche Schutzaltersgrenze von 16 Jahren sei angemessen, weil Jugendliche dann in der Regel im sexuellen Bereich eigenverantwortlich handeln könnten, so die Justizministerin.

Die SPD-Bundestagsfraktion begrüßte die Gesetzesinitiative im Grundsatz, kritisierte jedoch unter anderem, daß das „Ausnutzen der Unreife“ unter Strafe gestellt werde: Diese Formulierung sei „ein Einfallstor für Verfolgungen von lesbischen und schwulen Verbindungen“, heißt es in einer Mitteilung der SPD-Fraktion.

Das Bündnis 90/Die Grünen bemängelte, die neue Vorschrift strafe nicht, „was dringend notwendig wäre“, das Ausnutzen von Autoritätsverhältnissen oder informellen Abhängigkeiten zur Erzwingung von sexuellen Handlungen. Auch eröffne der Entwurf Eltern die Möglichkeit, gegen jede unliebsame Liebesbeziehung mit dem Argument vorgehen zu können, die Unreife ihres Kindes werde mißbraucht.

Rechter in Frankfurt staats homohuwelijk toe

Een rechter in Duitsland heeft besloten dat ook twee mensen van hetzelfde geslacht met elkaar moeten kunnen trouwen. Net zoals in Nederland is het volgens de Duitse wet alleen toegestaan dat een man een vrouw huwt. Voor homoseksuelen en lesbiennes is het burgerlijk huwelijk niet weggelegd. Een rechter in Frankfurt heeft dinsdag besloten dat die beperkende bepaling in strijd is met de Grondwet, speciaal met het gelijkheidsbeginsel. Zij heeft de ambtenaar van de burgerlijke stand opgedragen het huwelijksverzoek van drie homoseksuele paren in behandeling te nemen. Volker Beck, een woordvoerder van de Duitse homobeweging, is verheugd over de 'grote overwinning voor de flikker- en lesbobeweging'. Met Kerst 'luiden de klokken voor de flikkers'. Minister van Justitie Sabine Leutheusser-Schnarrenberger noemt de opvatting van de rechter 'moedig', maar acht het besluit volgens geldend recht niet uitvoerbaar. De gemeente Frankfurt gaat tegen de beslissing van de rechter in hoger beroep. (XvG)

THE WALL STREET JOURNAL

DECEMBER 8, 1992 A9

VOL. CCXX NO. 113

Burden of Proof**Can 'Sexual Predators,' Jail Terms Served, Be Held for Public's Good?****Yes, Says Washington State, Stirring Debate on Rights Of Victims and Assailants****Reaction to a Horrific Crime**

By BILL RICHARDS

Staff Reporter of THE WALL STREET JOURNAL

MONROE, Wash. — Five months after finishing up his sentence for rape, Vance Cunningham looked like a prison success story. Mr. Cunningham had his high-school equivalency diploma, a promising job as a mechanic on a fishing boat and, most important, a clean bill of health from a prison psychologist.

But Washington's End-of-Sentence Review Committee thought otherwise. Scanning the records of sex offenders, the 10-member panel took note of Mr. Cunningham's history: convictions for three rapes and an arrest as a juvenile for demanding oral sex from an adult woman at knifepoint.

Mr. Cunningham's past, the committee concluded, looked too risky to warrant taking chances with his future. It invoked Washington's "Sexual Predator" law, the only statute of its kind in the nation. The law, enacted in the wake of a sensational 1989 child mutilation case, permits the state to indefinitely lock up anyone who has committed at least one violent sex crime — after he has served his time. Since it was passed, Washington has confined 15 "predators," including Mr. Cunningham. None has been charged or even suspected of committing a new crime. Instead, the state contends the men's criminal histories demonstrate that they have a "mental abnormality" requiring confinement until they can be successfully treated.

What is 'Abnormal?'

One catch: Psychiatry has no clinical definition for "mental abnormality." Thus, there is no way technically to cure a detainee. "It will be some time before these guys get out," agrees David Boerner, who wrote the predator statute. "Old age or some kind of technological breakthrough might do it."

While it has drawn praise from victims' rights groups, Washington's predator law is raising some troubling and complex questions for many legal and medical experts.

Critics say the law is a hysterical response to a grisly crime, and relies on vague psychiatric criteria to trample on criminals' constitutional rights. The law, they add, permits the state to punish sex-crime offenders with prison, then turn around and confine them again as mentally ill. "It's a charade," says Robert Wettstein, a psychiatry professor at the University of Pittsburgh school of medicine who has studied the law. "Washington is turning psychiatrists into jailers."

Victims' Rights

Backers of the predator law say it is a statute for the 1990s, reversing previous trends and putting victims' rights ahead of the rights of criminals. Correctly administered, they say, the law is a legal "rifle shot" aimed at getting proven sex offenders off the street. Nonpredators are protected by a winnowing-out process that includes the state board, a prosecutor and a jury, supporters say. "If you use it right," says Vernon Quincey, a professor

of psychology at Canada's Queens University who has reviewed the program. "It is possible to have a pretty good hit rate."

At least five other states and the Canadian city of Toronto have told Washington prosecutors they are interested in enacting similar predator laws if Washington's statute holds up in court. The state's highest court is deliberating a challenge of the predator law by Mr. Cunningham and another man being held under the program; the American Civil Liberties Union has filed a brief supporting the challenge. Legal experts say the predator law is likely to end up before the U.S. Supreme Court.

No one disputes the horror of the crime that led to the predator statute. Earl Shriener, a former convict with a 24-year history of violent sex crimes against women and children, sexually assaulted a seven-year-old Tacoma, Wash., boy and cut off his penis. While serving a previous prison term, Mr. Shriener had boasted that he intended to commit more assaults against youngsters.

Legally Powerless

Prison officials set off a giant outcry when they admitted they knew of Mr. Shriener's plans but were legally powerless to keep him locked up after he completed his sentence. "There was enormous public concern and demands for action after that little boy was attacked," says Mr. Boerner, a former state and federal prosecutor who teaches law at the University of Puget Sound. One angry victims' rights group, calling itself the Tennis Shoe Brigade, dumped 8,000 sneakers on the steps of the state capital at Olympia, saying they symbolized the demand of victims to be able to walk without fear. "A lot of people said, 'Why do we need these guys anyway? Why not just kill them?'" says Helen Harlow, an organizer of the protest and the mother of the seven-year-old attacked by Mr. Shriener.

Mr. Boerner says the Shriener case highlighted a gap in the legal system: "Was society powerless to deal with some-

*Please Turn to Page A9, Column 1***Continued From First Page**

one like Earl Shriener, a man known to be dangerous?"

The answer, he says, is yes. The federal constitution allows states to lock up all kinds of dangerous individuals without their permission, from the mentally ill to those with communicable diseases. But they must have committed a crime or be treatable.

Anti-Social Behavior

In recent years, most states and mental health experts have moved from regarding sex offenses as stemming from mental illness to treating them as anti-social acts — deserving prison, not a psychiatric ward. "Sexual predation in and of itself does not define a mental illness. It defines criminal conduct," says the Washington State Psychiatric Association, which has supported the challenge to the predator law.

Mr. Boerner says offenders like Earl Shriener — who has spent most of his recent years in jail and hadn't the opportunity to commit a crime before his release — fell into legal limbo. The state couldn't lock him up as a criminal unless he commit-

ted another assault, nor could it cite his previous crimes as a reason to confine him as mentally ill. "Apparently," says Mr. Boerner, "the law was powerless to protect."

In the State's Grasp

While some legislators called for new laws to do everything from mandating life sentences to castrating sex criminals, Mr. Boerner says he tried to write a law that matched the contours of the constitution but also gave the state the power to close the legal gap. His solution: the "mental abnormality" classification for suspected predators with a history of at least one violent sex crime. That technically made former offenders treatable, he says, and put them within the state's grasp. Washington's Legislature passed the law unanimously.

"It wouldn't have been fair if we were punishing them," Mr. Boerner says. "We're confining people for purposes of public safety and treatment, and the constitution allows that."

Others disagree. Stephen Morse, a professor of law and psychology at the University of Pennsylvania law school,

says Washington "is trying to smuggle in a definition of someone not responsible for himself." In a legal brief supporting the court challenge, Washington's State Psychiatric Association calls the state's "mental abnormality" label "hopelessly vague." By basing the law on such criteria, the group says, "the statute effectively produces lifetime preventative detention."

Critics also say Washington's law is flawed in its belief that future violent behavior can be predicted from criminals' past sex crimes. Studies of sex offenders in Massachusetts and New York show that at best such predictions will target one out of three repeaters. "You'd do better," says the University of Pennsylvania's Dr. Morse, "if you flipped a coin."

Rights of Victims

But others say these criticisms miss the point of Washington's predator statute. Alexander D. Brooks, emeritus law professor at Rutgers University and an expert on the rights of the mentally ill, says that by narrowing the pool of sex criminals to those with clear histories of multiple acts of violence, officials ought to be able

to pinpoint a likely group of repeaters.

More important, he says, the law reflects a shift in concern toward victims' rights. "During the last 25 years we've seen much justifiable attention paid to the rights of prisoners," he says. "But now there is growing concern for the rights of society, especially women and children who are the victims of violent sex crimes." That shift, he says, "in essence is what is being played out in Washington's sexual predator law."

For Mr. Cunningham, evidence of a shift became dramatically clear when a pair of detectives showed up as his fishing boat was preparing to leave the dock in Seattle in 1990. They slapped handcuffs on the 26-year-old former convict, hustling him off as his startled shipmates watched. Mr. Cunningham was locked up indefinitely for treatment in Washington's Special Commitment Center here — a wing of a maximum security prison.

The state has had little success in getting the men to cooperate in the treatment program so far. Only four have agreed to take part, with the rest, including Mr. Cunningham, either unwilling or still in preliminary commitment stages. William Dehmer, director of the program, says the men are offered both group and one-on-one counseling.

Mr. Cunningham is one of two men challenging the program before the state supreme court. In an interview, he insists

that after two years of confinement he still is mystified and angry over his inclusion in the predator dragnet. "There's a wrong being done here," he says. "I served my time and stayed clean during the five months I was out. I'm not a sexual predator. They even talked to girls I dated after I got out and couldn't find anything wrong."

Mr. Cunningham's rap sheet goes back to when he was 15. He was sentenced to a juvenile home for demanding oral sex at knifepoint. Five years later he pleaded guilty and served 31 months for raping a woman he had picked up hitchhiking. Still later, he was convicted of raping two prostitutes who refused him because he didn't have any money.

Mr. Cunningham served nearly four years for the prostitute rapes. Before his release he was examined by a prison psychologist who said he didn't appear to be a threat. "From what is known," the psychologist wrote in his prison file, "there is little beyond conviction behavior that indicates Mr. Cunningham is necessarily predatory or violent."

Victoria Roberts, chairman of the End-of-Sentence Review Committee, says the board picks candidates for predator status primarily on their past records. No members of the panel are mental health professionals. Ms. Roberts is a former prison guard. The committee calls on outside professionals for advice, she says.

When the state panel selected Mr. Cunningham, it asked his former prison psychologist to revise her diagnosis to concur with its judgment. When the psychologist refused, the committee hired another psychologist. Without interviewing Mr. Cunningham, he declared that the ex-convict's criminal history fit the law's "mental abnormality" criteria. The committee sent Mr. Cunningham's case to the King County prosecutor's office in Seattle for action.

'All Dangerous Offenders'

"Most of our selections aren't Earl Shriners," Ms. Roberts admits. "But they are all dangerous offenders. Any one of them, given the opportunity, will offend again."

Norman Maleng, the King County prosecutor, whose office locked up Mr. Cunningham, disputes the ACLU's contention that the sexual predator law is merely a guise for preventive detention. So far, Mr. Maleng's office, the largest of Washington's 39 county prosecutors, has confined seven of the End-of-Sentence Review Committee's 27 referrals. (One was later released after a psychologist said there was no basis for his detention.)

"This is a tightly drawn statute," says Mr. Maleng, who headed the state task force that held hearings on the law and who recently ran unsuccessfully for state attorney general. Like Mr. Boerner, the law's author, Mr. Maleng says the statute touched a nerve among victims of sex crimes. "Hundreds of people came forward with stories of hurt and loss and rage," he says. "It felt like we were part of the grieving process."

Ultimately, Mr. Maleng argues, the responsibility for labeling someone a sexual predator and confining him rests with prosecutors and the jury. "We have to prove beyond a reasonable doubt these people have a mental abnormality that causes them to lose control of their sexual impulses," he says. Unlike criminal juries, however, Washington's law doesn't require a panel to be unanimous in deciding to civilly commit a "predator." Mr. Cunningham's 12-member jury announced it had reached its 11-to-1 decision to commit him after praying for the "wisdom of Solomon."

So far, no jury has elected to free a sexual predator. John La Fond, a University of Puget Sound law professor who heads the ACLU's challenge to the law, says the jury's role has been subtly changed under the predator commitment procedure. By the time suspects go before a jury, Mr. La Fond says, their guilt has already been established, in that "the jury believes the government has already done the weeding-out process."

Whether Washington's law has curbed sex crime isn't clear. The number of people sentenced by the state for forcible rape rose about 20% last year, and this year the total is climbing even faster. Nonetheless, says Mr. Maleng, "people feel there is a more balanced system today."

Helen Harlow agrees. The 42-year-old single mother has become a dedicated advocate for Washington's predator law and victims' rights since her son was maimed, shifting her own priorities. Before the attack she says, she spent her free time campaigning for women's rights and environmental issues. "Then," she says, "God came along and said, 'Helen, here's your cause.'"

If the legal challenge to the predator law triumphs in court, Ms. Harlow says her Tennis Shoe Brigade is ready to put an even tougher victims' rights initiative on Washington's ballot next fall. The measure would mandate a life sentence without parole for all third-time felons. "Rape, arson or robbery, they'd all be in there," she says. "These are anti-social people. It's not like we need to nurture them."

The Tennis Shoe Brigade obtained 150,000 signatures for its initiative this year, falling just short of qualifying for the ballot. But Ms. Harlow says she doesn't expect any trouble making up the difference if the predator law dies. "There is intense anger out there," she says. "I thought it would die down after Shriener was convicted, but it hasn't. We're still riding a tidal wave."

Prince seeks help for abused offenders

By RAY CLANCY TIM 03.12.92

SEXUALLY abused children who grow up to become violent adults and commit similar crimes need more help and understanding from all agencies working in the justice system, the Prince of Wales said yesterday.

On a visit to Pentonville prison in north London, where he met some of the hundreds of teenagers who have been helped by the Prince's Trust Young Offender Group, the prince called for more co-operation and more community-based projects.

He told a conference at the jail that a report evaluating the four years' work of the young-offender group drew attention to the needs of offenders who had suffered abuse. "This will encourage us all to find ways of tackling the multiple and complex issues which arise in the imprisonment and treatment of these particular young offenders." More research was needed to establish how abuse and later offences were linked.

Kenneth Clarke, the home secretary, told the conference that he was much in favour of closer co-operation and that the work of the trust was an object lesson in the way partnerships between different groups could help young people. "Offenders don't have to fester behind prison walls," he said.

Some young offenders told the conference how they had benefited from trust grants. Darren, 20, who is serving a life sentence for murder, explained how he was able to set up a rock band at Redbank Special School, Merseyside, and to buy equipment to become a disc jockey.

"It has really changed me. It means that I can approach people and get on with them," said Darren, who was sentenced at the age of 13. He goes to concerts with the band and also has trips outside the special school as a disc jockey.

Grace O'Neill spoke of her work with the London-based Clean Break Theatre Company, set up to help women offenders. "I had no motivation to do anything and was completely unemployable. I saw a leaflet, decided to go along and it gave me a new interest and a new start," she said.

Imran Khan of the West Bowling Youth Initiative in Bradford, set up to help young Asians stay out of trouble, said: "A lot of us were getting bored, but now we have somewhere to go, something to do and people there to talk to, to help us. If we have any problems

Prince Charles: more research is needed

they are there to help us sort them out."

The group has given grants totalling £450,000 and a report on its work, called Changing Inside, concludes that those involved might otherwise have been condemned as an unpopular section of society. "Stereotypes have been demolished, barriers have been broken down and untapped skills have surfaced. The group has taken a calculated risk by investing in the human potential of young people whose behaviour had already merited society's condemnation. It has given them a chance."

Seksuele delinquenten krijgen in de gevangenis geen enkele therapie. Ze komen er veel slechter uit dan ze er ingaan. Daarom pleit CASC voor een aparte afdeling voor seksuele misdadigers.

▷ Foto: Jean Hanssens

Brusselse CASC wil meer geld voor hulp

G.V.A. 23.12.92

Seksuele delinquent is een verslaafde die zich moet leren beheersen

Van onze redacteur

De regering heeft in het kader van haar veiligheidsprogramma 10 miljoen ter beschikking gesteld van centra die hulp verlenen aan daders van seksuele misdrijven. Het Brusselse CASC (Centrum voor Actie-onderzoek en Sexuo-criminologische Consultaties), dat als enige Belgische centrum seksuele agressors helpt, wil echter vijf dergelijke centra in België en daarvoor is minstens 20 miljoen nodig.

Bovendien is dringend behoefte aan een gesloten opvangstructuur binnen de gevangenis, want met seksuele agressors doet men momenteel niets in de bajes. Hervallen voorkomt men eerst en vooral door deze mensen te behandelen, zo is het devies van CASC.

CASC helpt gemiddeld zo'n 50 seksuele delinquenten, zowel exhibitionisten, pedofielen als verkrachters. Ze zijn verdeeld over drie groepen.

Een derde biedt zich vrijwillig aan en is niet bekend bij het gerecht. Dat is de lastigste groep omdat er geen echte dwang is om

met de therapie voort te doen eens ze pijnlijk wordt. Een derde krijgt men via politie, vertrouwensartscentra of familieleden die menen dat er wat moet gebeuren. De mensen komen binnen na de feiten, maar vóór de veroordeling. Deze groep is vaak het meest gemotiveerd.

Een laatste derde zit in de gevangenis en mag met penitentiair verlof vrij om aan de therapie deel te nemen, of ze zijn voorwaardelijk vrij. Met deze groep hoekt men de beste resultaten en het zou volgens CASC dan ook heel spijtig zijn als het penitentiair verlof zou worden verstrengd, want alleen via dit systeem kan men ook bij gevangenen aan de problemen werken.

Verslaafde

CASC interesseert zich niet zozeer voor de oorzaken van de seksuele delinquentie. Ze behandelen de crimineel alsof het om een verslaafde ging. Ze gaan er immers van uit dat hij nooit meer zal genezen en dat hij moet leren om zich te beheersen en om de situaties te herkennen waarin het gevaar bestaat dat hij hervalt.

Ze werken in liefst zes verschillende groepen, waarvan één klant er meerdere kan doorlopen op een periode van twee jaar. Prof. Freddy Gazan wil dat op die tijd het gevaar voor recidive weg is. Alle nieuwe cliënten passeeren via een "integratiegroep"

waar hun persoonlijkheid wordt onderzocht en hun noden en behoeften geëvalueerd.

Iedereen komt daarna in een groep "seksuele opvoeding", in een groep "voorkoming recidive" en in een groep "sociale vaardigheden". In het eerste team wordt de cliënt geleerd over zijn seksualiteit te spreken, men probeert seksualiteit als iets gewoons te benaderen, waarop je niet geobsedeerd hoeft te zijn.

In "voorkoming recidive" leert men de klant aan om de situaties te onderkennen waarin hij zelf seksueel agressief wordt. Hij moet die situaties ontvluchten en hij leert ook zijn driften beheersen en sublimeren (op een hoger niveau uiten).

Onzeker

Sociale vaardigheden zijn voor de meeste klanten ook een noodzaak. Vele seksuele delinquenten voelen zich heel onzeker, durven geen contacten leggen met andere volwassenen en grijpen daarom terug naar de leefwereld van het kind. Door rollenspelen en video-opnames leert men een aantal elementaire omgangsvormen met derden aan.

Twee laatste groepen zijn bestemd voor de zwaardere gevallen. "Impulsiviteitscontrole" is er voor de mensen met een psychopatische persoonlijkheidsstructuur, die eerder het slacht-

offer van hun seksuele verlangens zijn dan de meester ervan. "Meer diepgaande verandering" gaat er van uit dat een zedelijk een geseksualiseerde uiting is van agressieve persoonlijkheidsstrekjes. De leden van deze groep moeten hun hele leven leren herstructureren.

Aparte afdeling

Dr. Gazan klaagde aan dat seksuele delinquenten in de gevangenis geen enkele therapie krijgen. Ze komen er veel slechter uit dan ze er ingaan en zo wordt de CASC opgezadeld met heel wat "zware gevallen".

Hij meent dat Justitie in het kader van de wet op het sociaal verweer een aparte afdeling voor seksuele misdadigers moet voorzien. Daar moet ook aan hun probleem worden gewerkt. Volgens Gazan zijn zo'n 40 plaatsen in Vlaanderen én 40 in Wallonië een strikt minimum, maar het hoeft niets te kosten, want de gebouwen staan er nu al.

Bovendien kan z.i. worden onderzocht of deze seksuele delinquenten niet met de geïnterneerde criminelen kunnen worden overgeheveld van de bajes naar de privé-psychiatrische instellingen.

Naast een gesloten centrum zijn er bovendien nog vijf centra nodig waar seksuele delinquenten in vrijheid kunnen worden behandeld. JDW

Pleger seksueel misdrijf moet na uitzitten straf opnieuw de cel in

Verkrachter voor eens en altijd

(Door Geordie Greig)

NEW YORK - Als de Amerikaan Vance Cunningham niet in de staat Washington had gewoond, was hij een vrij man geweest. Nu zal hij mogelijk de rest van zijn leven in de gevangenis moeten doorbrengen voor seksuele misdrijven die hij nog niet heeft gepleegd.

Zijn misdaad: zijn verleden en de angst die dat verleden andere mensen inboezemt. Cunningham was tot vier jaar gevangenis veroordeeld wegens verscheidene verkrachtingen. Hij was 32 toen hij zijn straf had uitgezeten en na zijn vrijlating vond hij een baan als scheepsmonteur. Het Amerikaanse strafstelsel leek met Cunningham succes te hebben gehad. Hij was door zijn psycholoog gezond verklaard en paste zich goed aan aan het leven buiten de gevangenis. Cunningham had het gevoel met een schone lei te zijn begonnen. Maar de openbare aanklagers van de staat Washington dachten anders over zijn rehabilitatie. Cunningham werd gearresteerd en gevangenzet om te voorkomen dat hij in herhaling zou vervallen. Er kon hem echter geen enkele misdaad ten laste worden gelegd.

Teruggestuurd

Tot nu toe zijn negen verkrachters naar de gevangenis teruggestuurd nadat ze hun straf hadden uitgezeten. Geen van hen is in staat van beschuldiging gesteld en geen van hen wordt er zelfs maar van verdacht een nieuw misdrijf te hebben gepleegd. De preventieve maatregel is vastgelegd in een wet die past in de nieuwe Amerikaanse rechtspleging, ontworpen om de rechten van slachtoffers - en potentiële slachtoffers - boven die van misdadi-

gers te stellen. De maatregel heeft een landelijke discussie doen oplaaien over de vraag of de wet een schending van de burgerrechten of een noodzakelijke vorm van rechtspraak is. Toch overwegen al vijf andere staten dergelijke wetten in te voeren. Mensen die te gevaarlijk worden geacht om terug te keren in de maatschappij, worden er in een selectieprocedure van drie fasen uitgehaald. Eerst wijst een commissie onder leiding van een hoge gevangenisfunctionaris de potentiële recidivisten aan onder de gevangenen die op het punt staan te worden vrijgelaten. Vervolgens wordt het geval bekeken door een openbare aanklager die de zaak voorlegt aan een jury. Wanneer het criminele verleden van de verdachte wijst op een 'geestelijke abnormaliteit' die ervoor zorgt dat hij de controle verliest over zijn seksuele driften, is de gevangenis de volgende stap.

Nieuwe wet

De directe aanleiding voor het invoeren van de nieuwe wet was de zaak van Earl Shriner. Hij had de genitatie van een 7-jarig jongetje verminkt en liep in de gevangenis op te scheppen over hoe hij dezelfde misdrijven zou plegen als hij eenmaal weer vrij zou zijn. David Broener, de aanklager die de nieuwe maatregel heeft ontworpen, zegt: "We moesten iets doen om de burgers te beschermen". Het probleem voor de gevangenis is dat er geen klinische definitie bestaat van 'geestelijke abnormaliteit' en daardoor ook geen objectieve genezing. Tot nu toe lijken veel mensen de maatregel steunen. Een groep activisten met de naam 'De Tennisschoenen Brigade' - een naam die werd gekozen omdat de leden bang waren dat de mensen niet meer veilig over straat konden lo-

pen - gooide tijdens een demonstratie 8000 sportschoenen op straat om te laten zien dat men het eens was met de strengere wetten. Helen Harlow, organisatrice van de demonstratie en moeder van het jongetje dat door Shriner werd mishandeld: "Veel mensen vragen zich af wat we nog met die kerels moeten en waarom we ze eigenlijk niet gewoon doden". De houding van juristen is veel ambivalenter. Steven Morse, hoogleraar rechtsgeleerdheid en psychologie aan de universiteit van Pennsylvania, betoogt dat de nieuwe wet middeleeuws is en veel te bot. "Het is een volslagen ramp voor de rechtspraak", aldus Morse. "Door een preventieve levenslange gevangenisstraf in te stellen worden mensen opgesloten die niet opgesloten hoeven te worden. Deze mensen hebben hun straf al uitgezeten. Men zou ze allereerst al langere straffen moeten opleggen in plaats van af te gaan op al die pseudo-psychiatrische onzin".

Fout

Vance Cunningham is tegen de wet in beroep gegaan bij het Hoogerechtshof in Washington. Hij wordt bijgestaan door de 'Amerikaanse Unie van Burgerlijke Vrijheden'. 'Er wordt hier een fout gemaakt', zei hij onlangs. 'Ik heb mijn straf gehad en ben helemaal 'clean' gebleven in de vijf maanden dat ik vrij was. Ze hebben geprotest met het meisje met wie ik na mijn vrijlating ben uitgeweest, en ze konden niets verkeerd vinden'. Maar Cunningham kan protesteren wat hij wil, hij zit voorlopig achter de tralies zonder dat er een datum voor vrijlating of zelfs voorwaardelijke vrijlating is bepaald.

Super Mario in alle versies als lokkertje

Haagsche Courant di.
15 dec. '92

Vier mannen aangehouden voor ontucht met jongens

DOOR DIEDERICK KRAAIJEVELD

Delft/Den Haag — De Delftse politie heeft de afgelopen weken vier mannen opgepakt voor het plegen van ontucht met minderjarige jongens. De slachtoffertjes, in de leeftijd rond dertien jaar, komen uit de regio Den Haag. De politie, die de affaire buiten de publiciteit had willen houden, heeft in deze zaak contact met zes jongens. Zij vermoedt dat er meer kinderen bij de zaak zijn betrokken. Het onderzoek is nog in volle gang; meer aanhoudingen worden volgens de politie niet uitgesloten.

Drie mannen hebben inmiddels bekend. Van de vier verdachten zit alleen een ontkenkende 34-jarige Delftenaar vast; hij was nog in zijn proeftijd voor dezelfde misdrijven. De man werd in november 1991 veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf, waarvan de helft voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar, wegens het plegen van ontucht met kinderen. Een 44-jarige Hagenaar, een 39-jarige man uit Alphen aan den Rijn en een 45-jarige Zaandammer die ook contacten met de jongens onderhouden, zijn na voorlopige hechtenis weer vrijgelaten. Zij zullen zich nog voor de rechtbank moeten verantwoorden.

De mannen legden een groot aantal contacten in het Rijswijkse zwembad 'De Wervel'. De jongens werden naar de woning van de Delftenaar gelokt met hypermoderne computerspelletjes, een fruitautomaat, video's en seksfilms met jonge jongens. De zaak kwam drie weken geleden aan het rollen toen Rijswijkse ouders erachter kwamen dat het vriendje waar hun kinderen geregeld vertoefden, een volwassen man was.

Zie verder pagina A3

ADVERTENTIE

VERVOLG VAN VOORPAGINA

Den Haag — De volwassen mannen die van jongens houden, weten precies waar het jonge volkje voor gaat. De enkele weken geleden aangehouden Delftenaar had behalve een fruitautomaat en videofilms peperdure computerspelletjes in huis. Super Mario in alle versies.

Urenlang speelden de bij het Rijswijkse zwembad 'de Wervel' opgepikte jongetjes met de Nintendo en om het feest helemaal compleet te maken, kregen ze alcohol te drinken en sigaretten te roken.

„Daar mochten ze alles, wat thuis niet mocht”, erkent E. van den Hoek van de afdeling jeugdzaken van de Delftse politie.

Maar je krijgt niets voor niets, ook niet in de wereld van de pedofilie. Daarom moest dertienjarige blonde Koos uit Rijswijk ook regelmatig naar films met blote jongetjes kijken. Daarin speelden verschillende Duitssprekende jongetjes in steeds dezelfde doucheceel. „Daarna gebeurde er wel eens wat”, erkent Koos thuis, bij zijn moeder. Koos vertelt niet wat. 'Ontuchtige handelingen met minderjarigen', noemt Van den Hoek hetgeen er gebeurde. Op details wil hij niet ingaan.

De man vroeg Koos ook wel eens of hij het leuk zou vinden als hij hem zou filmen. „Dan gaan we het later weer uitwissen”, beloofde hij, Koos ging er niet op in: „Daar had ik geen zin in”. In tegenstelling tot vorig jaar zijn er geen films en foto's uit het huis van de Delftenaar gehaald.

Videobanden

Volgens Van den Hoek was een huiszoeking te kostbaar: „Kun je nagaan hoeveel tijd het kost om te bekijken of er op 34 videobanden werkelijk James Bond staat, zoals is aangegeven? En dan, als je iets tegenkomt, hoe weet je of het eigen opnamen zijn, of kinderporno?”

De 34-jarige Delftenaar die ontkent ('ze kwamen wel bij me over de vloer, maar er gebeurde niets'), heeft volgens de politie na zijn vrijlating begin dit jaar contacten gehad met méér jongetjes dan alleen Koos. Behalve jongeren kwamen ook gelijkgestemde volwassenen bij de man over de vloer: een 44-jarige Hagenaar, een 39-jarige man uit Alphen aan den Rijn en een 45-jarige Zaandammer hebben be-

kend ontucht te hebben gepleegd. Ze zijn na enige tijd weer vrijgelaten, maar zullen worden vervolgd.

Koos kwam anderhalve maand lang zeker drie keer per week bij de Delftenaar op bezoek, zonder dat zijn moeder enige argwaan koesterde. Niet voor niets: pedofielen hanteren geraffineerde methoden om — zonder dat vader en moeder het merken — met hun vriendjes in contact te komen.

Zo kwam Barry van twaalf regelmatig langs bij Koos om te vragen of hij buiten kwam voetballen. Tegen Koos' moeder loog Barry glashard dat hij nieuw in de buurt woonde. Barry kwam uit Maassluis en was gestuurd door zijn twintig jaar oudere 'vriend'.

Pedofielen vinden dat een dertienjarig kind zelf kan beslissen of hij seks wil met een volwassene. Maar aan pa en ma vertellen dat hij bij diezelfde volwassene thuiskomt, dat mag van hen niet. Dus gaan telefoongesprekken via leeftijdgenootjes en worden andere jongens als koerier gebruikt. Barry en Koos gingen niet voetballen: ze stapten regelrecht in de auto van de Delftenaar. Gezellig met computerspelletjes spelen en films kijken.

Moeder

De zaak kwam drie weken geleden aan het licht, toen een ander Rijswijkse jongetje zijn wantrouwende moeder opbiechtte dat het vriendje dat hij de laatste tijd zo vaak zag, bijna driemaal zo oud was als hij. Ma zocht contact met andere gezinnen en gezamenlijk stapten ze naar de Delftse politie. Die hoefde niet lang te speuren; de man was een oude bekende, in november vorig jaar nog tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld. Wegens ontucht met jonge jongens. Officier van justitie mr. G. Biezelveld waarschuwde

toen al voor 'een grote kans op herhaling'. De andere drie heren konden ook snel worden opgepakt. De wereld van de pedofilie is klein.

De moeder van Koos zou het, achteraf, allemaal anders hebben gedaan. „Ik had eens een keertje met hem moeten meelopen, dan had ik gezien dat hij niet ging voetballen”. Vertwijfeld: „Maar ja, je wilt ook geen politieagent spelen”. In het begin was zij woedend geweest op de mannen, vertelt ze. „Maar nu ik lectuur over pedofilie heb gelezen, heb ik vooral medelijden. Het zijn zielige mensen”. Ondanks enig begrip voor de aangehouden mannen, vindt ze hun handelen absoluut laakbaar. „Ze misbruiken hun macht, en dat vind ik heel slecht”.

Zwembaden

Volgens Van den Hoek voelen pedofielen precies aan hoe ze hun macht moeten gebruiken en welke jongetjes ze kunnen verleiden: zij die wat zwakker in het leven staan. De contacten leggen ze graag in zwembaden. „Je kunt de anatomie goed bekijken en lichamelijk contact is in een zwembad niet ongevoel”. Voor het feit dat drie van de vier mannen eerder met de politie in aanraking zijn gekomen, heeft hij een simpele verklaring.

„De mannen beloven iedere keer beterschap, maar gaan toch naar het zwembad. Dat is net zo iets als een alcoholist die een sapje gaat drinken in een café”.

En Koos? Die is blij dat zijn 'vriendjes' zijn opgepakt. „Het is beter zo. Ik hoef het nu niet meer geheim te houden en te liegen”.

Op hun verzoek zijn de namen van de slachtoffertjes verandert.

Bovendien werden hen video's en seksfilms met jongetjes getoond en kregen ze sterke drank en sigaretten. Vervolgens pleegden sommige verdachten ontuchtige handelingen met de kinderen terwijl de andere mannen toekeken.

'Vriendje'

De zaak kwam drie weken geleden aan het licht, toen de ouders van de slachtoffertjes ontdekten dat het 'vriendje' bij wie hun kinderen veel speelden, een volwassen man was.

Hoofdverdachte E.J. was pas enkele maanden op vrije voeten na een gevangenisstraf van een jaar voor ontucht met minderjarigen. Hij zit nu

weer vast maar ontkent. De 44-jarige Haagse verdachte is ook eerder veroordeeld wegens soortgelijke delicten.

De rol van de 39-jarige onderwijzer uit Alphen aan den Rijn bleef volgens de politie beperkt tot toekijken. Verder was een 45-jarige Zaandammer bij de misdrijven betrokken. Alle verdachten zullen worden vervolgd. De drie laatstgenoemden hebben bekend en zijn op vrije voeten gesteld.

Onderwijzer en 3 Delftenaren aangehouden Pedofielen lokten zeker zes jongetjes mee uit zwembad

544 11/12

Van onze Haagse redactie

DELFT, woensdag

De politie van Delft heeft vier mannen, onder wie een onderwijzer, aangehouden op verdenking van ontucht met minstens zes jongetjes. De kinderen, rond de 13 jaar, werden in het Rijswijkse zwembad De Wervel aangesproken en mee gelokt naar de woning van de hoofdverdachte, E.J. (34) uit Delft.

Daar mochten ze spelen met computerspelletjes en een fruitautomaat.

DONDERDAG 17 DECEMBER 1992

Zusph 3 e j l l

Gedurende lange periode ontucht met jongens

Dorp Lievelede geschokt door ontucht van pater

(Van een onzer verslaggevers)

LIEVELDE - De dorpsgemeenschap van Lievelede en de orde van Paters Maristen in die plaats zijn diep geschokt over het feit dat een van de paters heeft bekend gedurende een lange periode ontucht te hebben gepleegd met minderjarige jongens. De 48-jarige pater is door de politie aangehouden en heeft een bekentenis afgelegd. Politie en justitie weigeren echter verdere mededelingen te doen over deze zaak.

De betreffende pater was gedurende twintig jaar de jongerenpastor van het klooster van de Orde van Maristen, net buiten het Lichtenvoordse kerkdorp Lievelede. Eenzelfde functie vervulde hij met evenveel waardering gedurende achttien jaar in het dekenaat Groenlo. Het is nu duidelijk geworden dat hij gedurende lange tijd ontuchtige handelingen met jongens heeft gepleegd; daarbij wordt een aantal van twintig genoemd.

In Lievelede stond de pater in hoog aanzien vanwege het feit dat hij altijd voor de jeugd klaar stond en omdat bij de kinderen zeer geliefd was. Ze kwamen graag naar de vogeltjes in zijn volière kijken. Nu duidelijk is geworden dat de pater de jeugd nog wat anders te bieden had is de klap hard aangekomen.

Zeker ook in het klooster, waarvan een woordvoerder heeft verklaard „diep geschokt te zijn.“ „Het doet vreselijk pijn dit te moeten meemaken. Een héél onprettige zaak.“

Het Lievelede klooster van de Maristen is een bekend ontmoetingsoord voor Oost-Gelderland en Twente. Enkelen van de zes paters van het klooster, vroeger een opleidingscentrum voor priesters, houden zich bezig met het verlenen van faciliteiten voor clubs, verenigingen en scholen. Het klooster wordt daarbij gebruikt als plek voor catechese, kennismakingsweekeinden, vergaderingen en gezellige bijeenkomsten.

De betrokken pater was een van hen. Deze zomer trok hij zich terug uit zijn activiteiten, om zich in een rustperiode op een nieuwe taak voor te bereiden, zo heette

het. Een afscheidsavond voor de jeugd van Lievelede kwam er niet. „Zo'n avond lijkt ons niet verstandig“, was de verklaring uit kerkelijke kring. Snel daarna doken de eerste geruchten in het dorp op, maar slechts weinigen wilden ze geloven.

Iedereen is terughoudend met medelingen over deze zaak. Officier van justitie R.S.T. van Rossem wil geen vragen beantwoorden over een eventuele rechtszaak of over de slachtoffers. Ook wil ze geen antwoord geven op de vraag of de pater nog in voorarrest zit. De politie hult zich eveneens in stilzwijgen.

De provinciaal overste van de Orde van paters Maristen, J. Snij-

ders uit Utrecht, wil slechts kwijt 'ontsteld' te zijn over wat zijn congregatie omschrijft als 'ontoe-laatbare omgang met minderjarigen'. Verder commentaar wil hij niet geven. „Het onderzoek is in handen van de politie gegeven; wij verlenen alle mogelijke medewerking.“

De verschillende partijen hopen met die terughoudend te bereiken dat de schade bij de directe slachtoffers en hun familieleden zo veel mogelijk beperkt blijft. Bureau Slachtofferhulp, het Rij-aggen en het maatschappelijk werk, zijn begonnen met het verlenen van bijstand, iets waarvoor ze nog veel tijd nodig denken te hebben.

Pater bekent ontucht met 20 jongetjes in Lievelede

Van onze correspondent

LIEVELDE, woensdag

Een 48-jarige pater van het studiehuis Loreto in het Achterhoekse Lievelede (gemeente Lichtenvoorde) heeft tegenover de politie bekend ontucht te hebben gepleegd met minderjarige jongetjes.

Het zou gaan om circa twintig slachtoffers. De man blijkt vorige week al te zijn aangehou-

den door de Lichtenvoordse politie en zit momenteel nog in voorlopige hechtenis. De ontucht zou plaats hebben gehad in een bij het studiehuis gelegen ontmoetingscentrum.

Volgens een verklaring van Loreto heeft het provinciaal bestuur van de paters Maristen „met ontsteltentis“ kennis genomen van de zaak. Een woordvoerder laat weten dat er verder geen commentaar wordt gegeven.

Coach van zaalvoetbalteam ziet geen kwaad in seksspelletjes

Van onze verslaggever

ALKMAAR — „Ik ben nogal ruimdenkend op het terrein van seksualiteit. Daar zie ik geen kwaad in.“ Dat zei de 37-jarige coach en sponsor van zaalvoetbalteam Het Ambacht, H. van V. uit Alkmaar, gisteren bij de rechtbank waar hij terecht stond op verdenking van ontucht met zeven jongens van beneden de zestien jaar. Drie zaken werden in de dagvaarding opgenomen, na even zoveel aangiftes begin dit jaar. Van V. bekende dat hij de jonge voetballers thuis de gelegenheid gaf om 'seksueel te experimenteren'.

De seksspelletjes werden op video vastgelegd. De verdachte: „Als we er naar keken dan lag het hele team in een deuk. Van dwang is nooit sprake geweest.“ Van V. wekte bij de rechtbank de indruk dat hij het tot zijn taak rekende om de voetballers seksueel op te voeden. De man liet min of meer doorschemeren dat de jongens uit een wat bekrompen en seks onvriendelijk milieu komen.

De slachtoffers kwamen in de periode tussen juni 1990 en november 1991 bijna wekelijks bij Van V. over de vloer. Uit de mond van een dertienjarige jongen tekende de politie op dat Van V. hen onder meer

voorhield dat het heel normaal is dat een coach billen masseert.

De verdachte werd op 5 februari aangehouden en op 12 maart uit de voorlopige hechtenis geschorst. Dat gebeurde onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat Van V. geen contact zou opnemen met 'zijn' voetballers. Maar de verdachte trok zich niets van de voorwaarde aan. Hij besprak na zijn vrijlating zelfs de inhoud van de processen-verbaal met de jongens.

Voor justitie was dat aanleiding de rechtbank te verzoeken Van V. weer in preventieve hechtenis te nemen. De rechtbank achtte echter geen termen aanwezig om op het verzoek in te gaan. Officier van justitie Gelissen: „Van V. liet de jongens na zijn vrijlating opnieuw in boekjes kijken. De rechtbank heeft daarom in het kader 'van lik op stuk' geen goede rol gespeeld. Voorwaarden zijn er om te worden nageleefd.“

Van V. houdt het erop dat dat zijn gevoel gewonnen heeft van zijn verstand. De man zou volgens de reclasseringsinzie dat hij te ver is gegaan. Al gaf hij daar op de zitting niet of nauwelijks blijk van.

Justitie vreest dat de verdachte in herhaling gaat vallen als er niets gebeurt. Gelissen

stelde de rechtbank voor uit twee mogelijkheden te kiezen. De officier: „Er kan via verwijzing naar de rechter-commissaris worden onderzocht of Van V. in aanmerking komt voor dader-incesttherapie. Mocht u daar niets voor voelen dan moet in mijn visie twintig maanden gevangenisstraf worden opgelegd.“

De officier van justitie maakte er geen geheim van dat hij voorstander is van therapie naast gevangenisstraf. Dit om de kans op herhaling zo veel

mogelijk tegen te gaan. De verdachte verklaarde zich na enig aandringen bereid in therapie te gaan, maar voegde eraan toe dat hij het nut ervan niet zo inziet. De voetbalcoach: „Ik heb geen probleem. Ik ben gewoon biseksueel met een lichte voorkeur voor jongens.“

Advocaat Th. Kaandorp drong aan op psychiatrisch onderzoek. Kaandorp sluit niet uit dat zijn cliënt aan een karakterneurose lijdt.

De rechtbank doet 5 januari uitspraak.

EIS VAN TWINTIG MAANDEN NA ONTUCHT

ALKMAAR — Tegen de 37-jarige voetbaltrainer H. van V. uit Alkmaar is gisteren twintig maanden gevangenisstraf geëist. De man zou als trainer van een zaalvoetbalteam ontucht hebben gepleegd met zeven pupillen.

Volgens de verdachte heeft

Pater bekent ontucht

AN 17-12

Van onze correspondent

LIEVELDE — Een 48-jarige pater uit het oost-Gelderse Lievelede heeft bekend dat hij gedurende lange tijd met ongeveer 20 minderjarige jongens ontuchtige handelingen heeft gepleegd. De geestelijke, die in voorlopige hechtenis zit, is voorgeleid aan de rechter-commissaris.

De pater is verbonden aan Studiehuis Loreto van de Orde van de paters Maristen. „Zijn arrestatie is in onze geestelijke gemeenschap ingeslagen als een bom. We hadden absoluut geen enkele aanwijzing dat hij zich schuldig maakte aan zulke ontoelaatbare handelingen“, zegt een collega van Loreto.

„In 20 jaar heeft hij als jongerenpastor in deze regio een uitstekende reputatie opgebouwd. De kinderen liepen met hem weg. Ook in het dekenaat Groenlo is hij zo'n 18 jaar jongerenpastor geweest. De reacties die wij krijgen zijn vol verbijstering en ongelof. Toch zijn er mensen die ook nu nog met hem sympathiseren“, aldus de collega.

De pater pleegde ontucht met jongens die deelnamen aan introductieweken in het Kathedraal Centrum, dat in Loreto is gehuisvest. De accommodatie wordt beschikbaar gesteld aan scholen, verenigingen en studiegroepen. De pater heeft het jongerenwerk deze zomer overgedragen aan twee collega's.

Pater misbruikt twintig jongens uit Achterhoek

AN 17-12

(Van onze correspondent)

AALTEN — Een pater van de Orde der Maristen heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met twintig jongens uit de omgeving van Aalten en Lichtenvoorde in de Achterhoek. Met enkelen van hen onderhield de geestelijke zelfs een langere relatie.

De pater trof de slachtoffers in een ontmoetingscentrum in Lichtenvoorde. Hij werd, naar nu bekend is geworden, vorige maand aangehouden, nadat een van de jongens aangifte van ontucht had gedaan.

De Orde der Maristen reageert geschokt op het nieuws. De kloostergemeenschap zegt zich op nadere stappen te beraden. Het openbaar ministerie in Zutphen weigert verdere mededelingen over deze zaak te doen. De affaire heeft in de van oorsprong overwegend rooms-katholieke Achterhoek veel stof doen opwaaien. Het onderzoek naar de praktijken van de pater is inmiddels in volle gang.

hij slechts hulp en ruimte geboden aan de ontwikkeling van de 12 tot 15-jarige homoseksuele voetballers.

Hij gaf toe dat hij de jongens gelegenheid had geboden in zijn woning videobanden met homoporno te bekijken, alcohol te drinken en seksspelletjes te doen.

Van sommige activiteiten, waaraan Van V. soms zou hebben meegedaan, maakte hij video-opnamen.

ANP

Het meisje en de familie

De grote afwezige is Simone, alleen haar naam zoemt door de rechtszaal. Steeds weer duiken vragen op die geen ander dan zij zou kunnen beantwoorden. In hoeverre is er dwang op haar uitgeoefend? Wil ze dat haar vader en oom gestraft worden? Hoe voelt ze zich nu thuis? Maar Simone wil nergens meer over praten. Ze heeft het afgelopen jaar haar verhaal verteld aan achtereenvolgens een leraar, een vertrouwensarts en een rechter-commissaris. Als gevolg daarvan staan nu haar vader Gerard (39) en diens broer Herman (28) terecht voor de meervoudige strafkamer van de Arnhemse rechtbank. Hun zaken worden gescheiden behandeld, maar hebben één allesoverheersende overeenkomst: de identiteit van hun slachtoffer, Simone Steenvoort, een meisje van inmiddels achttien jaar. Simone zou vanaf haar negende jaar seksueel zijn misbruikt door zowel haar vader als haar oom Herman. De plaats van handeling: een Gelders stadje waar de broers Steenvoort in een gezin van elf kinderen opgroeiden. Hun vader was een strenge beroepsmilitair, er heerste thuis orde en tucht. Zochten de kinderen misschien daarom vooral gezelligheid bij elkaar? De fysieke grenzen in het gezin waren vaag. Gerard en Herman sliepen geregeld bij hun zussen.

Ligt daar de sleutel voor hun latere gedrag tegenover Simone? Of is dit al te simpel Freudiaans gewerk? Van de broers zelf zal nooit iemand wijzer worden. Het zijn geen praters. Alleen met de echtgenote van Gerard is communicatie mogelijk, beweert ook zijn advocaat. Keurig uitziende mannen zijn het, die gebroeders Steenvoort. Herman, de jongste, verschijnt gewassen en gekapt en met een frivool ringetje in het linkeroor voor zijn drie rechters. Hij was jarenlang de oppasoom van Simone en haar broertje. „Toen Simone negen was, begon u over haar borsten te strelen”, leest de voorzittende rechter, mr. A. Blom, uit zijn dossier voor. „Zij verzette zich een beetje. Heeft u geweld gebruikt?” „Nee.” „Bij volgende oppasbeurten zat u met uw vingers in haar vagina. Hoe oud was ze toen?” „Rond twaalf jaar.” „Vervolgens liet u zich aftrekken en pijpen?” „Ja.” „Hoe oud was ze toen? Veertien jaar?” „Weet ik niet.” Simone heeft haar oom ook van gemeenschap met haar beschuldigd, maar dat heeft ze later ingetrokken. Ze had het gezegd uit vrees dat anders haar hele verhaal niet serieus zou worden genomen. „Dit heeft tot haar vijftiende geduurd”, zegt de rechter. „Kunt u zich voorstellen dat het voor haar geweldig bedreigend moet zijn geweest?” „Nu wel, toen niet.” Herman Steenvoort ontkent dat hij, zoals Simone beweert, soms dwang heeft uitgeoefend. Ze zou zijn bejegening zelfs als prettig hebben ervaren. „U zegt dat zij orgasmes heeft gehad”, zegt de rechter. „Hoe weet u dat?” „Omdat dat overduidelijk was.”

„Hoe oud was u toen u met haar begon?” „Twintig.” „Kan een vent van twintig niet op een andere manier bezig zijn?” De verdachte kijkt roerloos voor zich uit. Hij had het misschien wel gewild, die andere manier, maar het lukte hem niet. Zijn vriendin had hem in de steek gelaten, Simone werd zijn seksuele surrogaat. Herman woont tegenwoordig met zijn ouders naast het gezin van zijn broer, waar ook Simone nog altijd inwonend is. „Negeert Simone u?” vraagt de advocaat. „Nee, ze groet me.” „Kijkt iedereen in de familie boos naar u?” wil een van de rechters weten. „Dat valt wel mee. Sommigen zeggen: ze had wel nee kunnen zeggen.” „Simone wordt gezien als de verklikker”, zegt de officier van justitie, mevrouw mr. B. Zijlstra, „als degene die de rust in de familie heeft verstoord.” De officier eist veertien maanden gevangenisstraf waarvan vier maanden voorwaardelijk. De advocaat van Herman dringt aan op een voorwaardelijke straf. Ze vermoedt dat Simone de zaak enig-

zins heeft opgeblazen. „Herman was zeer naïef, hij dacht dat Simone het wel goed vond, omdat ze niet liet merken dat ze het niet op prijs stelde.” Twee uur later verschijnt Gerard Steenvoort voor dezelfde rechters. Een van de meest bizarre aspecten van de hele zaak is dat beide broers Simone hebben misbruikt zonder dat ze dat van elkaar wisten. Herman pleegde de ontucht van 1983 tot 1990, vader Gerard zou het van 1985 tot 1991 hebben gedaan. Simone begon pas over de handelingen van haar vader te praten, toen ze de onthullingen over haar oom had gedaan. De aanklacht tegen vader Gerard is wat betreft de omschreven handelingen vrijwel identiek aan die tegen oom Herman. Maar hun reacties daarop zijn zeer verschillend. Herman geeft het meeste toe, Gerard wil alleen bekennen dat hij zijn dochter toen ze elf jaar was enkele malen over haar (bedekte) borsten heeft gestreeld. „Dacht u toen niet: dit gaat fout?” vraagt de rechter. „Toen ben ik er ook mee opgehouden.” „Aftrekken en pijpen zou volgens haar regelmatig zijn voorgekomen. Als ze niet wilde, zei u: stel je niet aan, je bent een hoer.”

Ter voorkoming lastig vallen kinderen Seksueel-remmende injecties voor man

BREDA - Een 44-jarige Tilburger laat zich seksueel-remmende injecties toedienen om te voorkomen dat hij kinderen lastig valt. Onder die voorwaarde stelde de Bredase rechtbank gisteren een strafzaak tegen de man een half jaar uit. De man is vanaf 1968 al tien keer veroordeeld voor schennispleging en ontucht met kinderen. Deze zomer ging de Tilburger voor de zoveelste keer over de schreef, dit keer met een tienjarig meisje. Ze kwam regelmatig bij hem in huis om met de honden te spelen. Op 12 juli betastte hij het meisje, drukte haar tegen zich aan en kwam klaar in aanwezigheid van het meisje en haar broertje. Na afloop kregen de

kinderen ieder een tientje. Op 15 en 18 juni liet de man zijn geslachtsdelen zien aan passerende kinderen in de Haydnstraat en in het Quirijnstokpark. Hoewel hij weet dat zijn gedrag verwerpelijk is, kan hij zich niet tegen de aandrang verzetten, zei de man gisteren. Nu wil hij echter rigoureuus afrekenen met zijn verleden. Zijn zoon heeft bedreigd de familieband te verbreken als zijn vader niet verandert. Volgens de deskundigen haalt behandeling in een kliniek niets uit. Daarom stellen zij voor dat de man zich iedere veertien dagen laat injecteren met een seksueel-remmend middel. □

Seksueel-remmende injecties

Een 44-jarige inwoner van Tilburg hoorde zopas door de rechtbank in Breda een zaak voor een half jaar uitstellen. De man had eerder al tien veroordelingen op zijn naam, alle voor ontucht en lastig vallen van kinderen. Ook in de voorbije zomer ging hij over de schreef, nu met een tienjarig meisje. De man zelf ging nu akkoord om zich seksueel-remmende injecties te laten toedienen die moeten voorkomen dat hij nog kinderen zal lastig vallen. Dat zal om de veertien dagen gebeuren. Deskundigen hadden gezegd dat een behandeling in een kliniek niets uithaalt en stelden deze drastische therapie voor.

„Dat is niet zo.” „Waarom zou ze het dan aangegeven hebben?” „Omdat ze aandacht wilde voor wat er met mijn broer gebeurd is.” „Hoe was uw verhouding met haar?” „Altijd goed. Daarom was dit een klap in mijn gezicht.” „U voelt zich medeslachtoffer van uw broer?” vraagt de officier. „Ja.” Tot een goed gesprek tussen Simone en haar vader is het sindsdien nooit gekomen. Er moet heel wat worden afgezwegen in de familie. Simone zit nog op school, ze komt weinig thuis. De officier laat een deel van de aanklacht tegen de vader vallen. Ze eist alleen een straf voor datgene wat hij zelf toegeeft: de strelingen. De eis luidt: vijf maanden gevangenisstraf waarvan drie voorwaardelijk. „Dat betekent dat hij zijn baan kwijt is en uit zijn gezin moet”, waarschuwt de advocaat. (Het vonnis, twee weken later: Herman Steenvoort: een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van twaalf maanden; Gerard Steenvoort: een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie maanden.)

FRITS ABRAHAMS

De namen van de verdachten en getuigen in deze rubriek zijn om redenen van privacy gefingeerd.

Kind misbruikt

Van onze correspondent

SCHIEDAM - Een 27-jarige Rotterdammer heeft bekend in maart, in het bijzijn van de moeder, een twee en een half jaar oude peuter seksueel te hebben misbruikt. De 22-jarige Schiedamse, die een relatie met de dader heeft, had toestemming gegeven voor de ontuchtige handeling. Een arts, die bij het meisje inwendige beschadigingen constateerde, heeft de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld. De man en de vrouw konden deze week na een, volgens de politie, moelzaam onderzoek worden aangehouden. Het kind is elders ondergebracht.

NRC 4-12

Van onze justitiemedewerkster ASSEN - Officier van justitie mr. J.E. Münzebrock heeft gisteren voor de rechtbank in Assen vijftien maanden gevangenisstraf geëist tegen de 36-jarige J.H.L. uit Emmen wegens ontucht. De officier acht bewezen dat de man zijn voormalige stiefdochter vanaf haar elfde jaar bijna drie jaar meerdere malen per week seksueel heeft misbruikt. De handtastelijkheden begonnen volgens de aangifte van het meis-

Vijf jaar voor kinderverkrachter

Brugge - De correctionele rechtbank van Brugge heeft een 33-jarige Bruggeling veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf en 20.000 fr. boete. De man is voor een periode van vijf jaar ontzet uit zijn burgerrecht-

ten. Hij werd schuldig bevonden aan verkrachting van zijn minderjarige stiefzoon. Hij bevond zich in staat van wettelijke herhaling. Het proces werd met gesloten deuren gevoerd.

Emmenaar voor Asser rechtbank

Eis vijftien maanden na ontucht met stiefdochter

je vlak nadat de man met haar moeder trouwde en gingen door tot de echtscheiding in 1988. Het gebeurde meestal als zij

onder de douche stond. Met een schroevendraaier maakte hij het slot open. In juni van dit jaar werd de man gehoord door de

politie. Hij bekende in eerste instantie maar trok deze verklaring later weer in. Volgens de verdachte heeft hij onder druk van de politie een bekentenis afgelegd.

Raadvrouw mr. D.A.B. Sundquest bepleitte vrijspraak wegens gebrek aan bewijs. Volgens haar is de aangifte een wraakactie van de moeder geweest. Die zou de nieuwe vriendin van de man ook al eens hebben bedreigd. Uitspraak op 4 januari.

NV/11N 22-12-9

Staphorster van ontucht verdacht

STAPHORST — De politie van Staphorst heeft een inwoner van deze gemeente aangehouden die ervan wordt verdacht ontucht te hebben gepleegd met enkele jonge kinderen. De politie stelt zich zeer terughoudend op waar het gaat om het verstrekken van verdere informatie. De man is vrijdagmorgen voorgeleid aan de rechter-commissaris in Zwolle. Hij zal waarschijnlijk worden voorgeleid aan de raadkamer. Dan wordt beslist of de man voorlopig op vrije voeten komt of nog voor maximaal 30 dagen in verzekerde bewaring blijft.

NVA 5-12-92

Staphorster van ontucht met acht jongens verdacht

(Van onze correspondent)
STAPHORST — Een 36-jarige man uit Staphorst is aangehouden op verdenking van ontucht met acht jongens uit die plaats. De ontucht heeft zich over een reeks van jaren afgespeeld. Volgens de officier van justitie in Zwolle waren de slachtoffers allen jonger dan zestien jaar, maar ging het niet om heel kleine kinderen. De politie in Staphorst wil niets kwijt over de zaak en zou met de slachtoffers en hun ouders daarover afspraken hebben gemaakt. Ook de officier van justitie stelde zich vanochtend zeer terughoudend op omdat het gaat om een ontuchtzaak in een kleine gemeenschap. Hij wilde niet zeggen hoe de man met de jongens in contact kwam en of hij al dan niet beroepsmatig te maken heeft met kinderen. Het zou niet in het belang zijn van de slachtoffers om „meer dan strikt noodzakelijk in beeld te komen“.

UN
17/12

Staphorster vast wegens ontucht

(Van onze correspondent)
STAPHORST — De 36-jarige J. van T. uit Staphorst die wordt verdacht van ontucht bij 8 minderjarige kinderen, blijft voorlopig in voorarrest. De middenstander pleegde de afgelopen 12 jaar meerdere malen ontuchtige handelingen bij jongens die bij hem werkten. Toen dit bij de politie werd, kwamen in totaal 15 aangiften binnen. De politie heeft de zaak nog in onderzoek en wil voorlopig geen verdere mededelingen doen.

NVA 24-12-92

Twee jaar voor verkrachting

Turnhout - Albert J. (35) uit Turnhout werd gisteren door de correctionele rechtbank van Turnhout veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar wegens aanranding op de eerbaarheid en verkrachting van een minderjarige onder de 14 jaar. Het openbaar ministerie vroeg de onmiddellijke aanhouding, maar hierop werd door de rechtbank niet ingegaan. Wel werd de man voor vijf jaar ontzet uit zijn burgerrechten. Johannes D.L. (37) uit Antwerpen van zijn kant verscheen aangehouden op de zitting, op beschuldiging van aanranding op de eerbaarheid van een minderjarige waarover hij gezag uitoefende; verkrachting en openbare zedenschennis. De feiten speelden zich af op een

camping in Balen. De verkrachting en de zedenschennis werden niet als bewezen geacht, zodat hij hiervoor vrijgesproken werd. Voor de aanranding op de eerbaarheid kreeg hij een celstraf van één jaar en een boete van 30.000 fr. D.L. werd trouwens eerder al eens veroordeeld voor gelijkaardige feiten. Hij werd ook voor vijf jaar ontzet uit zijn burgerrechten. G.C. uit Herentals tenslotte werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden en een boete van 36.000 fr. Ook hij werd voor een periode van vijf jaar ontzet uit zijn burgerrechten. Hij werd beticht van aanranding op de eerbaarheid van een minderjarige van minder dan 16 jaar en van openbare zedenschennis.

G.V.A 77/12/92

Vier jaar cel voor aanranding op de eerbaarheid

Dendermonde - Antoine V. (52) uit Antwerpen, die gisteren voor de correctionele rechtbank in Dendermonde verscheen, in verzet tegen een verstekvonnis dat op 21 januari vorig jaar werd uitgesproken, werd ter zitting aangehouden. De man wordt beschuldigd van aanranding op de eerbaarheid van een jongen van 10 jaar. De feiten deden zich in Sint-Niklaas voor in de maan-

den augustus, september en oktober 1988 en in het Nederlandse Heerlen op 27, 28 en 29 december van hetzelfde jaar. De man werd eerder veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf en 18.000 fr. boete, maar had verzet aangetekend. De rechtbank heeft de zaak opnieuw achter gesloten deuren behandeld. Overigens heeft de rechter het vroegere vonnis bevestigd. G.V.A 1-12-92

TIM 16.12.92

Pensioner abused girl

A pensioner with a 30-year history of preying on young girls was yesterday described by a judge as "one of the country's most dangerous sex offenders". Ronald Davis, 67, was convicted of two indecent assaults on a girl aged eight and was remanded in custody for a pre-sentence report. Judge Graham Neville told Exeter Crown Court that Davis had 20 previous sex convictions including unlawful intercourse and kidnapping. He befriended his latest victim's family after moving near their home. He assaulted her on a beach but the girl, giving evidence by video link, said she was too scared to tell anyone. When he sexually abused her on a country walk five days later she told her mother.

Groot onderzoek na verkrachting kind

Ommen — Naar aanleiding van de verkrachting vrijdag van een negenjarig meisje uit Ommen is dit weekeinde het Recherche Bijstandsteam Team Overijssel voor een groot onderzoek bijeengeroepen. Het kind reed 's middags met haar fiets over de weg tussen de dorpen Marienberg en Beerze toen ze werd aangesproken door een onbekende man die haar bewoog mee te lopen naar een zandweg. Hier vergreep hij zich aan het meisje. Hij liet het kind daarna aan haar lot over.

Militairen verkrachten vrouwelijke collega

DEN HAAG (ANP) — Tijdens een oefening van de Koninklijke Landmacht in de Peel is twee weken geleden een vrouwelijke soldaat verkracht. De vrouwelijke kortverband-vrijwilliger werd tijdens de oefening op 21 november in een legertent door drie mannen overmeesterd. Twee hielden haar vast terwijl de derde haar verkrachtte. De drie mannen droegen militaire uniformen. Na de verkrachting wisten de drie ongezien te vertrekken.

VK J 17

Anderhalf jaar cel geëist wegens ontucht

Arbiter tot rechter:

'Ik ben onschuldig'

TEL 5/12

door Fred Soeteman

DEN BOSCH, zaterdag

Tot voor kort gevierd voetbalscheidsrechter en hoog gewaardeerd reclasseringsambtenaar, nu in de verdachtenbank met de beschuldiging van homoseksuele ontucht: Ignace van Swieten (49) moest gisteren menig keer slikken om zijn emoties binnen de perken te houden.

Officier van justitie mr. M. Beukers eiste anderhalf jaar gevangenisstraf tegen hem.

Hij tekende erbij aan dat de eis is gematigd onder invloed van de lichamelijke en geestelijke gevolgen die Van Swieten nog steeds ondervindt van een overval in zijn Eindhovense woning in december 1990, waarbij hij veertig klappen met een klauwamer ternauwernood overleefde.

Maar voor de officier staat vast dat hij zijn twee ontuchtslachtoffers, reclasseringscliënten die „aan zijn waakzaamheid waren toevertrouwd”, onnoemelijk veel leed heeft toegebracht.

Slachtoffers

„Voor hen lijken de gevolgen op die bij slachtoffers van verkrachting”, aldus mr. Beukers.

Hij zei dat Van Swieten ernstig misbruik heeft gemaakt van het vertrouwen dat een reclasseringsmedewerker wordt gegeven en dat hij de strafrechtspiegeling in diskrediet heeft gebracht.

„Hij koos slachtoffers die maatschappelijk en psychisch extra kwetsbaar waren, en hij wist dat als geen ander.”

Coryfeeën

Met achter zich in de stampvolle rechtszaal televisie-coryfeeën als Jacques d'Ancona en het sportduo Barend & Van Dorp beleed Van Swieten, wiens revalidatie nog voortduurt, in een bewogen slotrede zijn onschuld: „Vanaf het moment dat ik in

de onderhavige zaken betrokken werd, ben ik ervan uitgegaan dat vroeg of laat zou blijken dat ik me op geen enkele wijze heb schuldig gemaakt aan hetgeen de officier van justitie naar voren heeft gebracht (...). Mijn zijn in de wereld zoals ik ben en om wat ik ben, zal elke toets doorstaan omdat ik eenieder recht in de ogen kan kijken, met al mijn zwakheden, twijfels en onzekerheden, maar ook met mijn geweten, kracht en overtuiging. En vooral vanuit mijn onschuld en dat herhaal ik: ik ben onschuldig! Zij die me kennen hebben een beeld van mij”, vervolgde hij slikkend: „Ik vraag hen aan dat beeld vast te houden.” En zich wendend tot de rechters: „Ik vraag u mij in dat streven te ondersteunen.”

Navrant in dit strafproces is dat de eerste aangifte tegen Van Swieten afkomstig was

van de 20-jarige Genny J., de inmiddels wegens poging tot doodslag op hem tot tbs-dwangverpleging veroordeelde knaap, die hem eind 1990 in zijn flat toetakelde. Hij heeft volgens de officier van justitie deze zomer een psychose doorgemaakt, die wordt toegeschreven aan Van Swietens seksuele misbruik.

Voorwaarde

J. was indertijd in bewaring gesteld maar daaruit geschorst onder voorwaarde dat hij zich zou houden aan de aanwijzingen van de reclassering: Ignace van Swieten. Hij heeft steeds volgehouden dat Van Swieten hem in zijn flat heeft misbruikt en dat hij zou hebben gesuggereerd bij weigering ongunstig over hem te rapporteren.

Genny J. heeft het interieur van Van Swieten uitvoerig kunnen beschrijven, als gevolg van een urenlang verblijf. Van Swieten en zijn advocaat mr. L. Pütz zeggen dat J. alleen voor de overval binnen is geweest. Zij wezen gisteren op een reeks fouten in J.'s waarnemingen.

Daarnaast wordt de verklaring van Van Swietens vaste relatie gelegd. Swieten had de bewuste avond in Helmond

een voetbalwedstrijd geleid, en de rest van de avond en nacht met deze vriend doorgebracht, zo is de stelling. Hiertegenover echter staat het getuigenis van een vrouw die erbij stond toen Genny J. zich via de intercom bij zijn aanstaande slachtoffer meldde, terwijl Van Swieten volhoudt dat de knaap hem veraste toen hij de deur van zijn eigen woning opendeed.

Een tweede aangifte tegen Ignace van Swieten komt van J.V. Hij zegt dat hij eind 1988, als arrestant in het politiebureau van Eindhoven, door Van Swieten is betast en op de mond gekust. „Hij zei dat hij verliefd op me was. Later vroeg hij mij m'n mond te houden omdat hij bang was zijn baan te verliezen...” V. had zijn ervaringen aan zijn vriendin verteld en aan een geestelijk verzorger in het huis van bewaring.

Aangiften

Op verzoek van de officier van justitie maakte de rechtbank ook melding van aangiften die niet in de dagvaarding zijn verwerkt. Daarbij was een eerdere strafzaak die in 1990 definitief eindigde met buiten vervolgingstelling na een bezwaarschrift tegen de dagvaarding.

Advocaat mr. Pütz had nogal wat af te dingen op de kwaliteit van de aangevers: Genny J. was verslaafd aan harddrugs, handelde erin en stond te boek als vuurwapengevaarlijk. „En uitgerekend zo'n man wordt door Van Swieten uitgezocht om seksueel contact mee te hebben? Een klant bij wie hij zich van het begin af onveilig voelde?”

De enige conclusie is volgens de advocaat dat Van Swieten in zijn persoonlijke uitingen van begrip bij bepaalde personen onbegrip heeft opgeroepen. „Personen die hem stuk voor stuk gebruiken als excuus voor hun eigen misdaden.”

„Het is niet het vermeende misbruik van cliënt dat hier aan de orde is maar het uitermate kwalijke misbruik dat deze reclasseringsklanten, kennelijk gesteund door politie en openbaar ministerie, van Van Swieten maken. Dit

dient onherroepelijk d.m.v. vrijspraak afgestraft te worden.”

De officier van justitie bleef bij zijn standpunt. Hij ontkende niet dat Van Swieten een zeer goede staat van dienst heeft. „Het is dan ook goed voorstelbaar dat er zoveel ontsteltenis en ongelooft is over de beschuldigingen.

Uitspraak: 18 december.

Van Swieten vrijgesproken

GELD 19-12

DEN BOSCH — De rechtbank in Den Bosch heeft gisteren de 49-jarige reclasseringsambtenaar Charles van Swieten vrijgesproken van ontucht met cliënten. Hij zou een cliënt hebben meegenomen naar zijn flat en hem daar tot het plegen van ontucht hebben gedwongen. Een week later pleegde deze een aanval op Van Swieten, waarbij hij hem 'uit wraak' veertig keer met een klauwamer op het hoofd sloeg. Een mededader heeft echter gezegd dat het alleen maar een overval zou zijn. Bij een eventuele arrestatie zou het verhaal van de ontucht worden opgehangen.

Reclasseringsambtenaar vrijgesproken van ontucht

DEN BOSCH (ANP) — De 49-jarige reclasseringsambtenaar I. van S. uit Eindhoven is vrijdag door de rechtbank in Den Bosch vrijgesproken van ontucht. Hij werd ervan verdacht in 1988 en 1990 ontucht te hebben gepleegd met twee jongemannen die aan zijn gezag waren onderworpen. De rechtbank acht de beschuldigingen niet bewezen. Tegen Van S. was anderhalf jaar gevangenisstraf geëist.

De reclasseringsambtenaar zou in zijn kantoor de twee jongemannen tot ontucht hebben gedwongen door te dreigen met ongunstige rapporten. Een van de twee was veroordeeld tot tbs voor een overval op Van S., twee jaar geleden, waarbij deze zwaar gewond raakte.

VK 19-12

Vrijspraak voor Van Swieten

N.V.N.

19

DEN BOSCH — De 49-jarige reclasseringsambtenaar en oud-scheidsrechter I. van Swieten uit Eindhoven, die ervan werd verdacht in 1988 en 1990 ontucht te hebben gepleegd met twee jongemannen die aan zijn gezag waren onderworpen, is door de rechtbank in Den Bosch vrijgesproken. De rechtbank acht de beschuldigingen niet bewezen. Veertien dagen geleden was anderhalf jaar cel tegen Van Swieten geëist.

De reclasseringsambtenaar zou in zijn kantoor de twee jongemannen tot ontuchtige handelingen hebben gedwongen door te dreigen met ongunstige rapporten. Een van de twee was veroordeeld tot tbs voor een overval op Van Swieten twee jaar geleden, waarbij deze zwaargewond raakte.

Kwart daders seksuele delicten is minderjarig ^{24/12 HC}

DOOR DIEDERICK KRAAIJEVELD

Den Haag - Deskundigen op het gebied van seksueel misbruik schatten dat in Nederland twintig tot 25 procent van de ernstige seksuele delicten als verkrachting en aanranding wordt gepleegd door daders onder achttien jaar. De cijfers zijn gebaseerd op gedegen Amerikaans onderzoek.

Per jaar wordt 9000 keer aangifte gedaan van seksueel misbruik, maar het feitelijke aantal zal stukken hoger liggen. Gevallen van misbruik binnen een gezin worden vaak niet aangegeven. Dit geldt ook voor misbruik door bekenden, bijvoorbeeld een oppas. Jongeren onder de achttien plegen zelfs veertig procent van alle minder ernstige seksuele delicten.

Eergisteren werd bekend dat de Haagse politie vorige week een dertienjarige jongen heeft opgepakt op verdenking van het plegen van ontuchtige handelingen met vier jongere kinderen. Hij heeft de beschuldigingen volgens kinderrechtter mr. P. Kalbfleisch gedeeltelijk bekend, maar de politie verwacht nog meer aangiften te zullen krijgen. Zij staat in contact met een groot aantal gezinnen, maar heeft de verhoren van de kinderen vanwege het kerstreces tot begin januari uitgesteld. De jongen is na twee dagen hechtenis in een politiecel voorlopig naar huis gestuurd omdat Kalbfleisch niet voor herhaling vreesde en de delicten relatief lang geleden plaatsvonden. Voorwaarde was dat hij zijn slachtoffertjes niet zou aanspreken. „De jongen heeft het

voordeel van de twijfel gekregen”, erkent persofficier mr. F. Slits. De officier van justitie had geëist de jongen in bewaring te houden om te kijken op welke wijze hij zou moeten worden behandeld. Dit onderzoek is uitgesteld tot in januari. De jongen zal zich voor de vier aangiften in elk geval moeten verantwoorden tijdens de besloten rechtszitting, aldus de persofficier. Wanneer die plaatsvindt, is volgens hem nog niet bekend.

Verdachtmakingen

In het buurtje van de teruggekeerde jongen is de spanning tussen zijn ouders en ouders van de slachtoffertjes nog verder opgelopen. De ouders van de verdachte hebben in hun hofje een aantal gezinnen aan hun zijde gevonden die zich gistermiddag tegen een groep verantwoordige ouders heeft gekeerd. Zij betitelen de beschuldigingen als pure leugens die zij onderdeel noemen van een hetze van een aantal bewoners tegen het gezin.

Omdat over en weer wordt bedreigd ('ze hadden dat joch toch moeten vasthouden') en de verdachtmakingen steeds zwaarder worden ('één van de moeders is aan de stuf en loopt bij de Riagg') heeft de politie bevestigd vaker in de smalle straatjes te patrouilleren.

Meer gevallen

Volgens professor mr. J. Doek, hoogleraar familie- en strafrecht aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en plaatsvervangend kinderrechtter, worden er de laatste tijd meer gevallen van misbruik door jongere kin-

deren gesignaleerd. „Ik weet alleen niet of dat komt omdat het onderwerp meer in de belangstelling staat, of dat zich werkelijk meer zaken voordoen”. Onderzoek naar ernstige seksuele delicten, gepleegd door jongeren tussen 12 en 18 jaar, is in de Verenigde Staten al gevorderd. „Daar is voldoende geld en onderzoek voor behandelprogramma's”, aldus Doek, die in februari naar dat land afreist. Volgens Doek loopt Nederland ten opzichte van de VS achter in onderzoek en behandeling van de jonge delinquenten.

Ondanks een stijgende signalering ervan is misbruik van jonge kinderen dóór jonge kinderen in Nederland nog 'zeldzaam', zegt Doek. „Omdat het zo uitzonderlijk is, heeft justitie geen speciale plaatsen gereserveerd om deze kinderen op te nemen”.

Bij de jongere daders wordt in de regel de voorkeur gegeven aan pedagogische opvang boven strafvordering in een tuchthuis. Per jaar krijgen ongeveer dertig jeugdige seksuele delinquenten een onvoorwaardelijke straf opgelegd.

De Utrechtse (jeugd)psychiater-seksuoloog F. Bruinsma schrijft in een vorig jaar verschenen nummer van het Maandblad voor Geestelijke Gezondheidszorg dat in de jaren 1985-87 tien van de 1389 aangehouden minderjarige zedelinquenten zijn veroordeeld tot een onvoorwaardelijke straf. Ter vergelijking: van de 6605 volwassen zedelinquenten kregen 1081 deze straf opgelegd.

Jongen pleegde ontucht met kinderen

Telegraaf 24/12

Onrust in buurt na vrijlating seksmaniak (13)

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG, donderdag

De Haagse politie heeft vorige week een 13-jarige jongen gearresteerd op verdenking van ontucht met minstens vier 8- tot 13-jarige kinderen uit zijn buurt.

De Scheveningse jongen, die na twee dagen cel weer is vrijgelaten, dwong zijn slachtoffers hem oraal te bevredigen. In enkele gevallen gebruikte hij daarbij geweld.

Meer slachtoffers hebben zich gemeld, maar de politie wil hen pas in januari horen. Dan pas zijn namelijk de benodigde deskundigen op het

gebied van seksueel misbruikte kinderen beschikbaar.

Kreng

Twee dagen na zijn arrestatie was de verdachte terug in zijn ouderlijk huis, pal tegenover de woning van een van zijn slachtoffers. Zijn snelle vrijlating leidt in de buurt tot grote spanningen. „Je ziet geen kinderen meer op straat. Iedereen houdt ze binnen, en die jongen loopt gewoon rond. We voelen ons in de kou gezet”, zegt de moeder van een van de slachtoffers. De Haagse politie is evenmin gelukkig met de regeling. „Je kunt op je klompen aanvoelen dat mensen daar gefrustreerd door raken”, aldus woordvoerder H. Schreuder.

De kinderrechtter liet de jongen vrij, ondanks de vordering van de officier van justitie hem tien dagen in bewaring te stellen. „Volgens de officier bestaat er gevaar voor herhaling van deze ernstige feiten. Bovendien heeft meegespeeld dat hij zo dicht in de buurt van de slachtoffers woont”, aldus persofficier mr. F. Slits. De Kinderbescherming maakt een rapportage over de achtergronden van de verdachte. Dat kan leiden tot een psychiatrisch onderzoek. Daarna moet hij zich voor de kinderrechtter verantwoorden.

Explosie

Kinderrechtter mr. P. Kalbfleisch verbond aan de vrijlating wel de voorwaarde dat de verdachte geen contact mag zoeken met zijn slachtoffers. Hij mag hen ook niet aanraken.

Scheveningse buurt bang voor jeugdige ontuchtpleger ^{23/12}

DEN HAAG (SPU) - In een Haagse buurt is onrust ontstaan, nadat een dertienjarig jochie, die bekend heeft vier jongere buurtgenoten te hebben misbruikt, door Justitie is vrijgelaten.

De toestand in de buurt, een hechte Scheveningse gemeenschap vol nieuwbouwhuizen en visserswoninkjes in een labyrint van woonerven, is door de terugkeer van de jongen zeer gespannen. Veel ouders houden uit angst hun kinderen binnen.

De jongen heeft bekend dit jaar vier jongere buurtgenootjes in de leeftijd tussen acht en dertien jaar seksueel te hebben misbruikt. De Haagse zedenpolitie verwacht echter dat er nog meer aangiften volgen. Zij staat in contact met een groot aantal gezinnen uit de buurt van de jongen.

Volgens Kinderrechtter Kalbfleisch zijn de gevallen waarvan de jongen wordt verdacht, niet recent genoeg om hem vast te houden. Het gaat om twee jongens en twee meisjes. De politie heeft de affaire zeer zwaar opgenomen: de jongen werd vorige week maandagmorgen bij zijn school opgepakt en wegens de ernst van de beschuldigingen twee dagen in een arrestantencel vastgezet.

In een voorlopig oordeel tegenover de officier van justitie heeft Kalbfleisch de jongen na de hechtenis naar huis gestuurd in afwachting van psychiatrisch onderzoek.

FRIESCH DAGBLAD PAGINA 3

Jongen verdacht van ontucht met buurtgenootjes ^{23/12}

DEN HAAG - Een dertienjarige jongen uit Scheveningen heeft vorige week bekend dit jaar vier jongere buurtgenootjes in de leeftijd tussen acht en dertien jaar te hebben misbruikt. Dat heeft de Haagse kinderrechtter mr. P. Kalbfleisch desgevraagd bevestigd. Het gaat om twee jongens en twee meisjes.

De Haagse zedenpolitie verwacht echter dat er nog meer aangiften volgen. Zij staat in contact met een groot aantal gezinnen uit de buurt van de jongen. De politie heeft de affaire zeer zwaar opgenomen: de jongen werd vorige week maandagmorgen bij zijn school opgepakt en wegens de ernst van de beschuldigingen twee dagen in een arrestantencel vastgezet.

In een voorlopig oordeel tegenover de officier van justitie heeft Kalbfleisch de jongen na de hechtenis naar huis gestuurd in afwachting van een psychiatrisch onderzoek. De voorwaarde voor de voorlopige vrijlating was dat de jongen geen enkel contact met zijn slachtoffertjes mag hebben. De toestand in de buurt, een hechte Scheveningse gemeenschap vol nieuwbouwhuizen en visserswoninkjes, is door de terugkeer van de jongen zeer gespannen. Veel ouders houden uit angst hun kinderen binnen.

Door een vergissing is pagina 21 helaas komen te vervallen,
excuses...

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Vereniging van textielwerkers

[Faint, illegible text within a rectangular box, likely bleed-through]

[Faint, illegible text, likely bleed-through]

[Faint, illegible text, likely bleed-through]

[Faint, illegible text, likely bleed-through]

RECHTERLIJKE DICTATUUR

Victor Lebesque

MARTIN H., de Amsterdamse ex-politieagent die tot twintig jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens twee moorden, heeft met kerst vast het van rijkswege verstrekte voedsel moeten nuttigen. Van zijn voornemen om een lange tafel te huren omdat hij giraffe wilde eten, zal wel niets terecht zijn gekomen. Ik moest deze dagen aan hem denken toen ik het boekje *Wat niet weet, deert soms toch las*, een — in opdracht van het ministerie van Justitie geschreven — rapport over de gevolgen van verkorte vonnissen, ook wel kop-staartvonnissen genoemd.

Martin H. werd verdacht van moord op topcrimineel Klaas Bruinsma. Ik had de openbare behandeling van het strafproces door de Amsterdamse rechtbank van a tot z bijgewoond. Ik wilde best aannemen dat H. de moordenaar was, maar met mij waren vele andere waarnemers van mening dat de officier van justitie weinig hard bewijs tegen H. in handen had. We waren dan ook buitengewoon nieuwsgierig naar de uitspraak op 12 oktober.

Hij kreeg acht jaar. In haar mondelinge uitspraak veegde de rechtbank wel alle door de raads-

man aangedragen verweren van tafel, maar op grond van welke bewijsmiddelen tot een veroordeling was besloten werd niet uit de doeken gedaan. Een maand later werd H. in Utrecht nog eens tot twaalf jaar veroordeeld wegens een moord in Wilnis. Ook in die zaak leek het bewijs zwak, maar de Utrechtse rechtbank maakte tenminste het karwei volgens de regels af en schreef een uit tientallen bladzijden bestaand compleet schriftelijk vonnis.

Een kop-staartvonnis bestaat alleen uit een aanhef en de telastlegging (de 'kop') en de veroordeling en straftoemeting (de 'staart'). De 'romp', de opsomming van de bewijsmiddelen en de redenering van de rechters die tot de bezwezenverklaring leidt, ontbreken in zo'n vonnis.

Artikel 359 van het Wetboek van Strafvordering schrijft voor dat het vonnis op straffe van nietigheid de bewijsmiddelen moet bevatten. Kop-staartvonnissen zijn ook in strijd met de eisen van een eerlijk proces zoals die zijn neergelegd in mensenrechtenverdragen.

Verder moet volgens artikel 365 van het wetboek een strafvonnis binnen 48 uur na de uitspraak op papier staan en door de rechters getekend zijn.

Van beide voorschriften komt in de alledaagse praktijk van de strafrechtspleging bitter weinig terecht. Strafrechters — zowel die van de meervoudige kamers van rechtbanken als van de gerechtshoven — lappen de wettelijke voorschriften en de verdragsbepalingen opzettelijk maar straffeloos aan hun laars. 'In dit opzicht lijken rechters op kinderen. Wat niet mag, maar ongestraft blijft, doen ze zonder scrupules,' schreef de advocaat-generaal bij de Hoge Raad, J. Leijten, ooit over deze vorm van wetsschennis.

Als regel wordt noch bij de uitspraak, noch binnen de termijn van veertien dagen die open staat voor hoger beroep, een vonnis ter beschikking gesteld aan de verdediging of de verdediging. In een aantal arrondissementen is, als de

verdediging daar stevig op aandringt, enkele weken na de uitspraak hooguit een kop-staartvonnis beschikbaar. Maar denk niet dat dat een hoogstandje van rechterlijk proza is.

Bij sommige rechtbanken — zo blijkt uit het rapport — bestaat het schriftelijke vonnis uit een kopie van de dagvaarding waarin het niet-bezwezenverklaarde eenvoudigweg is doorgehaald en is aangevuld met allerlei knip- en plakwerk. In al die verkorte vonnissen ontbreken geheel of gedeeltelijk de gehanteerde bewijsmiddelen en doorgaans de motivering. En als er al wordt gemotiveerd, gebeurt dat vaak in standaarduitdrukkingen zonder specificering en niet toegesneden op het concrete geval.

De inschatting van de haalbaarheid en de kans op succes bij instelling van hoger beroep is in hoge mate afhankelijk van de exacte overwegingen van de lagere rechter. Deze zijn echter niet bekend bij gebrek aan een uitgewerkte motivering. Veelal moet de verde-

diging op basis van informatie van de zitting en de mondelinge uitspraak beslissen of er hoger beroep zal worden aangetekend.

De verdediging krijgt pas een uitgewerkt schriftelijk vonnis in handen tegen de tijd dat de behandeling in hoger beroep eraan staat te komen. Met arresten van gerechtshoven gaat het net zo en de inhoud ervan is in sommige gevallen nog summierder dan bij verkorte vonnissen van de rechtbank. Met verbazing las ik in het rapport dat het uitgeschreven vonnis soms aanmerkelijk kan verschillen van de eerder gewezen mondelinge uitspraak. Dat komt voor als bij de uitwerking blijkt dat het redengevend bewijs ontbrak. In dergelijke gevallen kan het zijn dat het vonnis of arrest achteraf wordt 'dichtgemetseld'. De gronden voor de veroordeling worden dan achteraf aangepast. Ik noem zoiets gesjoemel waar een rechter zich voor zou moeten schamen.

Het fenomeen kop-staartvonnis wordt verdedigd met het argument dat het de werkdruk van de rechters verlicht. Deze opvatting

bracht in 1986 minister Korthals Altes op het idee een wetsvoorstel in te dienen waarin de praktijk van de romploze vonnissen wordt gelegaliseerd. Het voorstel is in de ijskast beland, maar zal er snel uitkomen nu de commissie-Moons onlangs heeft geadviseerd dat in de gevallen waarin een verdachte bekend heeft, volstaan kan worden met een summier vonnis zonder bewijsmiddelen.

De opstellers van het rapport *Wat niet weet, deert soms toch* vinden dat het wetsvoorstel moet worden ingetrokken. 'De rechterlijke autoriteit moet uit de uitspraak stralen. Als je niet meer uitlegt wat je hebt beslist, heb je zo een dictatuur', citeren zij een strafpleiter.

Het ontbreken van de rechterlijke motivering is een slechte zaak die op den duur leidt tot ondermijning van de normerende en controlerende taak van de rechter. Als rechters meer willen zijn dan functionarissen in een vonnissenfabriek die ook nog eens ondeugdelijke producten aflevert, dienen zij volgens de regels van de wet te handelen en zich te keren tegen de voorgestelde legalisering van hun omstreden praktijken.

Zorgen om plan inkrimping jeugd- en zedenpolitie

Van een onzer verslaggevers

GRONINGEN — Twintig organisaties die zich in de provincie Groningen bezighouden met de opvang en begeleiding van slachtoffers van jeugd- en zedendelicten maken zich ernstig zorgen om de toekomst van de politieszpecialisten op dat gebied. Volgens preventiemedewerkster M. de Groot van de Riagg, een van de organisaties, bestaan er bij de korpsleiding van de politie plannen om het aantal speciale jeugd- en zedenrechercheurs te verminderen tot minder dan de helft van het huidige aantal van ongeveer twaalf.

De organisaties willen op korte termijn de korpsleiding, burgemeester H. Ouwkerk van Groningen en de regionale politici op de hoogte brengen van hun ongerustheid. Volgens mevrouw De Groot is de kans groot dat slachtoffers van een jeugd- of zedendelict straks helemaal aan hun lot worden overgelaten door de politie nadat ze aangifte hebben gedaan.

Verjaring van seksueel geweld

AMSTERDAM — Het Clara Wichmann Instituut, het wetenschappelijk instituut voor vrouwen en recht, adviseert slachtoffers van seksueel geweld die overwegen een schadevergoeding te eisen contact op te nemen met een advocaat. De reden hiervoor is de veel kortere civielrechtelijke verjaringstermijn die op 1 januari 1993 van kracht wordt.

De verjaringstermijn voor seksueel geweld is met het in werking treden van het Nieuw Burgerlijk Wetboek op 1 januari 1992 teruggebracht van 30 naar 5 jaar. Alleen voor slachtoffers van incest geldt nog een termijn van 20 jaar.

UN 29/12

4 OPINIE

Forse kritiek op verkorting strafproces

Een opmerkelijke verandering in het strafrecht die voor 1993 op stapel staat, is de invoering van een verkorte vorm van procederen tegen verdachten die een bekentenis hebben afgelegd.

Als de verdachte toegeeft dat hij het ten laste gelegde misdrijf heeft gepleegd, levert dat in een verkort strafproces voldoende bewijs op voor een veroordeling. De rechter hoeft zich niet meer druk te maken over aanvullende bewijsmiddelen. Ook het voorlezen van de stukken op de zitting kan achterwege blijven. In een vereenvoudigde procedure mag de rechtbank zich dus beperken tot de vraag welke straf ze moet opleggen.

door
gijs schreuders

juridisch medewerker

Het wetsvoorstel voor een korter strafproces, dat minister Hirsch Ballin (justitie) in het voorjaar bij de Tweede Kamer indient, komt van de commissie-Moons. Die adviseert de minister over de stroomlijning van de regels in het strafprocesrecht. Het voornaamste doel is tijdsbesparing, bezuiniging, en vergroting van de doelmatigheid. De aandacht die nu wordt besteed aan bewijsvragen in zaken waar de verdachte toch al een bekentenis heeft afgelegd, wordt beschouwd als kostbare tijd verknoelen van de overbelaste rechterlijke macht.

Ook nu al wordt de meeste tijd tijdens een rechtszaak besteed aan behandeling van de achtergronden van het misdrijf en de persoon van de verdachte. Op het eerste gezicht treedt dus geen grote verandering op als een aantal formele eisen voor de bewijslevering uit de wet wordt geschrapt.

Maar dat is voor een deel gezichtsbedrog. De bekentenis van de verdachte als uitsluitend bewijs in strafzaken brengt ook een principiële verandering met zich mee in de rol van de rechter.

In het bestaande strafrechtssysteem moet de rechter zich altijd een zelfstandig oordeel vormen over de vraag of het bewijs is geleverd. Los van formele eisen draait het uiteindelijk om de overtuiging van de rechter: hij moet zelf de waarheid vaststellen. Dat is het wezenlijke verschil tussen het Nederlandse en — bijvoorbeeld — het

Amerikaanse systeem, waarin de strafrechter passief is en niet zelf de waarheid zoekt. Als de officier van justitie en de verdachte in de VS een overeenkomst hebben gesloten, kan de rechter daar niet aan tornen.

Dat systeem heet 'plea bargaining': loven en bieden tussen Openbaar Ministerie en verdediging. Een verdachte van moord kan het bijvoorbeeld op een akkoordje gooien met de officier om strafvermindering te krijgen. In ruil voor een bekentenis wordt dan een minder zwaar felt ten laste gelegd, zoals doodslag. En de rechter hoeft zich niet af te vragen wat de verdachte werkelijk heeft misdreven. Het komt ook voor dat mensen misdrijven bekennen die ze niet hebben gepleegd.

Het systeem van loven en bieden tussen Openbaar Ministerie en verdediging is in Nederland altijd principieel verworpen. De rechter heeft het laatste woord. Dat vermindert de mogelijkheden voor ongecontroleerde koehandel: strafvermindering in ruil voor het 'verlinken' van medeplichtigen, of voor het terugbezorgen van de buit, in het Amerikaanse rechtssysteem volkomen aanvaarde praktijken.

Tot op zekere hoogte bestaat in Nederland wel al de mogelijkheid van onderhandelingen tussen verdachten en Openbaar Ministerie. Een verdachte — niet zelden een bedrijf — kan de strafvervolgning afkopen door in te gaan op een transactie-aanbod van het Openbaar Ministerie, zonder dat het komt tot een proces voor de rechtbank.

De invoering van een verkort proces zou er toe kunnen leiden dat dit soort onderhandelingen ook ingang vindt in zaken die wel voor de rechtbank komen. In de verkorte procedure wordt de rechter min of meer gedwongen zich neer te leggen bij wat de verdachte en de officier van justitie hem presenteren. De openbaarheid van het strafproces wordt een illusie.

De vrees voor een ultholling van de positie van de rechter heeft geleid tot forse kritiek op het voorstel tot invoering van een aparte procedure voor bekende verdachten. De hoogleraren De Doelder en 't Hart hebben de vrees uitgesproken dat het Openbaar Ministerie bekende verdachten gaat belonen en mensen die hun onschuld volhouden extra hard gaat aanpakken. Ze beschouwen dat als verwerpelijk en on-Nederlands, de rechtsbescherming van ook de bekende verdachte komt op de tocht te staan.

Volgens hen komt ook van de verwachte tijdsbesparing helemaal niets terecht: het zal lang niet altijd duidelijk zijn wat een verdachte nu precies wel of niet heeft bekend.

Extra ingewikkeld wordt het als een bekentenis niet uit vrije wil is afgelegd, of als de verdachte de juridische consequenties van zijn bekentenis niet heeft kunnen overzien. Dan zal vaak alsnog de overstap nodig zijn naar een uitgebreide behandeling van de bewijskwesitie. Het enige gevolg: vertraging in plaats van versnelling van de procedure.

29-12-92 N4/N

N4/N 5-12-92

ON 7/12

4 OPINIE

DE ZAAK VAN HET RECHT

Camera kan grof verhoor voorkomen

Hoe ver mogen politiefunctionarissen gaan bij het horen van verdachten? De vraag is weer actueel geworden door de gang van zaken tijdens de verhoren van een 51-jarige vrouw uit Nieuwegein die wordt verdacht van moord op haar schoonzoon.

door
siem eikelenboom

rechtbankverslaggever

Op 12 maart werd in een uitgebrande schuur achter een woning aan de Kas-teeldrift in Nieuwegein het lijk van een man gevonden. Hij bleek door messteken om het leven te zijn gebracht. Daarna was het levenloze lichaam in de schuur gelegd en in brand gestoken. Onderzoek wees uit dat het hier de hoofdbewoner betrof van het pand waarbij de schuur hoorde.

Drie weken na de lugubere vondst werd onder andere de 51-jarige schoonmoeder van het slachtoffer aangehouden. Zij zou het slechte huwelijk van haar dochter niet langer hebben kunnen verdragen en daarom haar halfbroer de opdracht tot de moord hebben gegeven.

De verhoren van de vrouw verliepen uitermate moeizaam. Afkomstig uit het Rif-gebergte in Marokko, sprak zij alleen berbers. De verhoren werden niet alleen bemoeilijkt door de taalbarrière, ook waren er problemen met diverse tolken. Tot overmaat van ramp legde de verdachte bij ieder verhoor weer een geheel nieuwe verklaring af zodat de verbalisanten er dol van werden. In de loop van het onderzoek nam het ongeduld bij de agenten en daarmee de druk op de vrouw toe. Volgens haar raadsman mr. J. Duinhof sloegen de agenten met de vuist op tafel, hielden ze de vrouw op zeer dichte afstand foto's voor ogen, spraken ze met stemverheffing en probeerden ze haar duidelijk te maken dat haar raadsman onbekwaam was. De vrouw zou zelfs domweg uitgescholden en beledigd zijn. De advocaat sprak dan ook van 'ontoelaatbare druk' en noemde de verhoren in strijd met de bepalingen van het Wetboek van strafvordering, het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) en het Internationaal Verdrag tot bescherming van de Burgerlijke en Politieke Vrijheden (BUPO).

Nu is het in de rechtszaal schering en inslag dat advocaten en hun cliënten de politie beschuldigen van ongeoorloofde druk. In dergelijke gevallen is het het woord van de verdachte tegen het op ambtseid opgemaakt proces-verbaal en als er geen officiële klacht is ingediend, wordt aan een dergelijke verklaring van de verdachte dan ook weinig geloof gehecht.

In bovenstaand geval echter had mr. Duinhof een sterke troef in handen. Tijdens een van de verhoren werd de ontkenkende vrouw geconfronteerd met haar halfbroer die al in een vroeg stadium had gezegd dat hij het slachtoffer een maal had gestoken en dat hij had gehandeld onder druk van zijn halfzus. De confrontatie werd, om wat voor reden dan ook, opgenomen. Bij het afuisteren van de band kreeg mr. Duinhof de bevestiging van wat hij al geruime tijd vermoedde: zijn cliënte werd op grove wijze beledigd. Op de tape hoor je een van de agenten duidelijk zeggen: „Je bent lager dan de laagste levensvorm”.

De raadsman diende onmiddellijk twee officiële klachten in, maar nog voor het tot een behandeling kon komen, boden korpschef G. de Uyl van de Nieuwegeinse gemeentepolitie en burgemeester mr. J. Laan al hun excu-

ses aan de de advocaat aan. Een uniek voorval en een duidelijke indicatie dat de korpsleiding zich betrappt voelde. Zonder te willen stellen dat de Nederlandse politie bij het verhoren van verdachten stelselmatig haar boekje te buiten gaat, is duidelijk dat agenten een sterke machtspositie hebben. In een verhoorsituatie gaat het immers altijd om meerdere verballansanten tegenover één verdachte. Ook is de cultuur bij de politie nog steeds zo dat men fouten tegenover buitenstaanders niet snel toegeeft en dat men geneigd is elkaar de hand boven het hoofd te houden.

Onlangs pleitten de rechtspsychologen Crombag, Van Koppen en Wagenaar in hun boek *Dubieuze Zaken* voor het opnemen van alle politieverhoren op band. Niet dat dit een waterdichte garantie vormt voor het voorkomen van ontoelaatbare politiedruk, want ook buiten de opgenomen verhoren om kunnen verhoortrucs worden toegepast. Dit wordt bevestigd door een onderzoek van de Britse hoogleraar Mike McConville die in de *Criminal Law Review* van augustus dit jaar de resultaten presenteerde van het gedrag van politieagenten binnen en buiten het bereik van de video-camera. Als de camera snorde, bleken de verhoren op een zeer ontspannen wijze plaats te vinden. Als de camera uit stond - maar de microfoon buiten weten van de agenten wel werkte - bleek dat de druk op de verdachte direct werd opgevoerd. McConville had eveneens gemerkt dat verdachten voor hun verhoor in de politieceld werden bezocht door een politiemann die indringend duidelijk maakte wat de verdachte in het verhoorkamertje voor de camera moest zeggen. Kortom, het opnemen van de politieverhoren biedt geen 100 procent zekerheid. Toch is het in ieder geval één dam die tegen een ongebreideld politieoptreden kan worden opgeworpen. Wellicht kan ook in Nederland een onderzoek als dat van McConville worden verricht.

Rechter geeft vader voogdij over zoon overleden ex-vrouw

Van onze verslaggever
DEN HAAG — J. U. (42) uit Zoetermeer krijgt de voogdij over zijn tienjarige zoon Hugo. Zijn dertienjarige dochter Sandra blijft bij de vriendin van haar overleden moeder aan wie bij testament de voogdij over de beide kinderen werd opgedragen. Dit heeft de rechtbank in Den Haag dinsdag bepaald.

J. U. was gescheiden van zijn vrouw. Bij het echtscheidingsvonnis had de rechter de moeder benoemd tot voogdes en U. tot toezien voogd. Toen zijn ex in januari van dit jaar overleed, bleek dat zij buiten medeweten van de vader een testament had laten opmaken waarin zij een vriendin in het Brabantse Heeze belastte met de voogdij over haar kinderen. J. U. was het daarmee niet eens. Hij wilde zelf de verzorging van zijn kinderen op zich nemen. Hij stapte naar de rechter om te bewerkstelligen dat zijn kinderen bij hem kunnen wonen.

Vergeefs vocht U. in een kort geding de geldigheid van het testament aan. Daarna spande hij een bodemprocedure aan bij de rechtbank in Den Haag, waarin hij wijziging van de voogdij vroeg.

In april zat de man enkele dagen vast, omdat hij met zijn zoon was ondergedoken en weigerde de verblijfplaats te zeggen. Op 1 mei bepaalde de rechtbank in een tussenvonnis dat de jongen bij hem mocht blijven in afwachting van de uitspraak in de bodemprocedure. Het meisje bleef in Heeze.

De rechtbank heeft nu beslist dat de Zoetermeerder de voogdij over zijn zoon krijgt. Als reden wordt ondermeer aangevoerd dat de vader en diens vriendin hem alles kunnen bieden wat hij nodig heeft en er geen verstoerde relatie is. De dochter heeft laten weten in het gezin in Heeze te willen blijven. Dat is voor de rechter reden de vader niet tot voogd te benoemen.

Plaatsvervangend hoofd: Slachtoffers zedendelict krijgen in de toekomst te maken met willekeur

Van onze verslaggever
Gert Brouwer

GRONINGEN — De jeugd- en zedenpolitie in de provincie Groningen is blij verrast door de actie van twintig hulpverleningsinstanties op het gebied van seksueel geweld. De instanties maken zich ernstig zorgen over de plannen van de korpsleiding om bij de indeling van de nieuwe Regiopolitie per 1 januari 1994 het aantal politie-specialisten op het gebied van jeugd- en zedenzaken met minimaal de helft te verminderen. De instanties maken zich ernstig zorgen over de rol die de politie straks gaat spelen bij de opvang van slachtoffers van seksueel geweld en willen dat in een brief aan burgemeester H. Ouwerkerk van Groningen, de korpsleiding en de diverse politieke partijen in de provincie duidelijk maken.

"Het is eigenlijk de eerste keer dat er buiten de politie actie gevoerd wordt voor behoud van een specialistische tak," zegt plaatsvervangend hoofd van de afdeling jeugd- en zedenpolitie T. van der Velde in Groningen. Ook bij andere specialistische afdelingen bij de politie bestaat zorg over de toekomst, maar die afdelingen moesten tot nu toe allemaal voor zichzelf op komen. Zo voerde de bereden politie in Groningen inmiddels met succes actie om te voorkomen dat ze helemaal werd afgeschaft door de korpsleiding. De actie voor de afdeling jeugd- en zedenzaken komt echter van buiten het politiekorps.

Binnen het politiekorps heeft de afdeling jeugd- en zedenzaken op zich overigens ook al een speciale rol. Van der Velde: "De afdeling jeugd- en zedenzaken van de politie heeft ten opzichte van andere afdelingen bij de politie een vrij unieke positie. Bijna alle ondersteunende diensten van de politie werken da-

dergericht. Wij zijn juist heel sterk slachtoffergericht. Zowel bij jeugd- als bij zedendelicten. De slachtoffers zijn van belang. Dat staat voorop. Zeker bij zedenzaken."

De korpsleiding van de politie wil de specialistische taken straks deels laten uitvoeren door de reguliere straatagent. Die moet de jeugd- en zeden-taak opnemen in zijn basispakket. De huidige jeugd- en zeden-rechercheurs zetten hun vraagtekens bij die opzet.

Van der Velde: "Kennis kan iedereen vergaren. Men kan naar cursussen gaan en vakliteratuur lezen. Maar voor mij tellen de vaardigheden meer. In de regio Groningen werken 1278 politiemensen. Als al die mensen straks om moeten gaan met seksueel geweld, dan krijgen de slachtoffers te maken met grote willekeur. Dat komt de opvang niet ten goede."

Jeugd- en zedenrechercheur L. Faber: "Er gaat geen week voorbij of er komen nieuwe zaken op het gebied van seksueel geweld bij. En dan hebben we de jeugdproblematiek er nog bij. Het is echt schrikbarend wat er bij ons aan slachtoffers binnenkomt. Dat neemt nog steeds toe. Ik werk zelf sinds 1980 bij de afdeling jeugd- en zedenzaken. Toen hadden we een tiental zaken per jaar. Dat is nu vervelvdigd. Het gaat nu naar vijftien tot twintig zaken per maand."

Het gekke is volgens Van der Velde en Faber dat op dit moment aan de basis van de politie wordt erkend dat de jeugd- en zedenspecialisten niet gemist kunnen worden. De gemiddelde straatagent vindt dat hij niet voldoende ervaring heeft voor dit soort werk. Bij de korpsleiding bestaat dat besef juist niet. "De korpsleiding vindt dat de basis het wel kan doen," aldus Faber.

ND 9-12

Ondertoezichtstelling

„Wanneer stelt een rechter een kind onder toezicht?”

Een kinderrechter doet dit meestal als de ouders van een kind verslaafd zijn of ernstige psychische problemen hebben waardoor ze niet meer in staat zijn hun kind (of kinderen) op te voeden. Het gebeurt ook dat een kinderrechter 'ondertoezichtstelling' (OTS) oplegt naast een geldboete of berisping als het kind een strafbaar feit heeft gepleegd.

Bij OTS worden ouders niet uit de ouderlijke macht ontzet en blijven de kinderen voorlopig thuis wonen. Een door de rechter benoemde gezinsvoogd ziet op de gang van zaken toe. OTS duurt altijd een jaar, maar een kinderrechter kan het steeds met een jaar verlengen.

7-12-92

Nieuwsblad van het Noorden

EXP 29.12.92

Mutter (38) und ihr Geliebter (42) machten Fotos und Filme von Zwölfjähriger und ihrem Bruder (10)

Kokanje

door
Gerrit Jan Zwier

Incest

De rechtbank had geen boodschap aan het verweer van de 49-jarige J.W. en stuurde hem voor vier jaar naar het cachot. Daar mag hij overdenken of hij tegenover zijn dochters tekort is geschoten. En ook waarom de rechters hun schouders ophaalden over het motief dat hij voor zijn infame gedrag op gaf.

In incest-zaken gaat het vaak om vaders met wie van alles mis is. Zij hebben een drankprobleem, ze slaan er gauw op los, ze zijn seksueel gefrustreerd en ze zitten aan de onderkant van de maatschappij. Het bekende ouderwetse plaatje is dat van een werkeloze alcoholist, die de tiran speelt over zijn vrouw en bange dochters. Volgens sommige onderzoekers zou ook het streng christelijke gezin, waar het hoofd als een aartsvader de lakens uitdeelt, een goede voedingsbodem zijn voor bloedschennige praktijken. Onderzoekers uit de feministische hoek, die er geen positief man-beeld op nahouden, beweren dat elke vader een potentiële verkrachter van zijn dochter(s) is. Zij menen dat ook dochters voor mannen begeerlijke seksuele objecten zijn.

Het interessante aan de zaak J.W. is dat hij met een heel nieuwe verklaring voor zijn ontuchtige handelingen kwam. Hij was geen dwingeland, geen dronkzuchtige asociaal en hij voelde zich geen nazaat van een bijbels familiehoofd. Nee, hij en zijn vrouw zagen zich als erfgenamen van de idealen van de jaren zestig. „Wij geloofden dat er een betere wereld zou ontstaan als er vrije sex zou zijn,” vertelde hij de verbaasde rechters. „Daarom moesten kinderen al heel jong bij sexualiteit betrokken worden.”

Aan zijn drie dochters werd natuurlijk niets gevraagd. Die dienden na verloop van tijd een aanklacht bij de politie in. Zij zorgden er eendrachtig voor dat de propagandist van vrije sex in een cel werd opgesloten.

Natuurlijk, de jaren zestig waren het kweekbed van de seksuele revolutie. Dankzij de pil en de losse moraal ontstond er een druk seksueel verkeer. Studenten 'hokten' samen, homo-bars bloeiden, sadisten en masochisten gooiden het op een akkoordje, en soms leek het of iedereen, die jong en trendy was, met elkaar naar bed wilde. Sommigen, die dachten dat zaken als trouw en jaloezie overleefde gevoelens waren, stortten zich in groepssex en partnerruil. Misschien zagen zij zichzelf als de stoottroepen van een nieuwe tijd, zoals ook Lenin en de bolsjewieken zich als de voorhoede van een nieuwe orde zagen.

Sex was een natuurlijk iets, waar je volgens de tijdgeest van die jaren niet moeilijk over moest doen. Wat was er voor bezwaar tegen om samen met je dochter onder de douche te gaan staan? In de Volkskrant gaf dokter Ivan Wolffers op een ontspannen manier seksuele voorlichting. „Vraag 's aan je oma of je haar kut mag zien,” stelde hij zijn lezertjes voor. Die arme kinderen! Arme oma! Hoe dacht

Kinder für Pornos mißbraucht

Von ROLF LENBERG
exp Schwalmatal —
Die Kripo wartete schon vor der Haustür auf das Paar. Als Brigitte K. (38) und ihr 42-jähriger Geliebter Rolf Z. kamen, klickten die Handschellen. Beide hatten noch

kurz vorher an ihrem Süßigkeitenstand auf einem Wochenmarkt Bonbons und Kekse verkauft. Jetzt sitzen beide in Haft. Sie hatten die Kinder der Frau, ein 12-jähriges Mädchen und ihren Bruder (10), zu sexuellen Spielen mißbraucht und mit den Kleinen Porno-Fotos und Videofilme gemacht.

Heraus kam alles, als Gabriele S. (37), eine Bekannte der Mutter, nachmittags auf die Kinder achten und die Wohnung saubermachen sollte. Beim Putzen entdeckte sie plötzlich pornografische Fotos unter einem Kopfkissen. Darauf waren der

42-jährige Mann und das zwölfjährige Mädchen zu sehen. Eindeutig bei sexuellen Handlungen, zusammen mit dem Kind.

Die Frau informierte sofort das Jugendamt über ihren Fund, die Kripo wurde eingeschaltet. Bei einer Hausdurchsuchung fanden die Beamten einen Karton mit zahlreichen Pornoaufnahmen.

Kriminalhauptkommissar Klaus Breuer bestätigt dem EXPRESS: „Wir haben über 50 Polaroidfotos und mehrere Videofilme sichergestellt, die mit den Kindern gemacht worden sind.“

Oberstaatsanwaltschaft Karl-Heinz Wäscher: „Das Paar muß mit einer Anklage wegen sexuellen Mißbrauchs

von Kindern rechnen.“

Jetzt wird noch geprüft, ob die Mutter der Kinder oder ihr Geliebter die Aufnahmen auch noch als Kinderpornos verkauft und damit viel Geld kassiert haben.

Die beiden Kinder sind zunächst auf Anordnung des Jugendamts in einem Kinderheim im Raum Schwalmatal untergebracht. Eine Nachbarin entsetzt: „Das Mädel war doch behindert. So eine Schweinerei!“

Eine andere Nachbarin: „Wir sind alle entsetzt. Jetzt wissen wir auch, warum Rolf Z. immer als der gute Onkel bei den Kleinen galt, angeblich immer gut zu Kindern war und ihnen Kräuterbonbons schenkte.“

Verdacht gegen Rolf Z. (42)

Verdacht gegen Brigitte K. (38)

TAZ 04.12.92

150.000 Kinder werden jährlich mißhandelt

dokter Wolffers dat oma gereageerd zou hebben? Maar incest? Nee, zelfs Ivan Wolffers propageerde geen incest. De reden waarom incest overal ter wereld bij de wet verboden is, ligt heel erg voor de hand: kinderen zijn het bindmiddel tussen gezinnen die samen de maatschappij vormen. De sexualiteit van kinderen ligt buiten de deur. Omdat zij met niet-gezinsleden een nieuw gezin moeten stichten, bestaat er een incestverbod. Voor dochters, die een normaal maatschappelijk leven willen leiden, zijn hun vaders bepaald geen 'begeerlijke seksuele objecten'.

In de rechtszaal zal men ook om een andere reden zijn twijfels hebben gehad over de 'jaren zestig-idealën' van de verdachte. De vader liet namelijk foto's van zijn seksuele bezigheden maken en liet die afdrucken in pornoblaadjes, waarvan hij zelf de uitgever was. Zijn idealen waren dus in de loop der tijd aardig verloederd geraakt. En dat is ook precies wat er van de 'vrije sex' uit de jaren zestig is overgebleven: die is een onderdeel geworden van de porno-industrie. J.W. maakte zich in feite aan twee dingen schuldig: aan incest en aan kinderporno. Zelf ziet hij zich echter als een martelaar van de vrije sex, als een filosoof van de verlichte jaren zestig.

Justizministerin gegen Kinderpornos

Bonn (AP/taz) — Schätzungsweise 150.000 Kinder unter 15 Jahren werden jährlich in der Bundesrepublik Deutschland von ihren Eltern körperlich mißhandelt.

Das geht aus einer repräsentativen Befragung des Kriminologischen Forschungsinstituts Niedersachsen hervor, die gestern auf dem Kongreß „Keine Gewalt gegen Kinder“ in Bonn vorgestellt wurde. Fast 17.000 Sexualdelikte und 4.500 Körperverletzungen an Kindern seien allein 1990 angezeigt worden, sagte Bundesjustizministerin Sabine Leutheusser-Schnarrenberger.

Das Forschungsinstitut habe 15.000 Menschen in Deutschland per Fragebogen zum Thema Gewalt gegen Kinder befragt, berichtete der Psychologe Peter Wetzels. Dabei habe sich herausgestellt, daß 55 Prozent der Eltern ihre Kinder irgendwann einmal gezüchtigt hätten. 1991 hätten dies 46,9 Prozent getan. 2,2 Prozent gaben Wetzels zufolge an, irgendwann einmal ihr Kind körperlich mißhandelt zu haben. 1,2 Prozent hätten erklärt,

1991 mindestens einmal ihr Kind mißhandelt zu haben.

Wenn man die 1,2-Prozent-Rate auf die Gesamtzahl aller Kinder unter 15 Jahren in Deutschland beziehe, komme man auf die Zahl von 150.000 Mißhandelten, erklärte Wetzels.

Die Befragung ergab auch, daß in den alten Bundesländern bis zu acht Prozent der Frauen im Alter bis zu 14 Jahren „sexuelle Mißbrauchserfahrungen mit Körperkontakt“ hatten. In den neuen Ländern waren es bis zu sechs Prozent der Befragten.

Justizministerin Sabine Leutheusser-Schnarrenberger sagte: „Gewalt gegen Kinder ist Mord an Kinderseelen.“ Um Kinder noch besser zu schützen, sollten Herstellung und Vertrieb von Kinderpornographie statt mit bis zu einem Jahr Freiheitsentzug künftig mit bis zu drei Jahren bestraft werden. Bis zu einem Jahr Freiheitsstrafe drohe künftig demjenigen, der diese „Machwerke“ besitze. Bislang sei der Besitz immer noch straffrei.

DEN HAAG (ANP) — Het gerechtshof in Den Haag heeft woensdag de 49-jarige J. W. uit Dordrecht veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar wegens verkrachting en ontucht met twee dochters. Tegen hem was zes jaar geest. De rechtbank in Dordrecht had de man eerder veroordeeld tot een jaar en negen maanden.

De man heeft jarenlang zijn jongste twee dochters van twaalf en zestien jaar seksueel misbruikt. Het jongste meisje heeft hij meerdere malen verkracht.

Ex-porno-uitgever krijgt van hof vier jaar wegens incest

Het hof acht dit bewezen. W. ontkent dat hij aan het tweetal heeft gezeten. De ontucht met zijn oudste dochter (29) bekende de vader wel op de zitting. Hiervoor werd hij niet veroordeeld omdat dat feit inmiddels is verjaard. Het hof acht niet bewezen dat de man kin-

derporno maakte en verspreidde.

In het gezin W. stonden voor zowel vader als moeder lang hun idealen uit de jaren zestig centraal. „Wij geloofden dat er een betere wereld zou ontstaan als er vrije sex zou zijn. Kinderen moesten al heel jong bij seksualiteit betrokken worden”, verklaarde W. op de zitting. Tijdens de groepssexpartijen, waarbij ook kinderen aanwezig waren, werden foto's gemaakt die vervolgens werden gepubliceerd in twee sexbladen die W. uitgaf. W. gaat in cassatie bij de Hoge Raad.

LDH 16.12.92

Van Geloven condamné à 5 ans

BAR-LE-DUC - Christian Van Geloven, inculpé, notamment, du viol et de l'assassinat de deux fillettes à Elne (Pyrénées-Orientales, France) en octobre 1991, a été condamné mardi à Bar-le-Duc à cinq ans d'emprisonnement pour attentats à la pudeur sur mineurs et tentatives d'incitation de mineurs à la débauche.

Il ne veut pas sortir de prison

Le Néerlandais de 47 ans n'était pas présent pour entendre le jugement du tribunal correctionnel, ayant refusé son extraction de la prison de Mende (Lozère) et le ministère public n'ayant pas estimé nécessaire une contrainte par corps. Ses avocats ne s'étaient pas déplacés non plus.

Au cours de l'audience du 1er décembre, au cours de laquelle le prévenu répondait de six attentats à la pudeur et incitation de mineurs à la débauche commis en Meuse et en Haute-Marne peu avant le drame d'Elne, le procureur de la République avait requis sept ans d'emprisonnement contre Christian Van Geloven, déjà condamné à deux reprises en France pour des affaires de mœurs.

Lors de la même audience, Christian Van Geloven avait été inculpé de « tortures et actes de barbarie ». Cette inculpation supplétive s'appuyait sur les rapports d'autopsie et des analyses légistes effectuées sur les corps des deux fillettes, Ingrid Van de Portaele et Muriel Sanchez, et dont les résultats

avaient été communiqués le 26 novembre à leurs parents.

Les deux victimes avaient disparu le 19 octobre 1991 à Elne (Pyrénées-Orientales). Leurs corps avaient été découverts le 1er novembre 1991 dans un gouffre de l'Hérault. Van Geloven n'a pas encore été jugé pour ces deux crimes.

Suspecté du rapt de la petite Nathalie

Le quadragénaire néerlandais a, en outre, été suspecté d'être mêlé à la disparition de la petite Nathalie Geijsbrechts, de Louvain, en février 1992. Une commission rogatoire belge s'était rendue en France, mais n'avait pas obtenu de résultats nouveaux. Van Geloven avait attiré l'attention des gendarmes, parce que ce Néerlandais

sadique connaissait bien la Belgique et, en outre, on avait réussi à démontrer qu'il avait loué une chambre d'hôtel à Bruxelles, le 26 février 1991, c'est-à-dire le jour même de la disparition de Nathalie, à Leefdaal, près de Louvain. Pendant plusieurs mois, les enquêteurs belges ont travaillé en collaboration avec leurs collègues fran-

çais. Chaque indice était centralisé sur ordinateur.

A Leefdaal, on a pensé que le signalement du ravisseur pouvait correspondre avec la description du Hollandais, mais sans jamais être formel.

Van Geloven, lui, a toujours nié être impliqué dans cette affaire. □

Nederlander moet Franse cel in voor zedenmisdrijf

(Van onze correspondent Wilko Voordouw)

PARIJS - De Nederlander Christiaan van G. is gisteren in de rechtbank van de Noordfranse stad Bar-le-Duc veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens diverse zedenmisdrijven.

Van G., een Nederlander die al een groot deel van zijn leven in Frankrijk woont, was al eerder veroordeeld voor zulke delicten. Hij wordt te-

vens verdacht van de verkrachting en de moord op twee meisjes van tien jaar, eind 1991 in het zuiden van Frankrijk. Dat proces dient in de loop van volgend jaar. Van G. is gisteren veroordeeld voor eerdere misdrijven, onder meer exhibitionisme, die hij eind 1990 heeft begaan in de regio rond Bar-le-Duc. De Nederlander, die in de Noordfranse streek werkte als export-directeur, was al meerdere keren veroordeeld wegens zedenmisdrijven met minderjarigen.

Richard Roman

Didier Gentil

▷Foto Belga

▷Foto Belga

Sommige Fransen roepen weer om de guillotine

Wrede kindermoord voor assisenhof in Grenoble

Voor het assisenhof van l'Isère in Grenoble is maandagochtend het proces begonnen tegen de vermeende daders van de moord op de 7-jarige Céline Jourdan, op 26 juli 1988 in het bergdorpje La-Motte-Du-Caire, in het departement Alpes de Haute-Provence.

Richard Roman (33) en Didier Gentil (29) worden beschuldigd van verkrachting en moord op het meisje, dat op een wreedaardige manier werd verkracht en gewurgd, alvorens het de schedel werd ingeslagen. Het proces roept in Frankrijk felle emoties op. De vraag om de guillotine weer boven te halen, wordt steeds sterker gehoord.

Didier Gentil, bijgenaamd de "getatoeëerde", een landarbeider die in het voorjaar van 1988 in het dorpje naarstreek, ging nadat het lijke werd ontdekt tot bekentenissen over. Later bracht hij landbouwingenieur Roman in opspraak. "die als een Indiaan in een verlaten hoeve in het naburige dorpje Melve leefde".

Roman bekende, diste verscheidene versies van de feiten op, trok die voor de onderzoeksrechter weer in en beweerde sindsdien, daarin gesteund door een comité, onschuldig te zijn. Het proces zal naar verwachting drie weken duren.

FRS 19.12.92

Wenn überfleißige Flics nach geständigen Tätern suchen

Prozeß um den Mord an einem kleinen Mädchen enthüllt Schwächen der französischen Justiz / Geständnisse unter Druck erpreßt

hbb PARIS, 18. Dezember. Mit großer Anteilnahme hat die französische Öffentlichkeit drei Wochen lang den Prozeß vor dem Schwurgericht von Grenoble verfolgt, in dem die Verantwortung für ein grausames Verbrechen geklärt werden sollte, das vor vier Jahren begangen wurde: Im Sommer 1988 war die siebenjährige Céline erst vergewaltigt und dann mit einem Stein erschlagen worden.

Nach dem jetzt verkündigten Urteil der Geschworenen herrscht in Frankreich große Betroffenheit. Das Gericht sprach einen der beiden Angeklagten, der zu Beginn des Verfahrens als der sichere Mörder gegolten hatte, frei. Der Prozeß wurde für die Justiz gewissermaßen zum Boomerang, indem er eine ihrer großen Schwächen offenlegte: die Unzulänglichkeiten des französischen Untersuchungsverfahrens, des übereifrigen Gendarmen, ehrgeizigen Staatsanwälten und allmächtigen Untersuchungsrichtern fast unbegrenzte Möglichkeiten einräumt, Verdächtige hinter Gitter zu bringen, um sie eventuell zu überführen.

Jedes Jahr müssen rund 2000 Personen, die oft monatelang in Untersuchungshaft verbracht haben, wieder auf freien Fuß gesetzt werden, weil die Beweise für eine Anklageerhebung nicht ausreichen. Im Fall der siebenjährigen Céline aus La-Motte-du-Caire bei Grenoble hatte der 29-jährige Didier Gentile, der jetzt zu lebenslanger Haft mit 28-jähriger Sicherheitsverwahrung verurteilt wurde, die sexuelle Mißhandlung des Mädchens vor den mit der Untersuchung betrauten Gendarmen eingestanden, den Mord aber auf seinen Freund Richard Roman, einen 33-jährigen von biologischer Landwirtschaft lebenden Aussteiger, geschoben. Vor dem Schwurgericht widerrief Gentile diese belastende Aussage und bat seinen Freund, dessen Familie und die des ermordeten Mädchens in einer dramatischen Erklärung um Vergebung. Das von der Anklage errichtete Gebäude an Beweisen gegen Roman war damit hoffnungslos zusammengebrochen.

Dabei hatte Roman vor den Gendarmen den Mord zunächst selbst zugege-

ben, vor dem Untersuchungsrichter dann jedoch dieses Geständnis widerrufen und fortan stets seine Unschuld beteuert. Wie sich jetzt herausstellte, war das Geständnis unter physischem und psychischem Druck erpreßt worden. Die Gendarmen hatten ihn sogleich verdächtigt und vorläufig festgenommen und ihn sich dann nach den Anschuldigungen durch Gentile vorgeknöpft, um ihn dazu zu bringen, sich zur Tat zu bekennen. Er erhielt Schläge, wenn die „richtigen“ Antworten ausblieben, wurde stehend an die Wand gefesselt, konnte nicht schlafen und bekam auch nichts zu trinken.

Ähnlich verfahren die Gendarmen mit Zeugen, deren Aussagen nicht zu ihrem Verdacht gegen Roman paßten. Einen Nachbarn Romans schüchtere der Gendarmereisoffizier mit den Worten ein: „Hör zu, Väterchen, entweder du sprichst oder du verbringst die Nacht im Knast. Wenn ich nicht in Uniform wäre, würde ich dir am liebsten meine Knarre in den Bauch stoßen.“ Einen anderen Zeugen, der als Urlauber in dem Dorf weilte und

Roman zur Tatzeit in dem Ort gesehen hatte, veranlaßte der Offizier zur Falschaussage: „Sie werden diesem Schwein doch nicht helfen wollen.“ Als dieser Zeuge die gefälschte Aussage korrigieren wollte, erhielt er nächtliche Telefandrohungen. Andere Dorfbewohner, die Roman ebenfalls zur Tatzeit im Ort gesehen hatten, änderten ihre Zeugenaussage mehr oder weniger „freiwillig“.

Angesichts derartiger Manipulationen grenzt es nach Auffassung von Rechtsexperten an ein Wunder, daß Roman nicht Opfer eines Justizirrtums wurde. Sie kritisieren, daß Verdächtige während einer vorläufigen Festnahme ohne Beistand durch einen Anwalt von Gendarmen verhört werden können, deren kriminalistische Fähigkeiten für die Untersuchung so komplexer Taten ohnehin angezweifelt werden.

Der damals mit der Untersuchung betraute Brigadier wurde übrigens an eine Gendarmerschule versetzt, wo er junge Polizisten in der Technik des Verhörens unterweist.

Affaire Doucé: le préfet au bout du fil

Le préfet de police Pierre Verbrugghe pourrait être inculpé pour «écoute téléphonique illégale» dans l'affaire du pasteur assassiné en 1990.

La plainte déposée il y a deux ans par Guy Bondar, le compagnon du pasteur Doucé, contre certains agissements des Renseignements généraux (RG) — une écoute téléphonique illégale, un cambriolage et de faux rapports — va enfin être instruite par la chambre d'accusation de Paris. Les manœuvres du parquet pour limiter, voire enterrer, cette action judiciaire «contre X» qui vise en réalité le préfet de police Pierre Verbrugghe, ont échoué: la Cour de cassation vient de rejeter le pourvoi du procureur général. L'enquête sur l'enlèvement et le meurtre de Joseph Doucé — le 19 juillet 1990 — a révélé que le pasteur homosexuel et sa librairie Autre Cultures étaient surveillés par des RG, l'inspecteur Dufour en tête. Qui ne cachait pas l'existence d'un branchement sur la ligne de la librairie. Une écoute dite «administrative» pratiquée en toute illégalité par la police jusqu'à une loi d'octobre 1991. Pour la première fois, Pierre Joxe, ministre de l'Intérieur, avait reconnu un an auparavant l'existence de ces «zonzons» qui tournaient dans l'ombre en versant officiellement au dossier Doucé les synthèses des bandes enregistrées à la librairie Autre Cultures. Et ce, avec l'accord de Michel Rocard puisque les écoutes administratives étaient placées sous l'autorité du Premier ministre. Le préfet de police de Paris a donc été autorisé à produire le 15 novembre 1990 à la juge Catherine Courcol, chargée de l'instruction «Doucé» les résumés des conversations interceptées sur la ligne téléphonique de la librairie du pasteur entre le 12 et le 27 juillet 1990. La magistrate a dressé des procès-verbaux à partir de ces pièces de conviction. Une aubaine pour Me Metzner et Gèvre, dé-

fenseurs de la partie civile qui se sont empressés de déposer une plainte groupée le 17 décembre pour «atteinte à la vie privée, vol avec effraction, faux en écritures publiques et usage». Les avocats de Guy Bondar, compagnon du pasteur Doucé, ciblent deux rapports mensongers établis par l'inspecteur des RG Jean-Marc Dufour et un étrange «cas» le 12 juin à la librairie: «Quand on sait que les RG ont cambriolé SOS Racisme, on peut tout supposer», raconte Me Metzner. Mais la principale infraction reste l'écoute

téléphonique. Le préfet de police Pierre Verbrugghe, qui a communiqué à la juge Courcol, se retrouve en position délicate. «susceptible d'être inculpé» — selon les termes du parquet — d'atteinte à la vie privée. Si la chambre d'accusation s'avère pugnace, elle peut aussi s'intéresser aux ministres Pierre Joxe et Michel Rocard, ou à leurs directeurs de cabinet, qui signaient les demandes de mises sur écoutes administratives émanant de policiers.

Patricia TOURANCHEAU

As more child prostitutes work our city streets, calls are increasing for a shift in government and police attitudes

GUA 02.12.92

Sex for survival

Diane Taylor and Simon Hattenstone

MICHELLE earns £80 on a good night. Eighty pounds means three punters, straight sex. Stuart scrapes a living at Piccadilly Circus — £10 for a "handjob", £15 for oral sex and very occasionally penetration "but they really have to pay for it". Jenny is 15 years old. Stuart 14.

More and more cases of child prostitution and exploitation are emerging but, for obvious reasons, few reliable statistics are available. The Home Office points to the fact that only 30 boys and three girls were charged with soliciting in 1990 as evidence that it is not a "widespread problem". Yet many more child prostitutes are cautioned (26 girls in Bradford alone last year), and most go unnoticed.

The perceived increase is partly because sex abuse of all kinds is discussed more openly than ever before and partly because more young people are fleeing from terrors at home or in care on to the streets. The axing of benefits to 16- and 17-year-olds and the lack of jobs or government-promised training schemes has left some youngsters believing they have little alternative if they want to survive.

Jane, a 17-year-old prostitute who has been working on London's streets for four years, says that the average age is getting younger. "There are 12- and 13-year-olds out there now. Many have parents who have been unemployed for ages and they see no chance of getting a job themselves so they come on to the streets."

Once on the streets they face stark options — begging, shoplifting, mugging, drug-dealing or prostitution. Few consciously choose any of these, and may drift in and out of some or all of them. Almost all have run away from an unhappy situation and the street does offer enticements.

Peter Blackley of Safe In The City, a Manchester-based Children's Society project that works with runaways under 16, says: "The street provides things we don't. There's cash, friendship, a kind of career structure — for example, the older prostitutes get the best pitches."

The aim of the project is to let young people know there are alternatives to their current lifestyles. Sometimes workers can fix up meetings with social workers or encourage runaways to phone their parents and have another try at living at home.

Blackley estimates that 70 per cent of the young people he has worked with have been involved in prostitution at some time. Many are gradually drawn in. "Their friends may be involved so they stand and watch and just have the odd punter." Few of the children are involved in "organised" prostitution with pimps.

He believes that the psychological scars left by prostitution are unlikely to heal. "I would say investing in a sexual relationship for financial reasons always has a devaluing effect. Some children have been abused at home and are just acting out that worthlessness on the street."

Not all child prostitutes live on the street. One third of the 26 girls cautioned for soliciting in Bradford in 1991 were in care. Phone calls monitored by Childline between last July

and December found 15 children selling themselves for prostitution, four cases of parents selling their children for prostitution and four parents offering for sale filmed abuse of their children.

The Committee on Child Abuse Networks at Brent Social Services has reported a number of cases of child trafficking by paedophile groups, where children have been moved across cities or taken out of the country for sexual exploitation. A Council of Europe select committee report on the prostitution, pornography and sexual trafficking of children, published in June, says that child sex abuse is now an interna-

tional crime and one that is likely to grow because of new technologies (such as cheap film-making equipment and video-copiers) and the relaxation of border controls. It concludes that such exploitation poses a "major threat to Europe's new generations" and that "urgent action" is needed to tackle it.

Streetwise Youth works with young male prostitutes in London. The average age of clients is between 16 and 21 but some are as young as 14 and have been selling themselves since they were 11. Ninety per cent are homeless or of no fixed abode, 60 per cent have been in statutory care, 80 per cent have been separated from one or both parents before the age of 15, none have educational qualifications and 60 per cent have a criminal record.

Tony Whitehead, director of Streetwise, says: "We are not dealing with the kind of professional sex workers who might be advertising

themselves as escorts or masseurs. These are kids on the street in a mess. Prostitution is just a means of survival for them, as others may turn to begging or crime or drug-dealing." About 120 clients a week use Streetwise's drop-in services where they have access to a doctor, dentist, psychologist, housing officer, a literacy programme, condoms and food.

"We are seeing more people than ever," says Whitehead. He believes the increase is largely due to the scrapping of benefits, although he points out that 50 per cent of the youngsters have been involved in prostitution before the age of 16.

Eighty per cent of Streetwise clients are gay and Whitehead feels the criminalisation of homosexuality for under-21s makes boys particularly vulnerable. "It's a common story that the only place a young person could think of to meet a man was in a public toilet and of course in a public toilet someone turns round and offers them £5 for sex. This is the beginning for many."

Streetwise aims to empower its clients, to provide the opportunity for a fresh start. But many feel they can't leave the street, or they return when desperate for cash, and in such cases workers concentrate on damage limitation. About 60 per cent have been sexually abused and some feel that if they are going to be abused they may as well be paid for it and escape from their abuser at home or in care.

"They are vulnerable people in a very dangerous position. HIV infection and drug and alcohol abuse are serious problems. Life on the street reinforces drug-taking behaviour. Given the danger of their lifestyles, we emphasise harm reduction."

Although Streetwise does receive some government funding, Whitehead believes the Government is doing little to tackle child prostitution. "It's an area where there's a lot of neglect. A greater awareness of issues like child abuse is needed along with a greater willingness to deal with them. Options for young people are limited and it is going to take a lot of work."

According to the social work magazine Community Care, Streetwise is the country's only project that offers the range of medical, social and psychological services that the Council of Europe report calls for. The report also calls for greater education and public information on child abuse.

Peter Blackley of Safe In The City argues that both the Government and the police must change their attitudes if children are to be protected. Although sex under the age of 16 is illegal, many police forces have no qualms about cautioning under-16s for soliciting. "As a project, we see child prostitution as child abuse. If the same kind of thing was happening in a children's home it would be seen as child abuse and the staff doing it would be in great trouble. The police and most agencies victimise the youngsters, but they are the ones the crime is being committed against."

The names of the prostitutes in this article have been changed. For details of Children's Society projects contact 071-837 4299. Streetwise 071-373 8860

Homo-prostitutie Oosteuropaanen baart zorgen

AMSTERDAM — Hulpverleners in Amsterdam maken zich zorgen over het toenemend aantal jongens en mannen uit Oost-Europa die in de hoofdstedelijke homo-prostitutie terecht komen. Veel van deze Oosteuropaanen hebben nauwelijks seksuele voorlichting gehad. Ze weten niets van aids en veilig vrijen.

De hulpverleners constateren nu al een groeiend aantal gevallen van besmetting met de geslachtsziekte gonorroe. Zij zijn bang dat ook de verspreiding van het aids-virus op grote schaal zal toenemen.

Oosteuropese jongens die in bordelen werken, worden door de hulpverleners wel bereikt en krijgen goede voorlichting. De veel grotere groep op straat wervende jongens en mannen is echter moeilijker te bereiken. Oorzaken daarvan zijn de taalbarrière, de snel wisselende samenstelling van de groep en de onbekendheid met het fenomeen hulpverlening.

Veel jongens komen met een toeristenvisum naar Nederland om in de prostitutie veel geld te kunnen verdienen. Als het visum is verlopen, keren ze terug naar huis.

Verwacht wordt dat de homo-prostitutie in de hoofdstad over één of twee jaar geheel in handen komt van Oosteuropaanen.

11/11/92

Poster uit de campagne: 'Je zal het zes keer per week tegenkomen.'

Campagne krantenbezorgers krijgt goud in New York

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Bij de presentatie op de jaarvergadering van de Nederlandse Dagbladpers (NDP) in september waren er uitgevers in stemmig grijs die met de vingers meetikten op de klanken van het rock-nummer *No more heroes* van The Stranglers. Maar de herrie was nog niet verstomd of de wervingscampagne 'Zonder Nieuwe Helden is de krant nergens' stond bloot aan hevige kritiek.

Een puur seksistische campagne om dagbladbezorgers te werven, oordeelden de critici. Dubbelzinnige reclamekreten als 'In bed presteer je niks' en: 'Wie kan het zes keer per week?' of een foto van dame-in-sekspakje met als onderliggende 'gedachte': 'Je zult het maar zes keer per week tegenkomen'; werden smakeloos bevonden. *Trouw* en de *Volkskrant* weigerden enkele advertenties te plaatsen.

Die campagne dus, althans de tv-spot die er deel van uitmaakt, is maandag in New York tijdens de *TV advertising & cinema commercials competition* bekroond met een gouden medaille in de categorie personeelswerving. Feest bij het Amsterdamse communicatie-adviesbureau VVtH-FCAI, filmer Thed Lenssen, en bij opdrachtgever de NDP.

Volgens H. Grootveld van de NDP is niet duidelijk of de campagne effect sorteert. De eerste resultaten worden in mei volgend jaar bekend. Grootveld: 'De campagne-coördinatoren melden spontane aanmeldingen van bezorgers. Maar het is niet zeker of dat door de campagne komt.'

De kritiek op de campagne (kosten: 3,5 miljoen gulden) werd door de makers steeds gepareerd met de opmerking dat de doelgroep — schoolgaande jeugd — nu eenmaal op deze manier wordt aangesproken. J. van der Noorda van het bureau VVtH-FCAI: 'Voor volwassenen is het kennelijk toch moeilijk om door de bril te kijken van een vijftien-, zestienjarige.'

De brievenpagina van de *Volkskrant* werd gemakkelijk gevuld met meningen van verontwaardigde lezers. Doelgroep? P. Timmerman, docent arbeidsmarktcommunicatie, fulmineerde: 'Dit soort dingen ontstaat in het hitsige brein van een reclamehorige, die zonder koppie *copy* schrijft in de buitenwereldse stilte van zijn zweetkamertje.' Van der Noorda is er niet ongelukkig mee. 'We hebben wel zitten gniffelen, want een beetje commotie rond zo'n campagne is uit publicitair oogpunt niet slecht.'

Frank van Zijl

Spot zaak vrouwenactiegroep

AMSTERDAM — Het Openbaar Ministerie heeft wegens gebrek aan bewijs de zaak geseponneerd tegen dertien vrouwen die op 25 november in Amsterdam werden opgepakt op verdenking van openlijke geweldpleging. De leden van de actiegroep *Vrouwen tegen geweld tegen vrouwen* werden door de politie opgepakt omdat zij de muren van een reclamebureau hadden beklad dat de omstreden 'extreem seksistische' modereportage had vervaardigd voor het blad *Rails*.

VK 19-12

'Sex' mag wel in Frankrijk

PARIS — Het boek *Sex* van Madonna mag in Frankrijk verder worden gedistribueerd. Dat heeft een rechter in Fontainebleau bepaald in een zaak die was aangespannen door de rooms-katholieke organisatie Toekomst van de Cultuur. De bewering van de organisatie dat het boek de moraal van de Franse jeugd zou ondermijnen werd door de rechter van de hand gewezen.

uit BRIEVEN van lezers

Reclame

Eindelijk eens een artikel waarin uiteen wordt gezet wat er wringt in de Reclame Code Commissie (*Trouw* 28 november). Ik pleit er ook voor dat de Reclame Code Commissie haar artikelen 2, 3 en 4 herformuleert. Ook op mij heeft de werkwijze van de commissie de indruk van 'natte-vingerwerk' gegeven.

Maar er is nog een ander punt waar het mijns inziens wringt. Als vrouwen in Nederland zich gekwetst en bedreigd voelen door een tegen de vrouw gerichte reclame vinden ze praktisch geen gehoor. Alle officiële instanties, ook alle politieke partijen verwijzen door naar de Reclame Code Commissie. Daar aangekomen worden zeer veel klachten die op persoonlijke titel aangespannen werden, afgewezen. Je moet ook als klaagster over een hoog vocabulair niveau beschikken om voor zo'n commissie met je klacht te kunnen verschijnen. Eenvoudige woorden halen het niet. De laatste tijd worden klachten aangespannen door organisaties wel in het gelijk gesteld. Wat mij echter nog het meest dwars zit, is dat 'de goede smaak' in verband met vrouwen en over vrouwen in de reclame in Nederland bepaald wordt door een commissie van vijf mannen. En dat is dan je enige kans als vrouw in Nederland dat een commissie van vijf mannen bepaalt wat kwetsend is voor jou als vrouw en wat niet. Daar het toch heel vaak klachten zijn die vrouwen betreffen, zouden niet alleen de genoemde artikelen

geherformuleerd moeten worden maar ook de samenstelling van de commissie zelf. Een commissie van vijf leden zou bij dergelijke zaken tenminste uit drie vrouwen moeten bestaan. Evenzo zou een meerderheid van vrouwen deel uit moeten maken van het College van Beroep. Pas dan wordt aan vrouwen recht gedaan.

Overigens wil ik er nog op wijzen dat Nederland in de laatste jaren een zeer negatieve uitstraling begint te vertonen als het gaat om het vrouwbeeld in de reclame, en dat heeft uitwerkingen. Als je met de trein door Europa reist en je doet Nederland aan dan valt dit zeer op ten nadele van Nederland. Het wordt de hoogste tijd dat vrouwenbonden en -organisaties deze problematiek opnemen en strijd voeren.

Amersfoort

J. de Jong

Dorresteins wraak op het mannelijk naakt

Het is een beproefd recept in *Playboy* en — mindere mate — *Penthouse*: tussen de naakte volmaaktheid een interview in met een vrouweministe. Dat is spannend, of prikkelend in een andere zin: wordt gekocht. De Amerikaanse *Playboy* deed dat dit jaar met Betty Friedan, moeder van het moderne feminisme. Zij toonde zich begripvol voor mannen die gra-

plaatjes van blote meiden kijken. De laatste (Nederlandse) *Penthouse* van dit jaar probeert het met Renate Dorrestein, die deze maand al eerder in de schijnwerpers stond vanwege het twintigjarige bestaan van *Opzij*, waar zij jarenlang haar stempel op drukte. Dorrestein staat *Penthouse* niet alleen een interview toe, ze schrijft ook een bescheiden 'erotisch' verhaal. Laten we het bij dat interview houden. Dorrestein weet zeker dat vrouwen niet 'erotisch' worden geprikkeld door het kijken naar plaatjes en dat daarom *Playgirl* hopeloos is mislukt.

'Wat ik zelf echt een verschijnsel vind, is dat we het er als cultuur over eens zijn dat mannenlichamen niet het bekijken waard zijn. Dat vind ik nou echt een fenomeen. Als ik man was, zou ik dat bijzonder onaangenaam vinden.' 'Wel vind ik dat er toch ook een kant van gemis aan zit als je moet huizen in een lichaam waarvan de hele westerse cultuur zegt: oh, dat interesseert me niet...'

De verslaggever probeert tegen te werpen dat vrouwen toch maar wat graag gillend naar de *Chippendales* rennen. Dorrestein: 'Ik heb jaren gelden in New York een aantal clubs met van die mannelijke strippers bezocht, toen had je dat hier nog helemaal niet. Ik vond het verbijsterend: die vrouwen waren bij binnenkomst al zo over de rooie. Het was duidelijk dat er heel iets anders speelde dan ook maar enige erotische opwindings. Die vrouwen hadden duidelijk een kick van: nu zijn de rollen omgedraaid. (...) Er heerste een sfeer van absolute wraakneming. Dat is heel wonderlijk en het is ook bepaald niet plezierig. In strip-tenten waar vrouwen optreden kun je het onaangenaam vinden om duizend redenen maar je hebt niet het gevoel dat al die mannen al bij de voordeur witheet van een soort omgekeerde machtswellust naar binnen springen.'

VK 21-1

Een omstreden affiche dat uiteindelijk toch mocht blijven.

FOTO ROGER DOHMEN

Tongzoenen

Vele keren herhaald is een vermakelijk Brits programma over tv-reclame, waarin de grappigste spotjes ter wereld aaneen worden gepraat door een man die zijn eigen tekstjes het leukst vindt.

Zeker driekwart van de filmpjes bevat toespelingen op sex. Is die 75 procent een doorsnee van de tv-reclame? Welnee. Heeft het dan te maken met die Britse man, of met de Britse man?

Wie weet. De Nederlandse vrouw Astrid Joosten besteedde haar vermakelijke *De Verleiding* 't vorig seizoen voor lang geen 75 procent aan sex in de reclame.

Gisteravond wel. Zij had de première van de nieuwe Droste-commercial, waarin een pubermeisje een puberjongetje dwingt tot een heftige tongzoen, die zijn climax vindt in de verovering van een chocoladeflik.

De reclamedeskundige vond het 'in één woord afschuwelijk'. Uit eigen ervaring kende hij de eerste tongzoenen als 'een kleeftje ervaring'. Het filmpje was een 'oepenstapeling van hoerigheid'. De Droste-directeur had 'een heel andere ervaring' met de eerste tongzoenen. Van het Instituut voor Sexuologisch Onderzoek vernam zijn firma dat menig dertienjarige al aan tongzoenen heeft gedaan.

Zouden het dergelijke jongeren zijn die Henk Binnendijk vergezellen op zijn tocht naar de plaatsen van de Bijbel? Binnendijk spreekt prachtig, maar betrekkelijk weinig over tongzoenen. In EO-kring raakt men vooralsnog meer opgewonden van de Droste-verpleegster.

JAAP BLOEM

NVSH

woensdag 23 december 1992

In Beeld

door Henk Kuipers

Bekentenissen

Heeft u uw zwaar demente moeder nu ook haar allerlaatste spaarcenten afgejat? Heeft u, omdat het woensdag was en uw slager daar even niet aan had gedacht, de poes van de burenspragmatisch door de spaghettisaus gedraaid? Of heeft u, terwijl u nog keurig getrouwd was, het heimelijk met een Drents heideschaap gedaan? En wilt u bovendien graag een keertje op de televisie? Draai dan direct 06-300033 en u krijgt een begripvolle, door Henk Mochel persoonlijk gecoachte programmamaker van de NCRV aan de lijn, die u zo spoedig mogelijk hoopt te begroeten als hoofdrolspeler in de nieuwe miniserie 'Bekentenissen'. Gisteravond was de beurt aan 'Evelien'. Zij wilde good old Willeke van Ammelrooy en miljoenen andere gretig glurende en luisterende kijkers doen geloven dat zij op veertienjarige leeftijd haar achtjarige broertje heeft verkracht. "Ga maar lekker op bed liggen luisteren, zei ik tegen hem. Ik ben toen boven op hem gaan zitten en heb rijdende bewegingen gemaakt. Hij stribbelde niet tegen. Hij zag het meer als een spelletje. Mijn bewegingen werden heftiger en uiteindelijk kreeg ik een orgasme. Mijn eerste orgasme," lispelde Evelien - vermoedelijk een gesjeesde eerstejaars van de toneelschool met een klein, maar onmiskenbaar noordelijk accent - haar slecht ingestudeerde tekst in de NCRV-microfoon. "Is het bij die ene keer gebleven? En hoe ver ben je uiteindelijk gegaan?" vroeg mevrouw Bakker quasi-achteloos. "Ik heb met hem gevreeën. Ik heb met hem genéukt. Ik kwam klaar," kreunde Evelien in talloze huiskamers. Zelfs bijvoorbeeld te Euvelgunne, Staphorst en het bisdom Roermond kon men dit alles aanhoren... Een panel van twee dames die mij niet bekend voorkwamen en een oude man in wie ik de hardwerkende cartoonist Dik Bruynesteyn herkende, mocht Evelien van advies dienen. "De buitenwereld. Het woord zegt het al: buitenwereld. Het gaat om de binnenwereld, om dat broertje," zei Dik. "Worden jullie nou boos op haar als je dit zo hoort?" vroeg Willeke. "Welnee," zei Dik. "Ze heeft geen mensen beroofd." En Willeke tot Evelien: "Het programma is nu bijna afgelopen. Ik wil je nog één ding zeggen. Iets uit mijn hart. Schoonheid komt nu eenmaal van binnen en is niet uiterlijk, maar hij moet wel beginnen van binnen, om de draad op te pakken, om alles te ontvouwen, te ontkluwen, want je zit hartstikke vast, maar ik hoop dat je begint ermee." Geheel uit het veld geslagen door zoveel wijsheid durfde ik geen genadeloze analyse meer te maken van 'Bekentenissen'.

LEERSCHOOL DER LIEFDE

Carla Bogaards: Meisjesgenade. Roman. Meulenhoff, 102 blz. f 24,90.

Ab 17 12

CARLA Bogaards is een bijzondere figuur in onze letteren. Al jaren treedt zij overal in ons land op met haar gedichten. Ze vertelt er omheen, leest voor, daagt haar publiek uit, niet alleen met haar gedichten, ook met haar flamboyante uiterlijk. De dichteres als performer.

Ze vertelt in haar voorstellingen over zich zelf, over hoe ze is opgegroeid, hoe haar ouderlijk gezin invloed had op de vorming van haar persoonlijkheid en van haar dichterschap. En waar nodig illustreert ze dat verhaal met een toepasselijk gedicht. Of het is andersom en is dat verhaal alleen bedoeld om het gedicht begrijpelijk te maken.

Hoe dan ook, als dichter en als optredend artieste is Carla Bogaards vooral een verhalenversteller. Je kijkt er dan ook niet van op dat ze nu debuteert met een echt verhaal, een korte roman met de slimme titel: *Meisjesgenade*.

In die roman lopen verschillende dingen door elkaar. Een jong meisje is verliefd op haar grote broer. Ze zoekt in haar vriendjes het beeld van die grote broer. Of het tussen broer en zus oolt tot incest is gekomen, houdt Carla Bogaards zorgvuldig ver-

De flamboyante dichteres Carla Bogaards.

FOTO MAURICE BOYER

borgen, maar de hele toonzetting is die van een incestueuze liefde.

Voor een deel is de roman het verslag van de bevrijding van het meisje uit de hevige gevoelens voor haar broer, een leerschool der liefde die tot haar volwassenheid moet leiden.

Daar doorheen loopt het verhaal van haar broer en van haar ouders, van haar moeder vooral.

De broer werd in de hongerwinter naar Friesland gebracht. Bij een boerengedint kon hij misschien overleven. Hij ervoer het echter als verraad van zijn moe-

der: die had hem naar de trein gebracht en verder laten stikken. Na de oorlog werd hij opnieuw verraden, alweer door zijn moeder, die hem wegroofde van de pleegouders bij wie hij gelukkig was.

Blijkens latere conflicten met zijn moeder hield hij er een ongeneeslijk trauma aan over, dat hem ook in de keuze van meisjes en echtgenote dwars zat.

Sentimenteel

Het verhaal krijgt een sentimentele draai doordat de broer een nare ziekte krijgt, waaraan hij moet overlijden. Zijn vroege dood verheft de noodzaak van zowel moeder als zusje om met de broer in het reine te komen. En daardoor ook met elkaar.

Voor honderd bladzijden is dit nogal wat. En het is Carla Bogaards ook niet gelukt alles in balans te houden. Ze schrijft enthousiast, met snelle zinnen. Maar haar verhaal is ook wat goedkoop. Dat ligt eigenlijk al opgesloten in de titel: *Meisjesgenade*. Een mooie vondst, maar waarom moest dit verhaal zo heten? Het is een konijn uit de hoge hoed van de marketing-deskundige, niet uit die van de serieuze romanschrijver. Toch zit ook die misschien nog wel verborgen in de dichteres Carla Bogaards.

L. Oomens

Het jeugdbeleid van de NVSH;

JEXSTANT

een themadag

Het jeugdbeleid van de NVSH is lange tijd verwaarloosd en dat is te merken. Jongeren zijn binnen de vereniging steeds verder te zoeken. Vandaar de landelijke themadag op 10 oktober, waar de vraag centraal stond: Wat kan de NVSH betekenen voor jongeren? Wat weten we eigenlijk van gedrag en opvattingen van deze groep als het om seks gaat?

Uit de discussie kwam de volgende redenering tevoorschijn. Jongeren zijn volop in ontwikkeling, seksueel en anderzins. Ze hebben daarbij de ruimte nodig om te experimenteren en uit te testen wat ze bevult en wat ze ergens van vinden. Tegelijk is de behoefte aan zekerheid groot: eenmaal gevormde meningen worden door jongeren over het algemeen niet snel losgelaten, ongeacht of het om progressieve of traditionele opvattingen gaat. Dat maakt het beïnvloeden van hun gedrag - bijvoorbeeld door hun opvoeders, of door de NVSH - zo lastig. Eigenlijk nemen ze alleen iets aan van de groep leeftijdgenoten waartoe ze behoren.

Maar daar, binnen de subcultuur van disco, houseparty of andere gelijkgestemden, heersen nou juist zoveel misverstanden en onwetendheid omtrent het vrijen. Wat zouden ouders - en NVSH - dat allemaal graag corrigeren en uit de weg ruimen...

Hier passen bescheidenheid en enig vertrouwen in de praktische zin van de jeugd. Volwassenen dienen er vooral voor te waken in paniek te raken bij het zien van in hun ogen onverantwoord gedrag van jongeren,

en hun informatie op te dringen. Dat is zinloos: jongeren accepteren alleen informatie als ze zelf beseffen dat ze die nodig hebben. Toegeven dat je iets niet weet maakt kwetsbaar, en al helemaal als het seks betreft. Met andere woorden, jongeren zullen niet gauw zelf iets komen vragen aan de NVSH. Dus moet de NVSH zorgen dat zij daar is waar jongeren zijn, en dat zij hun vertrouwen wint. Waar? In buurthuizen, op schoolfeestjes en houseparties, in de schoolkrant, schoolagenda's, jongerenbladen, op manifestaties waar jongeren komen. En hoe? Thema-avonden voor jongeren blijken niet aan te spreken. Beter is de persoonlijke benadering, zonder te vervallen in de "agressieve getuigenis".

Goede ervaringen zijn opgedaan met een korte vragenlijst voor jongeren, op manifestaties. Het invullen van vragen over voorbehoedmiddelen, soa's en opvattingen over seksuele omgang bleek vaak aanleiding tot een informatief gesprek.

Voor het beleid van de NVSH leverde de discussie het volgende op:

- de bekendheid van de NVSH moet worden vergroot;
- meer gebruik moet worden gemaakt van allerlei plaatselijke omstandigheden om jeugdigen te benaderen;
- jongeren dienen vooral in hun waarde gelaten te worden: het zwaartepunt moet liggen op het helpen ontwikkelen van een seksuele identiteit door de jongere, het fysieke aspect hoeft daarbij niet zo benadrukt te worden;
- aandacht is ook nodig voor de opvoeders van jongeren.

Het concretiseren van deze algemene ideeën zal in de afdelingen moeten gebeuren. Daarbij mogen de verwachtingen niet te hoog gespannen zijn: het beïnvloeden van het seksuele gedragspatroon van de jeugd, nadat de opvoeding de trend heeft gezet, is maar zeer ten dele mogelijk.

Ilse Ponter
Kees Bekkers

december 1992

Over vrouwen en hun jonge liefdes

SEKSTANT

Op een oude fiets moet je het leren

Het taboe erop is groot maar ze zijn er in vele variaties, wellicht meer dan menigeen denkt: erotische en seksuele verhoudingen tussen vrouwen en jonge meisjes en jongens. Tussen de kennis van romantische films over heimelijke verhoudingen van leraren met haar leerling en die van de keiharde werkelijkheid van seksueel geweld, ligt een braak terrein waarover onlangs een boekje is opgedaan: "Op een oude fiets moet je het leren". Deze relaties, concluderen de auteurs Marjan Sax en Sjuul Deckwitz, verdienen respect en nader onderzoek in plaats van onbegrip, veroordeling en hoon.

"Leeftijdverschil binnen een relatie doet me wel eens denken aan het beeld van twee paarden in de wei, die als de nacht valt zo gaan staan dat de kop van de een op het lichaam van de ander rust. Samen kunnen ze zo naar voren en naar achteren kijken."

Zo begint een van de vele interviews in het boek van Marjan Sax en Sjuul Deckwitz. Een vrouw vertelt daarin over haar relatie met haar jongere vriend. Toen ze bemerkten dat ze iets voor elkaar voelden was zij achtentwintig en hij veertien.

Het heeft jaren geduurd voordat zij de lang gevoelde spanning durfde uit te leven. Vanwege haar eigen twijfels bij het verschil in leeftijd en niet in de laatste plaats vanwege de moeite daarmee van de buitenwereld. Van haar broer, bijvoorbeeld, met wie de relatie bekoelde sinds die er weet van kreeg. Zijn opmerking tegen haar jongere vriend "Zeg, hoe kan jij met zo'n oude knol uit de voeten?" spreekt boekdelen. Die tijd ligt inmiddels ver achter haar. "Verrek ja, dacht ik, toen ik gevraagd werd voor het interview voor dit boek. Ik ben dus met iemand die veel jonger is. Het besef daarvan was geleidelijk aan verdwenen."

Pedofilie?

Wie over erotische verhoudingen wil schrijven tussen meisjes en jongens, en vrouwen, heeft vrijwel niets om zich aan vast te houden, ervaren Sax en Deckwitz. Vrouwelijke pedofielen schitteren door afwezigheid. In wetenschappelijke publicaties komen ze niet voor en in pedofielen groepen zijn ze nauwelijks te vinden. De auteurs kwamen tot de conclusie dat er een andere term nodig is dan pedofilie, om deze vrouwen aan te spreken. Zodra zij niet meer de term pedofilie gebruikten, bleek er een stortvloed aan ervaringen te zijn. Voor vrouwen die erotische contacten hebben (gehad) met jongeren, heeft de term pedofilie teveel negatieve bijklank. Hij dekt ook de lading niet. "Pedofilie" is te zeer gekleurd door een mannelijke visie op seksualiteit, en gaat bovendien vooral uit van de oudere, waardoor de inbreng van de jongere niet tot zijn recht komt.

Sax en Deckwitz waren zich bewust van het feit dat ze met nogal wat gevoeligheden in aanraking kwamen. De, overigens terechte, aandacht voor incest en seksueel geweld waarvan jongeren slachtoffers zijn, doet de ogen en oren nu eenmaal niet meer spontaan open staan voor erotische contacten tussen ouderen en jongeren.

De schrijfsters wilden en moesten kiezen voor de nuance, om niet op een mijnenveld te blijven stuiten. Zij hanteren dus een begrip dat niet lekker in het gehoor ligt maar wel recht doet aan de gevoeligheden waarmee hun onderwerp is omkleed. Zij spreken over "erotische en seksuele ervaringen tussen vrouwen en jonge meisjes en jongens en vice versa".

"Op een oude fiets moet je het leren" graast het brede, onzichtbare gebied af van deze intergenerationale relaties. In interviews halen Sax en Deckwitz de ervaringen van vrouwen en jongeren zelf voor het voetlicht. Ze laten zien wat filmmakers door de jaren met dit fenomeen hebben gedaan en inventariseren het spaarzame wetenschappelijke materiaal in binnen- en buitenland over het onderwerp. Anderen geven ze het woord over de politieke, psychologische, juridische, morele, historische en maatschappelijke kanten van deze erotische contacten.

Dit alles resulteert in een gevarieerde en gedegen analyse. Die ligt een tip van de sluier op en, ze geven het zelf toe, roept soms meer vragen op dan dat het antwoorden geeft.

Vrolijk

Liefdes tussen vrouwen en jongeren, zo kun je lezen in de interviews, zijn on-alledaags en alleen daarom al bijzonder. Vrouwen vertellen over de aantrekkingskracht die ze niet kunnen weerstaan: "De wereld barst van de volwassenen, daarom ben ik altijd blij als ik een meisje zie".

"Kinderen zijn veel levendiger dan volwassenen", vertelt een vrouw in het boek. "Ze zien er vrolijk uit, doen waar ze zin in hebben. Meestal zijn volwassenen saai. Wat doe je met volwassenen? Een beetje praten, in café's hangen, je tijd verdoen voor de televisie. Met kinderen ben ik creatiever." Jonge meisjes en jongens vinden in die relaties iets wat ze niet bij leeftijdgenoten vinden; ieder op hun eigen manier. Hun motieven variëren van bewondering tot behoefte aan het (seksuele) experiment en een hang naar bescher-

ming en bevestiging: "Ze vond me belangrijk genoeg om een groot risico te nemen". "Ze is een volwassene die ons anders aanspreekt dan leraren of ouders, waardoor ze ons het gevoel geeft dat we alles kunnen vertellen." Voor beide partijen, oud en jong, is in elk geval duidelijk dat de relatie veel voor hen betekent (heeft).

Meestal zijn het de ouderen die op den duur bakzeil halen.

Meestal zijn het de ouderen die op den duur bakzeil moeten halen en hun jongere vriendin of vriend zien vertrekken. Voor het merendeel van de jongeren in dit boek is de erotische verhouding een uniek, leerzaam experiment ter voorbereiding op hun volwassen leven waarbij ze toch uiteindelijk de voorkeur geven aan een leeftijdgenoot.

De vermeende onschuld en zuiverheid van de seksualiteit van jongens en meisjes komt na het lezen van dit boek in een ander licht te staan. Ze kennen hun eigen seksuele wensen beter dan menigeen zal aannemen en komen er voor op. Als je als jongere aan seks toe bent, zegt een van de geïnterviewden, zal je het ook opzoeken. "Qua seks voelen kinderen aan wanneer het niet goed zit, dan trek je terug. Als je onzeker bent kun je natuurlijk in een relatie met een oudere gemakkelijk gemanipuleerd worden. Maar manipulaties kunnen in alle relaties voorkomen."

Scholen, kostscholen en de jeugdbeweging zijn broedplaatsen voor deze erotisch getinte relaties.

Er zijn nogal wat misvattingen over macht in deze intergenerationale relaties. In het boek worden ze beschreven en veelal teniet gedaan. Niet de oudere partij heeft het heft in handen, blijkt uit deze interviews en beschouwingen, al wordt dat wel verondersteld. De vrouwen gaan zeer omzichtig met de jongere om, onder meer vanwege diens kwetsbaarheid maar ook omdat zij vrezen voor repercussies zoals het verliezen van een baan. Scholen, kostscholen en de jeugdbeweging waren en zijn broedplaatsen voor deze erotisch getinte relaties. De Britse historica Matha Vicinus laat haar licht schijnen op verliefdheden op de kostschool in het Victoriaanse Engeland en de sociaal wetenschapster Marion de Ras schrijft over "pedagogisch eros" bij de bonden voor meisjes in de jaren twintig. De erotiek tussen oud en jong was een stap in de ontwikkeling van hun eigen individualiteit.

Kwetsbaar

De intergenerationale verhouding is kwetsbaar waardoor die nogal eens dramatisch eindigt. Omstanders spelen daarbij in de beschreven verhoudingen soms een grote rol. De voorbeelden zijn talrijk. Dit is er een: "Twintig jaar na de relatie kan ik zeggen dat ik me nooit lichamelijk, emotioneel of intellectueel misbruikt heb gevoeld", vertelt een vrouw over haar vroegere verhouding met een vrouw die vijftig jaar ouder was dan zijzelf. "Helaas zag mijn moeder dat anders. Een hevige, afschuwelijke scène volgde toen ze mij en Addie in bed trof. Ik leerde voor het eerst van mijn leven wat het betekende om echt schaamte te voelen, de fysieke en geestelijke kwelling van de schuld. Tevens leerde ik mezelf haten".

Marjan Sax: "We willen laten zien wat er leuk is aan deze relaties".

Een vraag naar een bijdrage over vrouwen en pedofilie van een redacteur van het Engelstalige tijdschrift over pedofilie "Paidika" is voor Marjan Sax en Sjuul Deckwitz de aanleiding geweest om zich te verdiepen in de intergenerationale verhouding tussen vrouwen en jonge meisjes en jongens. Dat boek is er gekomen en dit boek is er de Nederlandse vertaling van. Deckwitz en Sax horen beiden bij de oude feministische garde. Dolle Mina, Wij Vrouwen Eisen en de strijd voor abortus, zij waren erbij. Marjan Sax is politicoloog en werkt momenteel als coördinator bij het vrouwenfinancieringsbedrijf Mama Cash. Deckwitz is schrijfster en houdt zich bezig met dichten, schrijven en tekenen.

Marjan Sax "heeft wel iets" met het onderwerp waarover zij schrijven, al zijn dat niet de persoonlijke ervaringen. "Sjuul", vertelt ze, "spreekt uit ervaring. Toen ze jong was, was zij hevig verliefd op een leraar". Sax meent dat zij exemplarisch is voor hoe men over het algemeen aankijkt tegen erotische relaties tussen vrouwen en jongeren. "Ik kon me wel verbazen over het feit dat dit nauwelijks aan de orde was maar dacht er verder niet goed over na. Ik zag dat er vrouwen waren die een relatie hadden met iemand die veel jonger was, maar het viel me nooit op dat het een 'jong-oud'-relatie was. Ik had dus dezelfde blinde vlek als menigeen, voor dat ik aan dit onderwerp begon. Nu zie ik dat soort relaties veel meer om mij heen."

Dit boek hebben zij geschreven voor vrouwen. Als het ook meisjes bereikt, zou ze tevreden zijn. Maar ze denkt niet, dat die het gemakkelijk zullen lezen.

Heel bewust hebben Sax en Deckwitz een positief beeld naar voren willen brengen over de erotiek tussen jong en oud. "Negatieve verhalen over pedofilie zijn er al genoeg. Je hoort het de mensen zeggen: 'O god, wat een ramp! Die relaties zijn onderdrukkend en de mensen die ze toch zo nodig moeten onderhouden, maken misbruik van hun macht'."

Negatieve verhalen over pedofilie zijn er al genoeg.

De belevingswereld van adolescente meisjes, daar moet uitgebreider naar gekeken worden

"In discussies gaat het altijd over pedofilie van mannen en een vast punt daarin is altijd de leeftijd waarop het mag. Dat vonden we onvruchtbaar en generaliserend; de nuances in de relaties komen zo niet bepaald tot uiting."

Marjan Sax heeft niet de illusie dat dit boek representatief is. Daarvoor moet wat haar betreft wel veel uitgebreider gekeken worden naar hoe de relaties jong/oud in elkaar zitten. En naar de belevingswereld van adolescente meisjes. Sax en Deckwitz zijn geen pleitbezorgers van erotische en seksuele relaties tussen vrouwen en meisjes en jongens. Schrijven ze in het voorwoord van hun boek. "We willen beschrijven wat er is, en de discussie over deze relaties op gang brengen", zegt Marjan Sax. "Uit het kleine beetje informatie dat wij in ons boek bijeenbrengen, kun je namelijk absoluut geen conclusies trekken. Daarvoor is veel meer onderzoek nodig. Wij hebben willen laten zien wat er leuk is aan deze relaties. Je kunt niet generaliseren, vinden wij en deze relaties moeten absoluut met respect behandeld worden. We willen dat er een andere discussie komt over vrouwen en hun jonge liefdes. Voorlopig is dat voor mij voldoende."

Baltimore heeft het hoogste percentage teenage-zwangerschappen van alle steden in Amerika. Eén op de tien meisjes tussen vijftien en zeventien jaar is in verwachting. De zwangerschapsexplosie is zo groot dat de stad zelfs een speciale middelbare school heeft geopend voor zwangere teenagere: de Laurence Paquin School, die elk semester onderdak biedt aan driehonderd nieuwe aanstaande moeders.

Die school is nu in rep en roer, omdat de gemeentesecretaris voor gezondheid, Peter Beilsenon, het anti-conceptiemiddel Norplant in de strijd wil gooien als wapen tegen zwangerschappen. Norplant, zes kleine capsules in de vorm van minuscule luciferhoutjes, wordt chirurgisch aangebracht onder de huid van de bovenarm en biedt vijf jaar bescherming tegen conceptie. De zwangere meisjes, hun vriendjes en ouders zijn in een verhit debat gewikkeld over de consequenties van Beilsensons anticonceptie-plan.

Veel meisjes zijn bang voor de gevolgen op langere termijn van het gebruik van

Ambtenaar in Baltimore wil jonge schoolmeisjes vijf jaar werkende anti-conceptie verstrekken

Norplant. Ze hebben gehoord dat de menstruatie vaak onregelmatig wordt en dat soms hevige bloedingen optreden. Sommigen vrezen kanker. Maar de meeste zorgen maken ze zich over het imago dat ze met Norplant zullen uitstralen. 'Is het te zien? En zal dan niet iedereen denken dat ik met Jan en alleman naar bed ga?', vraagt Quadrine Kelly (17), die zes maanden zwanger is, zich af. Haar vriendin ziet op tegen de pijn van de chirurgische ingreep. 'Een baby ter wereld brengen doet oneindig veel meer pijn', antwoordt Consuela Laws (19), die reeds twee kinderen heeft (bij verschillende vaders) en Norplant heeft laten aanbrengen om 'mijn toekomst veilig te stellen'.

Laws krijgt onregelmatig geld toegestopt van de vader van haar eerste kind en knoopt de eindjes verder aan elkaar door gebruik te maken van verschillende sociale programma's. Haar kinderen

wenst ze een betere toekomst toe dan ze zelf heeft en daarom is ze nu vast van plan, met behulp van Norplant, een opleiding te volgen. 'Ik kan me nu volledig op de school concentreren en hoef me de komende vijf jaar over zwangerschappen geen zorgen te maken.' Lotgenoten die beweren dat de beste anti-conceptie onthouding is en die zweven die methode te zullen volgen, noemt ze 'onrealistisch'. Ook het condoom, dat beschermt tegen aids en geslachtsziekten, vindt Laws onbetrouwbaar. 'Het wordt lang niet altijd op een veilige manier gebruikt', spreekt Laws uit ervaring.

De directrice van de school, Rosetta Stith, staat volledig achter het Norplant-plan. 90 Procent van haar teenagere is zwart, arm, en leeft van de bijstand. Stith ziet Norplant als een middel 'om tijd te kopen' voor de meisjes, voor wie het moederschap langzamerhand

een levensstijl is geworden. 'Als ze meer tijd krijgen, kunnen ze erachter komen wie ze zijn en wat ze willen en ontdekken dat er alternatieven zijn', zegt Stith.

Ook in andere steden buigt men zich over de Norplant-strategie, die op grote weerstand stuit. 'Het is een te gemakkelijke oplossing, slechts een noodverband', zegt Carl McCall, voorzitter van de onderwijsraad van de stad New York. 'De meisjes zullen niet meer naar sociale werkers gaan om advies. Ze kunnen immers vijf jaar lang veilig hun gang gaan.'

Hun seksuele gang gaan ze toch, reageert Stith. Dat kunnen ze beter doen zonder kinderen dan met. De discussie in Baltimore is nog niet afgerond. Maar het ziet er niet naar uit dat Beilsenon en Stith snel gemachtigd zullen worden seksuele noodverbanden aan te leggen. En elk semester zullen ze weer honderden nieuwe teenagere moeten helpen met hun strijd tegen acne en misselijkheid in de ochtend.

(Janny Groen)

De moraal wint van het geld

AD

15-12

MADRID — Eerst had je van alles: de sexlijn, de hijglijn, de Franco-lijn, de homolijn, de partylijn, de kinderpornolijn, de Driekoningenlijn en noem ze allemaal maar op. Spanje had vooral de telefoonsex ontdekt. Wat voor ons de 06-nummers zijn, werden voor hitsig Spanje de 903-nummers. Niets was te dol.

Hoe hitsig Spanje was, blijkt uit de cijfers. In totaal werden in korte tijd 2000 verschillende 903-nummers

geminstalleerd. Daarvan had zeker 20 procent een erotisch karakter. De totale omzet over 10 maanden: 11 miljard peseta's (ruim 171 miljoen gulden). Daarvan ging ruim 117 miljoen gulden naar Telefónica, de Spaanse PTT. Geen

DOOR HENK BOOM

wonder dat een glunderende Telefónica-directeur nog niet zo lang geleden zei: „Las pelas son las pelas.” Ofwel: Geld stinkt niet.

Toen kwam de moraal. Eerst de familie Hernandez waarover ik een maand geleden berichtte. Ellende alom omdat zoonlief met rode konen voor duizenden guldens aan 903-nummers had verbeld zonder dat pa en ma het wisten. Totdat ze de rekening kregen. Vervolgens bleek dat het land vol zat met soortgelijke gevallen. De oppositie klaagde, de ombudsman gruwelde en de consumentenorganisaties kwamen inkt tekort voor protestnota's. Er spoelde een golf van ethiek over het land. „Ya basta”, werd er geroepen. Zo is het wel genoeg.

Pas toen in Málaga enkele lieden werden opgepakt die de 903-lijnen zonder omhaal exploiteerden voor hun kinderporno-bedrijf, was het hek van de dam. Of meneer Telefónica nu maar eens met die smeerpijperij wilde stoppen, zo luidde de samenvatting van alle kritiek. Geen voorlichting, geen ethiek en wel geld verdienen. Caramba! Alsof dat de moraal van het moderne Spanje is.

En zie, Telefónica stopte. Eerst met de sexlijnen, vervolgens met de Franco-lijnen en nu ook met het Driekoningen-geleuter. 'Wat wil je dat ik voor je meebreng' en 'Bel me anders morgen maar weer' en hup opnieuw zat zoonlief voor een paar tientjes te bellen zonder dat pa er iets van wist.

De getroffen 903-bedrijven hebben nu een ethische code opgesteld om misbruik te voorkomen. Al het aan hen ligt, wordt de hijglijn morgen in ere hersteld. De Huisvrouwenvereniging blijft wantrouwend. „Je zult zien dat de techniek het wint van de ethiek en dan zitten we weer met hetzelfde probleem.”

R O N A L D V O N K

DE JUNGLE

Studentikoos

In het Vondelpark host een groepje jongens met bemodderde blauwe colberts door de lanen. Ze worden aangevoerd door een eender geklede maar minder smerige jaargenoot, twee matig geïnteresseerde ouderejaars op fietsen en een leider, ook op de fiets. Deze leider houdt de hele zaak gaande. Het is een ongezond ogende knaap met kleine krulletjes dicht op zijn hoofd en een stalen brillette.

'Gaan we afsnijden, feut!' roept hij fel als er één wat krap de bocht neemt.

'Stoppen!' beveelt de collaborateur, die weet wat hem te doen staat in dit soort gevallen.

Er volgt straf. Collectieve straf. Er moet opgedrukt worden. Vijftien keer. De leider stapt voor de gelegenheid even van zijn fiets af. Hij hurkt en houdt zijn hoofd schuin om de op handen en voeten steunende lichamen te inspecteren. Komen de knieën ook los van het gras?

Dan is er iemand die een meter verder wil gaan liggen. Wat is dat? Liggen we niet goed zo? Maar er zijn drollen, meneer. Sommigen lachen.

'Feut!' schreeuwt de leider tegen de lolbroek en wijst hem zijn oorspronkelijke plek. De jongen hangt met zijn hoofd boven een lichtbruin, torenachtig uitwerpsel van een grote dog of bouvier.

Dan gaat het beginnen, vijftien keer. De afsnijder doet niet zo zijn best. Hij is zichtbaar uitgeput. De leider bemoeit zich niet rechtstreeks met hem maar wendt zich tot de collaborateur die als een dirigent de cadans bepalen moet en geeft deze een schop met een zware bergschoen onder diens achterste.

'Naar de feut en tellen, Judas!'

De feut komt niet verder dan tien en dan heeft Judas tien schoppen gehad. 'Wat een zwakke feuten, hè?' zegt de leider tegen zijn handlangers die inmiddels wat verlegen in de bomen kijken. Er zijn mensen blijven staan. Een moeder met een kinderwagen, twee bejaarden, een jogger.

Het maakt de leider alleen maar enthousiaster.

'Wat zijn we?' vraagt hij zijn mannen die nu plat op het gras liggen, niet wetend wat verder te doen.

'Mongolen,' roepen ze gedwee.

'En wat nog meer?'

'Homoseksuelen.' Het klinkt bepaald muzikaal uit zoveel kelen. De bejaarden schudden het hoofd en schuifelen weg. De jogger kijkt naar de moeder. Waken we of dromen we. Er speelt zich inderdaad van alles af tussen de drollen en de kale bomen. Vaak ook vrijwillig. En in vrede.

SEKSJANT

Bataille/Bataille

Afgelopen week gaf ik college aan studenten medicijnen in Rotterdam over het onderwerp *parafilie*. 'Para' betekent 'naast' en 'filie' staat voor 'houden van'. Als parafilie beschouwen we tegenwoordig alle vormen van seksuele attractie, die niet vallen onder het 'normale' seksgedrag van twee partners. Maar wat is normaal? Rondweg de helft van de mensen in onze westerse wereld vindt het lekker om 'love bites' te ontvangen en te geven in hals en nek. De andere helft stelt dat minder op prijs. Ik ben bereid om het allebei normaal te vinden. Maar als het om tikken op de billen gaat, of flinke tikken, of harde meppen? En als het zonder dat niet meer lekker gaat? Ben je dan een sadist of een masochist?

Als een 'potloodventer' zijn jas openslaat en nietsvermoedende dames in verwarving brengt met een vurige roede, kan hij gearresteerd worden. Maar Madonna laat zich in haar blootje langs de snelweg fotograferen en duizenden mannen verdringen zich om haar te zien staan. In beide gevallen wordt er een norm overschreden. Je zou het ook allebei 'exhibitionisme' kunnen noemen. Maar dat van Madonna is in de ogen van velen 'normaler' dan dat van die meneer.

Ik liet in Rotterdam een lange lijst zien van parafilieën: *sadisme*, *masochisme*, *fetisjisme*, *voyeurisme*, *urofilie*, enzovoort. Ook *mysofilie*, en ik moest gauw weer opzoeken wat daaronder verstaan wordt. O ja, mysofilie is het seksueel opgewonden raken door vuil. Ook dat komt voor, zoals er ook mensen erotisch opgedraaid raken door poep en pils.

Urinaal

Georges Bataille was zo iemand. Maar hij was veel meer dan dat. Hij was een Franse denker en schrijver, die erg geboeid werd door uitersten, op de terreinen van seks en erotiek, van offer en dood, van religie en mystiek, en van verbod en overtredding. In alle levensbeschrijvingen van Georges worden de ervaringen aangehaald, die aan de wortel zouden liggen van zijn denken en handelen.

Geboren in 1897, is hij net 17 jaar als de eerste wereldoorlog uitbreekt. Zijn vader beschrijft hij als hangend in een leunstoel, blind en verlamd door syfilis. Zo nu en dan schreeuwt de zieke het uit als gevolg van tabetische crisis; dat zijn onhoudbare pijnen door aantasting van het ruggemerg. De man kan alleen zittend plassen in een urinaal. Daarbij draaien zijn ogen weg, zodat alleen het wit zichtbaar is. Als de stad Reims, die zwaar onder vuur ligt, ontruimd moet worden, is het onmogelijk om de zwaar zieke man mee te nemen, wanneer Georges en zijn moeder naar het zuiden evacueren. Dat feit blijft Georges zijn hele leven bij.

Moeder wordt waanzinnig en sterft door zelfmoord, na twee niet geslaagde pogingen. Georges sluipt 's nachts de kamer binnen waar ze ligt opgebaard en masturbeert daar.

De kleine dood

Intens gefascineerd door religie laat Georges zich dopen en gaat een priesteropleiding volgen. Maar hij verlaat het seminarie weer, om redenen die onbekend zijn en die wellicht in de erotische sfeer liggen. Daarna volgt hij een administratieve opleiding, studeert enige tijd in Spanje en vindt dan een baan als bibliothecaris in de Bibliothèque Nationale in Parijs. Hij gaat schrijven, voor een deel onder pseudoniem, en blijft dat zijn hele leven doen. Het verzamelde werk, waarvan de uitgave in 1965 is begonnen, omvat elf delen.

Daarnaast leidt hij nog een derde leven, dat zich afspeelt in kunstenaarskring, in bars en in bordelen. Naast dit koortsachtige bestaan is er ook nog een redelijk geslaagd huwelijk-leven, waarin

rwachten? Marijnen was, na andere 'vervloekte' auteurs zoals *renet*, *Pasolini* en *Becker*, toe aan *Bataille*. Maar die heeft geen .oneel geschreven. Dus werd het een zoektocht in de geschriften van Bataille, waarbij 'Het Oog' en 'De Dood' zich bleken te lenen voor een bewerking tot theater.

Blote heren

Het Oog (Histoire de l'oeil - 1928) draagt kenmerken van het surrealisme. Met name in de openingscène, als twee jonge vrouwen en een man eieren openhappen en het eiwit uit de mond laten slieren. Een heel gebleven dooier wordt op het linker oog van de liggende man gedropt en dan aangeprikt. Een bizar tafereel dat we door een zwart gaasgordijn mogen waarnemen. Gelukkig gaat daarna dit visuele obstakel omhoog.

We worden meegenomen langs het levenspad van de jonge Georges en ervaren de obsessies rond het martelende bestaan van de oude vader.

Ook wordt moeder in het gekkenhuis getekend. Hoog tegen de kale zijmuur van het oude Grand Theatre zie je haar op een ijzeren gaanderij, terwijl blote heren in touwen omhoog klimmen. Zoals vaker in de voorstelling, weet ik de zin daarvan niet precies, maar het is een boeiend beeld.

Daarna ervaren we hoe de 16 jaar oude hoofdpersoon door zijn even oude vriendin Simone wordt ingewijd in een overweldigend erotisch bestaan. Ze tilt haar rokken op en gaat plons met haar billen in een schotel melk zitten. Marijnen vertaalt dat nog een keer zesvoudig en we zien zes Franse jongedames kuis in de melk neerdalen, waarna ze opstaan en hun schotels tegelijk kapot slaan.

Als er op zeker ogenblik vrienden langskomen, raken ze verzeild in seksuele uitpattingen, die eindigen in een orgie. Daarvoor heeft Marijnen, die sterk de indruk wekt het in ieder geval esthetisch te willen houden, de hulp ingeroepen van de New Yorkse videokunstenaar *Kit Fitzgerald*, die beschikt over een zeer rijke ervaring.

De video-camera heeft een buitengewoon zware taak. Zowel in de zaal, waarbij handelingen vergroot geprojecteerd worden op een immens scherm, als achter het toneel waarbij scènes, zoals de genoemde orgie, worden getoond.

Er is nog een tweede kunstenaar uit New York betrokken bij deze voorstelling. Dat is *Peter Gordon*, die tekent voor de muziek. Hij is saxofonist, klarinetist en componist. Zijn muziek wordt beschreven als 'bijna visueel', maar ik heb zijn bijdrage vooral ervaren als een intens geluidsdecor, waardoor je helemaal wordt opgenomen in de handeling.

Een eijze hebben op

Eieren spelen een voorname rol, zowel rauw als gekookt. Ze glijden vóór en achter langs het lichaam en ze worden door Simone tussen haar billen gekraakt. Dat levert niet alleen fraaie beelden op, direct en video, maar ook nogal wat troep: mysofilie! In de donkere intervallen wordt alles snel weer opgeruimd, dus het blijft heel keurig op het speelvlak. Eigenlijk te keurig... Naast eieren gaat het ook om ogen en we worden vergast op woordspelletjes, die wat naïef aandoen. Een eitje in het zeil houden.

In het laatste deel van de voorstelling rijdt de tribune ons vlak voor de biechtstoel, waarin een priester belaaagd en onteerd wordt door een geile jongedame. Een situatie die past in de traditie van de Marquis de Sade. Het loopt heel naar af voor de priester en in de moordscène op het videoscherm wordt ons niet veel bespaard. Daarna vallen we met z'n allen in een gat: het geheel eindigt met een betoog vanachter een spreekgestoelte, dat alleen maar als anticlimax bedoeld kan zijn. Ik vrees dat op dit moment de inspiratie op was.

De strijd (bataille) om Bataille is gestreden. Een aantal momenten van uiterst boeiend theater, maar ook nogal wat onduidelijkheid en zelfs erotische geremdheid. En als ik door een Sekstant-bril kijk, dan vrees ik dat zelfs Marijnen banger was voor de uitbeelding van porno dan voor de uitbeelding van moord. Terwijl Bataille wel zijn hele leven bezig was met erotiek en porno, maar uiteindelijk toch geen moord bedreef.

Het is een overduidelijk *locatie-project*, helemaal toegewerkt naar en verwezenlijkt in de wat vergane en overleefde sfeer van een gewezen Groningse bioscoop, die de onwerkelijke naam van Grand Theatre voert. Voor de deur staat een hulp-aggregaat, dat stroom moet leveren aan de voorstellingen, of alleen maar bij uitval van de stadslectriciteit, dat is niet helemaal duidelijk.

Er is buitengewoon inventief gebruik gemaakt van het bestaande interieur, met een trapvormig toneel, een galerij, toegangen naar toilet en zijtoneel, een achterwand die zo naar Parijs terug kan, en een verrijdbare toeschouwertribune. Het is jammer als deze voorstellingen beperkt zou moeten blijven tot de twee dozijn speeldagen in Groningen. Ik vind dat ook een vorm van kapitaalvernietiging, in alle betekenissen van het woord. Er moet toch in het westen een oude fabriekshal te vinden zijn, die als Grand Theatre Quest kan fungeren...

Philip den Bouwmeester

De mens als partner van het dier

VK 5-12

HEBT GIJ EEN levende vis genomen, en hebt gij die levend in uw schede gebracht, en hem daar gehouden tot hij dood was?' Burchard van Worms leefde in de elfde eeuw en ik citeer uit het boek dat hem, in kleine kring, onsterfelijk heeft gemaakt: zijn richtlijn voor biechtvaders, bevattende de boetes die zij moesten opleggen bij de meest ingenieuze zonden die een modern mens zonder literaire hulp niet zou bedenken.

Op de zonde met de vis stond een boetedoening van twee jaar vasten op de feestdagen (en die waren er toen veel meer dan nu). De straf was zo hoog omdat de dame in kwestie de vis later bereidde tot een hartige maaltijd voor haar man, met als doel zijn eeuwige liefde ook op bovennatuurlijke wijze af te dwingen.

Een meisje besluit zichzelf een plezier te doen met een levende aal. Door haar onhandigheid verdwijnt de aal in haar interieur en het beestje komt niet meer naar buiten. Haar vader weet raad. Hij vraagt een niet zo slimme jongen zijn dochter te bekennen. Wat pa hoopt, gebeurt inderdaad. De aal beschermt zijn territorium door in de pik van de jongen te bijten. Die trekt terug, en *voilà*: daar is ook de aal. Dat was rond 1890 en het staat opgetekend in Vance Randolphs mooie verzameling erotische folklore uit de Ozark, *Pissing in the Snow*.

Een andere Burchard, de secretaris van paus Alexander VI, heeft beschreven hoe de paus en zijn dochter, beter bekend als Lucretia Borgia, vier hengsten en twee merries op een binnenplaats lieten brengen, waarna een gevecht tussen de hengsten volgde om te bepalen wie de merries mochten bespringen.

Theodora van Byzantium zou zich volgens haar geschiedschrijver Procopius graag in het openbaar ontkleed hebben. Ooit bestrooide zij haar erogene zones (bijna haar hele lichaam) met graan, waarna zij ganzen de korrels liet oppikken. Hoezo Madonna? Procopius is niet altijd even betrouwbaar, maar als hij lasterde, is het toch duidelijk wat er in zijn fantasie omging.

Bijgeloof, volkswijsheid, geschiedschrijving: het terrein waarop je je moet begeven is breed als je een beeld wilt schetsen van de betrekkingen en handelingen die tegenwoordig bekend staan onder één noemer: bestialiteit. De voorbeelden die ik hier gekozen heb, staan niet in het meeslepende en soms zelfs hartverwarmende *Lief dier* dat Midas Dekkers over de materie schreef. Vooral aan het bijgeloof, met zijn rituelen op de rand van een onbegrensde wereld, en aan de anekdotische humor uit de folklore, met zijn rituelen op de rand van onze wereld, had Dekkers wat mij betreft nog een apart, dik hoofdstuk mogen besteden. Dat is natuurlijk geen verwijt, maar een aansporing tot een vervolg op het boek.

De enige die ik eigenlijk echt mis in *Lief dier*, is het Beest met de hoofdletter. Hij is er wel, hier en daar, maar ik wil hem toch onder Dekkers' aandacht brengen voor een eventueel vervolg. Alleen al over zijn pik (en daarmee deed hij het ook met mensen) bestaan de meest uiteenlopende getuigenverklaringen: 'de lengte van een halve viool'; 'bedekt met de schubben van een vis'; 'als dat van een muilezel'.

De moderne, consumptieve seksindustrie is erin geslaagd van bestialiteit ook iets exclusief smerigs te maken. Voor 25 piek ligt er een fullcolour bloemlezing in de ene hand, met afbeeldingen van vrouwen die zich vertellen aan een ponylid in erectie, het spiraaltje van een beer (mannetjesvarken) opfrommelen, of een welwillende Lassie helemaal van de wijs hebben gebracht.

Was dat vroeger anders? Zeker, vroeger was dat anders en soms beter, ook in

de pornografie. Lees bijvoorbeeld de zogenaamde memoires van Josefine Mutzenbacher, waarin deze mooie zin een bestiaal tafereel besluit: 'Sjlip... sjlap... sjlip-sjlap-sjlip-sjlap. mmmm... mmmmm... mmm... aaah!' De werkelijke auteur van de memoires was Felix Salten. Die heeft ook *Bambi* geschreven en zal dus van wanten geweten hebben.

Met *Lief dier* doet Dekkers twee dingen voor ons. Pornografie heeft zijn aandacht, maar het begrip 'bestialiteit' wordt door zijn nieuwsgierigheid, zijn inzicht in de culturele achtergronden, en (uiteraard) zijn kennis van en liefde voor het dier in het kader geplaatst waar het thuishoort: een eeuwenlange traditie van seksualiteit, gepaard met een even oude traditie van omgang met het dier.

Uit dat kader is de dierenliefde in onze eeuw losgeweekt. Door de al genoemde industrie en door wat we dan maar zullen samenvatten als *Seksualwetenschap*, de vuistdikke verzamelingen van Bloch, Ellis, Krafft-Ebing, Kinsey, vol vuurvliegjes op eikelmondjes en statistieken over boeren die het met hun Betsie doen. Ze zijn er, in *Lief dier*, maar als onderdeel van een groot geheel, waarin de mythen worden verweven met de statistieken, de streling met de copulatie, en de missing link met de mens ('de missing link, dat zijn we zelf').

Door de betrekkingen tussen mens en dier te vergroten tot een dergelijk formaat verliest het onderwerp vrijwel al zijn obsceniteit, behalve daar waar het duidelijk obscene bedoeld is (het neukdoden van kippen bijvoorbeeld). De re-

dier houdt zich op op veilige afstand, op het voeteneinde van ons bed, aan de lijn, in het aquarium of in de diepvriezer, maar het dier zit ook nog in ons. Soms, als wij tot het vrouwelijk geslacht behoren, heel letterlijk in ons.

Als wij mannen zijn, zitten wij soms heel letterlijk in het dier. Maar meestal zit het dier in ons hoofd, in onze vinger-toppen, in onze garderobe en in onze spijsvertering (ook de erotiek van het eten komt ter sprake).

Lief dier doet me denken aan een boek dat een tiental jaren geleden verscheen en waaraan Dekkers ook aandacht besteedt: *Freaks* van Leslie Fiedler. Het beschrijft niet alleen het wel en wee van mensen die op dieren lijken doordat moeder natuur aan de hik was toen zij geconcipieerd werden, maar ook de angsten en verlangens die mensen koesteren die voor normaal doorgaan bij het aanschouwen van zulke anders bedeelde soortgenoten. Ik was toen zeer onder de indruk van de gulheid waarmee Fiedler door de cultuurgeschiedenis raast, en van zijn mededogen.

Voor *Lief dier* geldt hetzelfde. Nu de wetenschap zich al meer dan een eeuw belast met het detailleren en microscooperen, worden gulle, uitbundige en meeslepend geschreven boeken over cultuur en zeden met steeds meer nood gemist. Terug moeten we, naar de charme van wat we zelf zijn en willen zijn: ongelooflijk complex.

Lief dier is mooi geïllustreerd. Op de voorkant staat een tekening van Fragonard. Blond meisje in hemelbed, hemdje opgeschort, knietjes opgetrokken. Op haar onderbenen zit een hondje, het

Illustratie van Joost Veerkamp uit 1985, opgenomen in 'Lief dier'.

centste ontwikkelingen die door Dekkers behandeld worden, zijn de genetische manipulatie, de experimenten met apen door taalkundigen en gedragspsychologen, en de rechten van het dier als juridische problematiek. De kracht van het boek zit daarbij in de dwarsverbanden.

Het tweede dat Dekkers doet is de verkleining van het beeld, de afwending van de blik van de geslachtsdelen naar onvermoede details, een nieuwe definitie van de mens als partner van het dier. Niet zozeer als seksuele partner, maar wel als partner die vaker dan hij zelf denkt, of weet, bestiaal gedetermineerd is. Hij loopt rond in leder of bont, smult van melk, wordt genaaid door een mug, kijkt graag naar vampierfilms.

Dekkers' boodschap is duidelijk: het

soort dat de Fransen toen lachend *lexicon* noemden. Dat doet hij niet, kutje-likken. Fragonard laat het hondje alleen zijn staart hangen op wat de Fransen gniffelend 'haar jeeuwetwel' noemden.

Een vertederende, aibare verbeelding van bestialiteit. Toch gaf Fragonard die prent vol zachtheid een harde titel: 'Meisje met hond'. Ik zou het, in de geest van *Lief dier*, willen herdopen tot: 'De staart van het hondje op het poesje van het blondje'.

ED SCHILDERS

Midas Dekkers: *Lief dier - Over bestialiteit*.

Contact: f 34,90.

ISBN 90 254 6948 5.

(Door Frank Hitzert)

Een intiem samen zijn duurt in de Verenigde Staten gemiddeld drie minuten. Daarin vindt de man nog tijd om aan de vlek op zijn strotdas te denken en kijkt de vrouw alvast vooruit naar de afwas. Is hier sprake van zinrijk genot?

De educatieve dienst van Tampax, fabrikant van tampons te Amsterdam, hield onlangs in overleg met docenten van zes middelbare scholen een enquête onder vijfhonderd jongens en meisjes van dertien jaar en ouder, en putte voorts gegevens uit antwoordenlijsten van vijfduizend lezers van het jongerenblad Popfoto. Ruim de helft van de meisjes blijkt niet te weten waar menstratiebloed vandaan komt en dertien procent is er niet van op de hoogte dat sperma het lichaam via de penis verlaat. Van de jongens is dertig procent onbekend met het feit dat de menstruatie stopt zodra een vrouw zwanger is. Driekwart van de ondervraagden zou graag meer seksuele voorlichting willen krijgen.

Sneller

In een samenleving die met de dag sneller en vrijpostiger wordt, praten wij steeds gemakkelijker over seks. Maar weten wij eigenlijk nog wel waarover we het hebben? De New Ancient Sex Academy (NASA) in Amsterdam zegt het antwoord op alle vragen te kennen: wij weten niet meer wat seks is, althans, echte seks. Voor het jonge instituut is er daarom werk aan de winkel. Het heeft thans een praktisch cursusprogramma ontwikkeld, waarbij het 'de onlosmakelijke, maar door de eeuwen heen onderdrukte relatie tussen seksualiteit en spiritualiteit probeert te herstellen en voelbaar te maken'. Dat laatste is niet zomaar een loze kreet. De NASA gaat onverbloemd te werk, vraagt de cursist zich in het leslokaal aan de Jan Lievensstraat letterlijk bloot te geven en helpt een handje bij de oefeningen.

Eigenliefde

De afgelopen vier jaar werden die lessen gegeven door Amerikaanse docenten. Sinds kort biedt de NASA echter voor het eerst workshops in het Nederlands aan. De ervaringen van Betty Dodson vormden bij het samenstellen van het Jesprogramma de belangrijkste inspiratiebron. De 62-jarige vrouw uit New York, begin dit jaar nog in Amsterdam om cursussen te geven, geldt als pionier op het gebied van 'masturbatie en eigenliefde'. Dodson is in Amerikaanse feministische kringen al decenia lang een begrip en wordt beschouwd als de 'woordvoerder van de bevrijding van de vrouwelijke seksualiteit'. Zij schreef over 'seks in je eentje' diverse boeken, maakte video's en is nog steeds regelmatig te gast in Amerikaanse televisieprogramma's. Met haar collega's Annie Sprinkle en Joseph Kramer stond zij aan de basis van de leerstof zoals die thans door zes in eigen kring opgeleide NASA-docenten wordt onderwezen.

Levensenergie

Een van hen is Cora Emens, oprichtster van de NASA. De

35-jarige lerares sprak aanvankelijk 06-lijnen in en gaf 'erotische performances' in de Amsterdamse discotheek Roxy. Op den duur vond zij echter dat haar seksualiteit zich op die manier te veel naar buiten keerde en te weinig naar binnen. Zij miste zo, zegt ze, iets, maar wist niet wat. Totdat zij in New York een keer een cursus bijwoonde van Betty Dodson. Sindsdien zegt Cora Emens 'volop te bruisen van de levensenergie'. En die ervaring wil zij graag delen.

'Je zou het in deze tijd niet zeggen, maar op masturbatie rust nog altijd een taboe', weet de Amsterdamse. 'Zo mag het woord bij voorbeeld in seksadvertenties niet worden ge-

bruikt. Wij zijn het dan ook van moeder op dochter en van vader op zoon als iets vies blijven beschouwen, als een surrogaat waaruit verveling zou blijken. En dat is jammer, want masturbatie is bij uitstek geschikt om je eigen lichaam, en vervolgens dat van de ander, goed te leren kennen. De NASA probeert nu die negatieve gevoelens om te zetten in positieve, onder meer door veel te oefenen'.

Jeuk

Zij neemt zichzelf als voorbeeld. 'Vroeger dacht ik dat het zoiets was als jeuk waar je snel van af moest. En dus ging het van vlug-vlug en bovendien in het geniep. Ik bereikte

een orgasme en dacht vervolgens meteen weer aan de afwas van morgen. Betty Dodson heeft mij geleerd met meer liefde om te gaan met m'n eigen lichaam en dat seks iets is waarmee je mag doorgaan.'

'Nu ben ik zo ver, dat ik na zes orgasmes kan vliegen. Veel vrouwen zijn daartoe niet in staat, hun genitaliën zijn na één orgasme overgevoelig. In onze cursus 'masturbatie en eigenliefde' brengen wij vrouwen dan ook technieken bij waardoor zij over die gevoeligheid heen kunnen komen. Daarbij is het van groot belang dat je je eigen lichaam gaat waarderen. Daarom leren wij onze cursistes met behulp van een grote spiegel heel anders naar hun genitaliën te kijken, zij moeten die als een bloem gaan zien, als iets heel kunstzinnigs'.

Hulpmiddelen

Tijdens de cursus, die twee volle werkdagen in beslag neemt, maken de maximaal twaalf deelnemers ten slotte kennis met elektrische hulpmiddelen. Cora Emens realiseert zich dat het de meeste vrouwen niet gemakkelijk zal vallen om dan opnieuw een gevoel van schaamte te overwinnen; het gebeurt per slot van rekening allemaal in groepsverband. 'Maar', zegt de docente, 'uiteindelijk zullen zij inzien, dat zo'n hulpmiddel op de keper

beschouwd niet meer is dan een dosis geleende energie. Je hand wordt niet moe en dus is er geen excuus meer om niet door te gaan'.

Cora Emens noemt deze openhartige manier van het omgaan met het eigen lichaam 'goed, mooi, lekker en nodig'. 'Seks is nog steeds de belangrijkste oorzaak van het stuklopen van relaties. Maar hoe kun je in hemelsnaam je partner bevredigen als je niet eens je eigen lichaam kent?'

Leren genieten

'Masturbatie en eigenliefde' voor vrouwen is slechts één van de cursussen. De NASA biedt er daarnaast nog zeven aan, waaronder 'het feest van man zijn'. Het gaat hier om 'een weekend voor mannen onder elkaar zonder de sociale en morele conditioneringen van hetero, homo of bi'. 'Maar het is wel seksueel', zegt docent Gerard Kuster, muzikant en masseur.

'Via ademhalingstechnieken, rituelen en erotische massage leer je de seksuele energie op te wekken, te circuleren en te cultiveren. Het is het beleven van een volledig lichaamsorgasme los van ejaculatie, gebaseerd onder meer op taoïstische en tantrische leringen'. 'Want dat', zegt Gerard ook, 'is het leuke: het lijkt allemaal heel vernieuwend wat we doen, maar in het Indiase tantra en het Chinese taoïsme was het duizenden jaren geleden allemaal al lang gewoon. De mens wist toen heel goed wat lekker is. Door onze calvinistische opvoeding zijn we dat met de jaren langzaam maar zeker vergeten. Maar er is weer hoop, want genieten kun je wel degelijk leren'.

Strelen

De docent, die zelf in de leer is geweest bij Betty Dodson's evenknie in Amerika Joseph Kramer, vindt dat mannen elkaar vaker zouden moeten strelen. In zijn weekendcursus brengt hij dat in de praktijk.

'Ook hier valt het de deelnemers niet gemakkelijk een gevoel van schaamte te overwinnen. Je moet inderdaad je gedachten opzij zetten, dat geldt overigens voor de hele seksuele beleving. Daarom werken wij in het begin van de cursus met een blinddoek. Want als je liefdevol wordt aangeraakt, doet het er toch niet toe van wie die hand is? Veel mannen zijn bang dat ze dan een erectie krijgen en tot een ejaculatie worden gebracht.

Door middel van ademhalingstechnieken leren we hen echter die levensenergie, wat seksuele energie in feite is, in andere banen te leiden. Op die manier ontstaat in het hele lichaam een gevoel van extase; het is eigenlijk een orgasme zonder ejaculatie. Daar zijn ook aparte massagetechnieken voor. Zo heb ik van Joseph Kramer vijftientig handgrepen geleerd, en dan zonder de beruchte pompbeweging. Ook hier geldt dus: oefening baart kunst'.

Cora Emens en Gerard Kuster zijn er rotsvast van overtuigd dat de wereld er anders zou uitzien wanneer iedereen opnieuw zou leren te genieten. 'Als je je seksuele frustraties de baas bent, is het niet langer nodig oorlog te voeren. Het zou op den duur', lacht Cora, 'alleen niet goed zijn voor de economie. Want vrouwen gaan dan niet meer verveeld de stad in om een jurkje te kopen'.

ZC 12-12

In een samenleving die met de dag sneller en vrijpostiger wordt, zijn wij seks gaan zien als het nuttigen van een broodje; even fluke voldoen aan onze behoefte.

Ondertussen dreigt de passie te verdwijnen

De New Ancient Sex Academy vond het daarom tijd voor een praktisch cursusprogramma.

*New Ancient Sex Academy:
genieten kun je leren*

Vliegen na zes orgasmes

It is the secret sex life of the British male. He has intercourse twice a week and fantasises in the bath. He thinks about sex on average every 15.3 minutes but says that sex is less important than his car. He believes humour is more important in a woman than intelligence. The wealthier he is the more likely he is to enjoy sadomasochism and bondage. He has no idea if he is well-endowed. (*Men on Sex* survey, *Esquire* magazine, 1992.)

Sex surveys fascinate the British public. It all started in America 1948 with *The Kinsey Report*, a serious scientific study, which told a shocked pre-Pill world how many homosexuals there were and the prevalence of oral sex. In the 1960s Dr William Masters and Virginia Johnson published up-dated statistics based on laboratory observations and questionnaires.

By the 1970s magazines once wedded to articles on knitting and cake decoration became devoted to in-the-bedroom statistics. Surveys on sexual behaviour now constitute an entire genre of journalism for the tabloids: even Edith Cresson, the former prime minister of France, has joined in, with her estimate that one in four men in Britain is homosexual.

Today, the National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles — the largest, most respectable and rigorous sexual survey ever carried out in Britain — is to publish its preliminary findings. The survey is of 19,000 people, evidently randomly selected, and has been funded by the Wellcome Trust. Its main aim is to provide information to help in the prediction and prevention of HIV infection. A subsidiary aim is to build a data base concerning sexual behaviour in an advanced society.

But can we believe what sexual surveys (even scientific ones) say? Do they really have any relevance to the British public other than to make them neurotic about their sex lives because they have never dressed up in a Spiderman outfit or covered their partner in ginger biscuits and cream? Like drinking, smoking and absence from work, sex is one of those things that people are supposed to lie about, basing their answers on an ideal already given to them by previous sex surveys, or by a perceived norm. In a survey reported in the *Daily Express* in October, 61 per cent of men said that they were first attracted to a woman by her personality. Only 8 per cent of men said they looked for long, slim legs or a pretty face. Psychologists call this "motivational distortion": women call it fibbing.

Anne Hooper, a sex therapist and counsellor, and the author of *Anne Hooper's Ultimate Sex Guide*, was involved in numerous sex surveys when she worked for *Forum* magazine. "We did a penis survey, a vibrator survey and an oral sex survey and I was surprised by how honest people were prepared to be," she says. "They seem to feel a certain responsibility. You get a nose for spotting the fantasy responses and the gaps. Our penis survey — the average size was six inches — correlated almost exactly with *The Kinsey Report* and with medical surveys."

Ms Hooper believes sex surveys help to dispel peoples' fears. "In one survey we conducted only 29 per cent of

women said they experience orgasm due to love-making. That figure helps because it makes women who don't have orgasms during intercourse realise they are not freaks," she says.

When conducting face-to-face surveys, she says, researchers have to be careful not to appear shocked. "A very respectable woman told me that her problem was that her husband wouldn't hang her. It is vital to take that unusual story as seriously as the usual. And of course we had to rely on people who offered their services, which is why I am looking forward to the national survey because it is the first totally random survey to be carried out."

Eleanor Stephens, a sex psychologist and producer of Channel 4's *Love Talk* and *Men Talk* series, thinks that people tend to give the kind of reply they would like to think was true. "Women appear to be more truthful. They are happier exposing their vulnerabilities," she says. "Men are prone to see sex as competition."

More than 1,000 men applied to appear on *Men Talk* and discuss sex and body image. "There was a strong cultural factor," Ms Stephens says. "Northern men tended to be happier boasting about their sexual exploits and would be less squeamish about saying a woman's place was in the home. The liberal Southern man tended to be more influenced by the new man image and would be very conservative in his estimates of how many women he had slept with."

"Men often say they practise safe sex when what they mean is they would like to practise safe sex but somehow haven't got round to it."

No survey can give a reliable definition of British sex life, according to Ms Stephens, but they are important because they stimulate discussion and can point to national trends. "The British are far too squeamish about discussing sex, which causes a lot of unhappiness and confusion. Sex education is vital if we are to stop HIV and teenage pregnancy."

"If people can have fun reading these surveys with their friends and chatting about the issues, then they are worthwhile," she says. "And if they prove certain trends, they

provide ammunition for those trying to predict and prevent the Aids epidemic."

Dr Janet Holland has spent the past four years carrying out a qualitative in-depth investigation with 150 young women aged 16 to 21 in London and Manchester for Women Risk and Aids Project (Wrap), at a cost of £77,000.

Each woman was interviewed for up to two hours on sexual practice, feelings and what they knew about HIV. "Our main findings were that there is a lot of unsafe sexual activity among young people. They want sex to be spontaneous and romantic and condoms don't fit the image. So now we know what areas we need to tackle."

As a social scientist Dr Holland believes she has to operate as if the women are telling the truth. "We weren't going in there to trick them, and if they felt embarrassed by any question we would stop."

You have to use the language they are used to otherwise you can get into all sorts of awkward situations," she says. "Even the National Survey had problems at the beginning. When one man was asked whether he was heterosexual, he replied, 'Heterosexual, bisexual, they're all bloody

sexual men, each man for ten hours in total, about their sexual behaviour in the light of HIV. "Instead of asking them, 'Have you ever had sex with a woman?', you must say, 'When did you last have sex with a woman?' otherwise people are less likely to admit to things. Aids and illegal activities are the subjects that must be approached sensitively."

Sigma has tried to work out likely biases. "In our study we assumed that the number of people who admitted to having stigmatised experiences would be lower. Whereas things that reflect well, like athletic sex, tend to be over-estimated," Dr Davis says.

He is concerned that the national survey's results are not going to be accurate enough. "I believe they had problems getting participants and I can see why. When I asked my group if they would

like to participate, over half of them said no. And of those who said they wouldn't mind a third said they would not admit they were homosexual."

Dr Davis says the type of interviewer used is also critical. "Some people only admit something to a woman, others to a man. We found that the people we interviewed were far more forthcoming if the interviewer was gay."

And what of *Cosmopolitan*, the magazine that launched a thousand sex surveys and, in 1990, conducted one of the largest to date? Fifteen thousand people responded to a questionnaire and almost everyone took it very seriously, according to Marcelle D'Argy Smith, *Cosmo's* editor. "The problem about all sex surveys is that they are seen as being salacious and only good for a titter," she says. "Our main reason for carrying out this survey was to know about our readers and the way trends change from decade to decade. We found out that a fifth had lost their virginity by 15, and that 8 per cent had experienced incest, mostly involving brothers. The statistics are fascinating. They reassure groups of people that they are not alone while providing serious sociological data."

expressed by listeners not so much for guidance on technique as for how to apply what they learn in the biology class to their own lives." She is adamant that the programme is not at all titillating. "I think we are providing vital support in a difficult area, and this is borne out by the number of calls we receive." The BBC hopes that by having young people tell their own stories in their own language, the audience may identify with the speakers and be encouraged to call the free talk line for advice or reassurance.

According to Vicki Barrass, the producer of *The Good Sex Guide* which is to be shown next month, "Relating to real people on television can give a great sense of permission to viewers, to feel they're not the only ones; in that sense the series will be educational."

Ms Barrass hopes the frank series will be a turn-on and will make people more enthusiastic about sex. "But anyone who switches on to watch a dirty programme will be disappointed." And she disputes any suggestion of overkill. "Considering that sex is a major pre-occupation for most of us, I think it's astonishing how little it is on air."

ANNIE RANKIN

The Radio 1 talkline is on 0800 500 800 from 8pm-midnight each Wednesday and 4pm-10pm each Thursday.

Women appear to be more truthful. Men are prone to see sex as competition

Queers as far as I'm concerned... Dr Peter Davis, a sociology lecturer at Essex university and the co-founder of project Sigma, agrees with Dr Holland that the phraseology of questions is vital. Sigma has been running since 1987 and has involved interviewing 1,000 homosexual and bi-

TOO MUCH AURAL SEX?

Margi Clarke: relating to real people and Community Planning Research to help the development of an effective Aids public education campaign. The producer of a new BBC Radio 1 series, *Talk About Sex*, suggests that concern about sexually transmitted diseases, in particular the rise of gonorrhoea, and the desire to give greater coverage to matters of public health was one of the motives behind her programme. The three-week programme, aimed primarily at the under-25s, started last night with a bang, or at least with vivid descriptions of foreplay and intercourse.

The buzz word of *Talk About Sex* is "feelings", says its producer Charlotte Blotfield. "Radio 1 is responding to a need

After the rash of teach-yourself-good-sex videos, television and radio are making their contributions to the "is it sex education or is it titillation?" debate. Dr Margi Clarke, the presenter of Carlton Television's *The Good Sex Guide*, would put it, they are marching in the "the aural sexual revolution."

Tonight a *Horizon* documentary called "The Truth About Sex" to be shown at peak time, will feature the most sexually explicit material ever on air in Britain, according to Max Whitby, the producer by William Masters and Virginia Johnson in the mid-1950s when they were researching sexual dysfunction and strove to learn about the abnormal by understanding the normal. Jana Bennett, the editor of *Horizon*, says: "It is not shown with any erotic intent, or even effect", and believes viewers will find it fascinating. "The programme examines a primary drive in all our lives, in the hope of unravelling something about the true nature of sex and sexuality," says Celia Lowenstein, its director, who says she thinks the Masters and Johnson footage should now be shown "mainly because it is their work."

Britain's biggest sex survey, which announces its preliminary findings today, was commissioned by the Health Education Authority (HEA) and Social

Achter

MAANDAG 7 DECEMBER 1992

Vijftienhonderd babyfoto's in Beurs van Berlage

Moeilijk is het om een baby te zijn

(Door Pieter van de Vliet)

Nooit waren in Amsterdam zo veel babyfoto's bijeen. In de Beurs van Berlage waren er meer dan 1500 te bewonderen. Op de fototentoonstelling *Babyboom* kwamen opvallend veel opa's en oma's af. Maar vooral ook oma's alleen. Want het drama van een echtscheiding houdt niet op bij de partners.

Menno van de Koppel, als organisator betrokken bij Babyboom, heeft op een afstand heel wat verborgen leed gezien. "Deze baby's lijken op mijn kleinkinderen", zei zo'n *allertige* oma. Die had ze na de scheiding van haar zoon niet meer mogen zien. Op Babyboom had ze net zo lang gezocht tot ze foto's van baby's vond die een beetje op haar kleinkinderen leken. Behoefte aan een soort vervangen-de warmte had haar naar de tentoonstelling gedreven. Ander leed betrof de kinderloze echtparen. Menno: "Je zag ze

de allerkleinsten ging de deur gratis open. Menno van de Koppel: "En dan had je nog de categorie van vieze oude mannen met regenjassen. Vooral vlak na de opening kwamen die op de tentoonstelling af". Pas geboren baby's hebben uiterlijk het lelijkje van oude mannetjes. Maar daarom zijn ze tegelijk zo ontroerend mooi. Zo beleefde ook de vader van Bibi het. En omdat die vader, Huib Scheurs, de vroegere directeur van Paradiso, wel wat van doen heeft met de Beurs van Berlage werd al gauw het idee van Babyboom geboren.

Met Margriet werd een *deed* gemaakt. In dat familieblad werd een oproep geplaatst om babyfoto's voor de tentoonstelling in te sturen. Even is overvlogen Ouders van Nu te vragen. Maar volgens Menno van de Koppel zijn de lezers van Margriet meer 'doorsnee' en is daar-

om voor dat blad gekozen. Bij het bekijken van al die tentoongestelde babyfoto's blijken er heel wat bedacht. Hoe gekker hoe mooier, lijkt menig ouderpaar te denken. De arme kleintjes worden opgedrukt met strikken, petten en zonnebrillen. Vooral de zonnebril is populair. Menig ouder gaat nog verder, schroomt niet om baby te voorzien van walkman of theemuts. Of om baby te plaatsen op jockeys van motoren, in gootstenen, in toiletputten, in melkbussen, in vulnisbakken, in voor rookworsten en salades bestemde dozen, en zelfs in pannen op het fornuis. Ze denken zeker dat zulks grappig is. De bierfles is ook heel in. Baby met een bierfles aan de mond, baby tussen de bierflessen op het aanrecht. Op een uitnodiging voor baby's eerste verjaardag zit de kleine tussen de opgestapelde bierkratten; volgens de begeleiden-

de tekst worden papa's en mama's uitgenodigd om lekker te komen drinken. *doetii*. Soms worden als vertederend ervaren foto's van voorgedrukte tekstvolkjes voorzien. Zoals *bráááá!* bij baby naast hond in hondemand. Of *dát is smul-len!!!* bij zich met babyvoeding onderkliederend kleintje in kinderstoel. De écht vertederende foto's zijn in de minderheid. Zoals die van baby in de gebruide harige armen van vader. Of van baby beschermd en behaaglijk achter moeders blote rug in bed. Bloot tussen de boterbloemen is ook mooi. Mooier dan het opgetuigde bloemenkind dat een eerste prijs won. De jury had trouwens net zo goed een voorkeur voor wat grappig heet te zijn, getuige de prijs die een in fletstassen geplaatste tweeling kreeg. De foto van in elkaars armen slapende tweelingen, ontroerend intiem,

viel daarentegen niet in de prijzen. Tot de beoordeelaars van de foto's behoorde Janneke Brinkman, echtgenote van Elco. Ze was uitgenodigd omdat ze met haar gezin de hoeksteen van de samenleving vormt. Haar voorkeur ging uit naar een door zacht kaarslicht beschienen en gelachtig ogend meisje. Vergeeide foto's van weleer lijken minder bedacht dan die van nu. De terreur van de *home video* en het niet aflatende klikken van geavanceerde camera's geeft herinneringen geen kans meer. Alles moet in beeld worden gebracht. Tot het intieme van de geboorte zelf wildvreemden worden later bij het doorbladeren van de albums met zulke foto's geconfronteerd. Cabaretier Youp van 't Hek daarover: "Ik hoef niet zo nodig in de briefvenbus van mijn buurvrouw te gluren".

-De tentoonstelling *Babyboom* was dit weekeinde voor het laatst. Er kwamen nog veel bezoekers op af, zelfs op Sinterklaas. De jeugdige Niels Dekker uit Amsterdam, duidelijk nog niet aan een kind toe, hoopte er materiaal te vinden voor een surprise. Hij had voor zijn twintigjarige zus een singletje gekocht van een Frans kindersterretje met de titel: *Moetijk, moetijk is het om een baby te zijn*.

Halt, Erectie!

door Peter van Buuren

VK 31-12

Bij de opnamen van *Don't look now* hebben Donald Sutherland en Julie Christie het echt gedaan. Zij waren verliefd op elkaar en stonden regisseur Nicholas Roeg toe met een cameraman hun liefdesspel integraal te verfilmen. Er werd niets gefingeerd, en waarschijnlijk daarom werd het een van de heetste scènes uit de filmgeschiedenis. Maar het is zo gemonteerd dat je niet alles ziet — en daarom werd het geen porno, als we de grens leggen bij het tonen van de erectie, de penetratie en het zogeheten *come-shot*.

Don't look now is uit 1973, toen de grenzen vervaagden. Eerst vanuit Scandinavië (*I'm curious Yellow* en *I'm curious Blue*), en later uit andere landen waren films komen aanwaaien waarin *frontal nude* van bekende sterren getolereerd werd: Marlon Brando en Maria Schneider in *Last Tango in Paris* van Bertolucci bijvoorbeeld (1972). In Nederland had je *Blue Movie* (1971) van Wim Verstappen, waarin professionele acteurs als Hugo Metsers en Carry Tefsen zonder enige reserve de liefde bedreven, met alles d'r op en d'r in.

Sex drong de gewone films binnen, en ook 'echte' pornofilms, met de erotische daad als begin- en eindpunt, promoveerden van het specialiteitentheater in de hoerenbuurt naar de officiële bioscoop. Sterker nog, ze werden door de serieuze kritiekers besproken, en ze waren van een aanvaardbaar niveau, met name de toppers *The Devil in Miss Jones* en *Deep Throat*, die in 1973 de Top Tien van de Amerikaanse kassuccessen haalden.

Maar de opkomst van de sex was al snel voorbij. Alleen de discussie is gebleven. Het feminisme maakte zich er meester van: eerst mocht porno niet, want dat stond gelijk aan verkrachting, toen werd porno toegejuicht als bevrijding, daarna werd het weer vrouwonvriendelijk mannessexisme. In de jaren tachtig doken er zelfs twee produktiemaatschappijen (Candida Royale en Velvet) op, die vrouwvriendelijke, door vrouwen gemaakte en mede voor vrouwen bestemde, films produceerden en de kwaliteit van het genre opkrikten.

Op dit moment is de stemming onder de vrouwen fifty-fifty. In het jubileumnummer van *Opzij* schreef Karin Spaink dat het maar eens afgelopen moet zijn met die porno, terwijl de feministische publiciste Camille Paglia zich in haar nieuwste boek *Sex, Art and American Culture* weer/nog een radicaal voorstandster toont. Paglia vergelijkt het actuele puriteinse feminisme met de anti-alcoholbeweging uit de vorige eeuw en bestempelt porno net als de popcultuur tot een uiting van het hedendaagse heidendom. Niet voor niets verwijst zij naar het cruciale nummer van de Rolling Stones, *Sympathy for the Devil*.

In film kan in principe alles, mag in principe alles en gebeurt ook bijna alles. In de bioscoop zijn de gemeenste dingen toegestaan. De lijken spatten om je oren en de zaal juicht. Maar als het om sex gaat zijn er grenzen. Volgens sommige lust-experts, zoals Willem Jan Otten, verstaan film en porno elkaar niet. Dat er weinig goede pornofilms gemaakt worden is echter geen bewijs

voor de stelling dat het niet kan.

Porno is opnieuw een taboe, bepaald door moralisten die het voor het zeggen hebben. Rond 1970 kon het, nu niet meer. Toen, als verlengstuk van de bevrijdende jaren Zestig, leek het opeens normaal, nu bepaald de neergang van het liberale denken de toon: filmproducenten, regisseurs, acteurs en actrices, distributeurs en exploitanten — zij allen leunen zich er niet meer voor.

Misschien speelt ook de maatschappelijke positie van film zelf een rol. Jeff Koons mag met zijn pornografische beelden (verstilde come-shots) wel in het Stedelijk staan, maar voor de films waarin zijn model Cicciolina het allemaal bewegend laat zien, kun je hoogstens terecht bij de video-boer. Ook in de literatuur mag alles, maar film, dat is toch voor 'iedereen', voor het grote gezin en de beschaving, die dus niet ophoudt bij kettingszagen, maar een duidelijke grenslijn zet in de erotiek: Ho, Halt, Erectie!

Film is voyeurisme: de exhibitionistische acteurs en actrices laten zich bekijken, kleden zich voor je uit en beklimmen elkaar, voor ons en namens ons.

Veel pornoscènes achter elkaar, dat gaat vervelen, zo wordt gezegd. Ja, als je net als Willem Jan Otten porno alleen maar ziet als middel tot zelfbevrediging, dan ben je al snel uitgeteld. Maar er hoeft niet veel porno in een film te zitten. Het kan een mooi slot zijn, als een logisch *happy end*, het kan ook midden in het verhaal zitten, als Donald Sutherland en Julie Christie zich naar een extase wurmen.

De grens ligt bij de erectie. Lachen mag in de bioscoop, huilen ook, maar bij een erectie of zaadlozing wordt de voyeur zelf exhibitionist. Dat we uiteindelijk het hoogtepunt zelf niet willen zien is maatschappelijk bepaald. Maar laten we eerlijk zijn: als film realistisch is, op het leven lijkt, met opzet of terloops ook de vervoering te berde brengt, dan is er buiten de hypocriete moraal geen enkele reden waarom het niet zou kunnen toegaan als in het leven, waar gelachen en gemoord wordt en gevrejen tot en met.

De aanloop is het spannendst, maar waar alles toe leidt, waar het verlangen op gericht is, het moment dat de vervoering zijn hoogtepunt vindt, zich ontaardt in het lekkerste dat God ons gegeven heeft, het moment dus waarop mens en dier gelijk zijn — daar draait het natuurlijk allemaal om: het orgasme. Dat weten Richard Gere en Julia Roberts net zo goed als Donald Sutherland en Julie Christie.

Vanenburg is boos over naaktfoto

Hij stampvoette nog net niet, de Eindhovense voetbalheld Gerald Vanenburg. Hadden ze een naaktfoto van hem in het decembernummer van het voetbalmaandblad *Elf* durven opnemen. Schunnig toch, om zo iets te doen als de kleedkamer een keer openzwaait na een succesvolle wedstrijd.

Ja, verkondigde international Vanenburg maandag op weg naar Istanbul, hij zou er werk van maken. Bij zijn club PSV mocht de fotograaf, Leo Vogelzang, er voorlopig niet meer in. En de kleedkamers blijven voortaan gesloten, ook na kampioenschappen of Europa Cup-succes. O ja, Vanenburg zou zich ook nog buigen over de mogelijkheden van een schadeclaim.

Een dag later de gewraakte foto toch eens wat beter bestudeerd. Het was een plaat bij een verhaal van Cor Snel over voetbalhumor. Het onderschrift luidde: 'Voetbalhumor: soms zijn het de details die 't 'm doen.'

De details van de foto: Vanenburg, zojuist onder de douche vandaan gekomen, staat in licht gekromde houding, en *profil*, de linkerarm is zichtbaar maar de rechter blijft achter het lichaam verborgen. Collega De Jong lacht schaterend, met een blik op het kruis van Vanenburg. Daar steekt een 'kleintje' uit een bos schaamhaar. Vanenburg trekt een schaaftig gezicht.

Met de loep erop doe je de meest gedetailleerde ontdekking. Het stukje vlees dat je in eerste oogopslag voor de penis aanziet, is niets minder dan de rechterduim van de voetballer. Je kunt als je goed kijkt de nagel zelfs zien. Vanenburg staat gekromd om het eigen lid tussen de dijnen te klemmen. Het is zo'n grap die het na het gymnastiekuur van een stel havo-scholieren altijd goed doet.

De foto is dan ook in scène gezet, in een dolle bui na de zege op AEK Athene. Wie zich zulke 'grappen' veroorlooft in het bijzijn van een fotograaf, moet niet vreemd opkijken als die zo'n plaat aanlevert bij een blad dat een verhaal over voetbalhumor wenst te maken.

Pikant detail bij alle 'onbegrepen' humor: Vanenburgs zaakwaarnemer, Bob Heerkens, werd een dik jaar geleden opzijgeschoven als hoofdredacteur van het blad. En als datzelfde *Elf* voorheen wat krap bij kas zat, dan schreef Heerkens rustig een girootje uit van de bankrekening van Vanenburg. De schadeclaim zal bij eventuele toekenning nu uit de zak van de nieuwe eigenaar moeten komen: Free Record Shop-eigenaar Breukhoven. (John Volkers)

VK 16-12

Drie jeugdbladen met de ondergang bedreigd

Nadat de jongerenkrant *Primeur* twee weken geleden het einde van het voortbestaan aankondigde, luiden nu enkele onderwijsheden voor jongeren de noodklok. *Antenne*, *Blikopener* en *Reflector* dreigen net als *Primeur* aan een te lage oplage ten onder te gaan.

'Als bren- gers van achter- grondinfor- matie bij ac- tuele ont- wikkelingen in magazine- vorm voor scholieren, voelen wij ons verwant met de doel- stellingen van *Primeur*', schrijven de bladen. 'Ook wij willen jongeren wijzen op de relevantie

van maatschappelijke ontwikkelingen; ook wij presenteren de actualiteit met haar achtergronden voor jongeren.'

De drie bladen werden drie jaar geleden door de educatieve uitgeverij Malmberg overgenomen van uitgeverij Keesing. De bladen worden als één pakket aangeboden aan scholen. *Antenne* richt zich op de leeftijdscategorie twaalf tot veertien jaar; *Blikopener* is er voor de scholier van veertien tot zestien jaar en *Reflector* voor zestien tot negentien jaar.

Rond 1980 hadden de bladen een oplage van 100 duizend, maar sindsdien is dat aantal bijna gehalveerd. M. Van Aalst van Malmberg: 'Waarom dat zo is, weten wij ook niet. De gebruikers zijn heel enthousiast. De bladen worden ook gebruikt in lessen geschiedenis en maatschappijleer. Kennelijk zien scholen het als een additioneel middel waar geen geld meer voor is.' Om de bladen te redden moeten snel tienduizend nieuwe abonnees worden bijgeschreven. Malmberg wil nu ook privé-abonnementen gaan werven.

Productie van sperma beperkt de levensduur

Een wetenschappelijk onderzoeker van de universiteit van Arizona heeft verklaard dat het produceren van sperma het leven van een kleine bacterie-etende worm aanzienlijk verkort. Met zijn bevinding wordt de conventionele biologische theorie op zijn kop gezet.

Het onderzoek van Wayne Van Voorhies suggereert dat het aanmaken van sperma meer verlangt van de energie van een organisme dan biologen tot nu toe hebben aangenomen.

Van Voorhies kon niet zeggen of zijn onderzoek ook betekenis kan hebben voor mannen. Collega's merken op dat het trekken van conclusies uit onderzoek met dieren die zo ver verwijderd staan van de mens zeer voorbarig is, maar dat het mogelijk is dat een van de redenen waarom vrouwen gemiddeld genomen langer leven dan mannen gelegen is in het feit dat mannen de last van het produceren van sperma dragen.

Het eerste gedeelte van het onderzoek van Van Voorhies bestond uit de verdeling van de wormen in een groep die mocht paren en een groep die dat niet mocht. De levensduur van de groep die zich voortplantte, bleek 25 procent minder te zijn.

Daarna verdeelde hij de voortplantingsgroep in subgroepen; een hiervan kon minder sperma aanmaken door een ingreep. Deze groep bleek weer langer te leven, waaruit Van Voorhies concludeerde dat het produceren van sperma en niet de inspanningen tijdens de voortplantingsdaad voor een kortere levensduur zorgt. Bron: AP

Kinderen mishandelen Sinterklaas

Sinterklaas is in Rotterdam mishandeld door een groep jongeren van rond de tien jaar. Dat gebeurde toen hij een Sinterklaasfeest bezocht in een kinderdagverblijf. Ook met de leiding van het kinderdagverblijf raakten de jongeren slaags. Volgens de Rotterdamse politie werd de kindervriend geschopt, geslagen en met stenen bekogeld door

jongeren uit de buurt. De Sint is onder politiebegeleiding vertrokken.

De groep jongeren had op de bijeenkomst overigens niets te zoeken, omdat die alleen bedoeld was voor kinderen van de crèche en hun ouders. De politie heeft twee van de jongeren, 10 en 11 jaar oud, aangehouden en vermanend toegesproken.

Het leek de politie van Rotterdam zo'n aardig idee om 'midden tussen alle berichten over moord en doodslag' een 'leuk' persbericht te verspreiden. 'Kinderen mishandelen Sinterklaas', is het Rotterdamse idee van een goede grap.

Sint bezocht zondagmiddag in Rotterdam een feestelijke bijeenkomst en werd door een groep jongeren iets minder prettig bejegend. De organisatie van het feest riep de hulp in van de politie en dat leidde ertoe dat twee jongeren werden meegenomen naar het politiebureau en drie agenten een bange Sinterklaas naar huis moesten begeleiden. Een bericht in de categorie 'Man bijt hond' heeft altijd succes en inderdaad belden alle media, 'uit binnen- en buitenland', de Rotterdamse politie.

Mishandelde Sinterklaas is alleen maar geslagen en de politie vond dat wel een grappig bericht

Dat was niet de bedoeling. Op de vraag waarom de jongeren Sinterklaas hadden mishandeld, roept de voorlichter: 'Hohoho, het wordt allemaal steeds gekker. Mishandeld, mishandeld? Sinterklaas heeft gewoon wat tikken opgelopen. Dat komt niet vaak voor en dat vonden we wel aardig. Maar er was geen sprake van buitenproportioneel geweld.' Wat is er dan gebeurd? Een groepje jongeren van tussen de tien en twaalf jaar, 'met een enkele uitschieter naar

Twee 'knappen' zijn 'in hun nek gegrepen' en naar het bureau gebracht. Daar zijn ze 'gereprimandeerd'. Bovendien zijn hun ouders op de hoogte gesteld. 'Dat

was het. Er is geen aangifte gedaan en wij zoeken dus verder ook niet uit wat precies de aanleiding was.'

In het eerste persbericht was sprake van kinderdagverblijf 't Jagthuis, later sprak de politie van wijkcentrum 't Jagthuis, maar beide zijn in Rotterdam niet bekend. Zelfs de politie kon niet helpen. De voorlichter was bereid lang en grondig te zoeken, maar kon nergens een Jagthuis vinden.

Is dat niet raar? 'Nee, hoezo. Voor ons is de kous af zonder aangifte. Wij vonden het eerst wel grappig, maar het wordt nu steeds gekker. Straks zegt nog iemand dat Sinterklaas is vermoord.'

Bij de speeltuinvereniging 't Jagthuis, het enige Jagthuis in Rotterdam, neemt niemand de telefoon op. (XvG)

Jaren na z'n dood veroorzaakt Pasolini alsnog schandaal

De aandacht critici en lezers wordt echter vooral getrokken door de uiterst gedetailleerde, biologische beschrijving van de manier waarop Carlo een groep van twintig volksjongens de een na de ander drievoudig bevrucht. Dat gebeurt 's nachts op een stuk niemandsland aan de rand van Rome. De omgeving is even deprimerend als het stuk strand van Rome's voorstad Ostia waar Pasolini zelf in vergelijkbare omstandigheden werd vermoord. Dat heeft een niet van voveurtrekjes vrije nieuwsgierigheid gewekt. Had Pasolini zelf niet in een interview gezegd: 'Mijn bestaan wordt verteerd door een onverzagbare honger?' Had de actrice Laura Betti, zijn vrouw, niet onthuld dat Pier Paolo een paar maanden voor zijn dood verlost was van zijn seksverslaving en dat hij de behoefte had gevoeld 'op dat hij zeventien jaar na zijn dood mee hij altijd had samengeleefd'?

En zo zijn, ten onrechte, de erotische gedeelten van de roman de rest geheel gaan overheersen. De ene criticus vindt de seksescenes onverdraaglijk, de ander acht ze superieure literatuur. Volgens een van Pasolini's vroegere vriendjes is de publicatie van *Petrolio* alleen bedoeld om geld te verdienen. Een criticus ziet er het antwoord van uitgever Einaudi in op Madonna's fotoboek *Sex*.

De kritiek is in twee kampen verdeeld. Sommigen willen Pasolini postuum tegen zichzelf in bescherming nemen en vinden dat *Petrolio* als onafgemaakt boek nooit had mogen worden uitgegeven. Anderen achten de roep om *Petrolio* te verbranden onverdraaglijk en vragen zich af waarom de discussie zich niet verlegt naar belangrijker kwesties. De critici kibbelen, de lezers smullen of spreken schande, en Pasolini draait zich tevreden om in zijn graf omdat hij zeventien jaar na zijn dood mee hij altijd had samengeleefd'?

De hoofdpersoon is nu eens de ene, dan weer de andere Carlo. Als Carlo di Polis maakt hij in het gevolg van de Italiaanse premier een reis door het Midden-Oosten. Hij komt terecht in politieke samenzweringen en corruptie-affaires. Dit gedeelte van het boek is het minst uitgewerkt. Maar het is uitgewerkt genoeg om een Pasolini te tonen die, net als in enkele van zijn andere geschriften, genadeloos vooruitloopt op wat we de laatste tijd te weten zijn gekomen over de verloedering van de Italiaanse politiek.

Voor Carlo di Tettis zijn er seksueel geen remmen. Hij verleidt zelfs zijn moeder, zusters en oma. Hij wordt vrouw en zoekt het nu bij de jongens, en sleept de 'andere' Carlo in zijn val mee. Menseneterende monsters, bomaanslagen, zelfcastratie, fascisten: het is een grote mengeling van metaforen en werkelijkheid.

Zijn te weten dat het een soort totaal is van al mijn ervaringen, van al mijn herinneringen.' Datzelfde jaar vond de Pasolini-moord plaats. Van *Petrolio* waren op dat moment 522 bladzijden geschreven. Zeventien jaar heeft de bevruchter van Pasolini's literaire nalatenschap, zijn nicht Graziella Chiarocci, het manuscript in de la gehouden.

De lezer neemt in *Petrolio* een kijkje in het laboratorium van de schrijver, zonder te weten hoe het eindproduct er zou hebben uitgezien. Hij maakt kennis met Carlo Valletti, een jonge man met twee gescheiden persoonlijkheden die elkaar volmaakt in evenwicht houden en elkaars dubbelgangers zijn. De 'goede' Carlo heet Carlo di Polis. Hij is ingenieur en heeft een hoge positie binnen het Italiaanse staatsoliebedrijf ENI (vandaar de titel van het boek). De 'slechte' Carlo heet Carlo di Tettis. Hij is de slaaf van Carlo di Polis en de verpersoonlijking van diens ongeremde seksu-

Oud-Groninger in Rio met de dood bedreigd

Van onze redactie buitenland
RIO DE JANEIRO — De Nederlandse sociaal werker en oud-inwoner van de stad Groningen Nanko van Buuren en diens medewerkers zijn in de Braziliaanse stad Rio de Janeiro met de dood bedreigd. Eén van de straatwerkers die Van Buuren in dienst had, is inmiddels onder uiterst verdachte omstandigheden om het leven gekomen.

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International dringt bij de Braziliaanse overheid aan op een

grondig onderzoek naar de dood van straatwerker Jorge Antônio de Oliveira Filho in Rio de Janeiro. De 20-jarige De Oliveira, die werkte voor Nanko van Buuren, kwam op 6 november om het leven. Er zijn sterke aanwijzingen dat doodseskaders van de Braziliaanse politie hem hebben vermoord.

Voor en na de dood van De Oliveira, roepnaam Pidao, werd Van Buuren door deze eskaders bedreigd. Op 25 november werd een mannelijke prostituee die als straatwerker bij Van

Buuren in dienst zou treden, door de politie meegenomen en later dood teruggevonden.

Van Buuren komt in de Braziliaanse stad op voor de rechten van straatkinderen. Doodseskaders beschouwen de kinderen echter als 'ratten die uitgerooid' moeten worden. Volgens Amnesty International werden in Rio de Janeiro tijdens de eerste zes maanden van dit jaar 277 kinderen vermoord.

Pidao is volgens de politie om het leven gekomen bij een auto-

ongeluk. Dat ongeval zou gebeurd zijn nadat de straatwerker een overval had gepleegd op twee inzittenden van een wagen. Van Buuren zet grote vraagtekens bij deze lezing. Amnesty International ook. Van Buuren, die het stoffelijk overschot van Pidao na lang aandringen te zien kreeg, constateerde een gebroken nek en schedel. Hij concludeert dat zijn medewerker na mishandeling met ijzeren staven is gestorven.

Van Buuren wijst ook op het gegeven dat de eigenaars van de

wagen waarin Pidao zou zijn verongelukt, op een lijst staan van politiemensen die bij doodseskaders zijn betrokken. Deze lijst is opgesteld door een Braziliaanse parlementaire commissie, die onderzoek doet naar de eskaders.

Voordat Pidao om het leven kwam, werd Nanko van Buuren verscheidene malen bedreigd. Een anonieme organisatie kondigde aan dat er twee straatkinderen per dag zouden worden vermoord en dat medewerkers van Van Buuren en hun familie-

leden op elk ogenblik een ongeluk zouden kunnen krijgen. Na de dood van Pidao kreeg Van Buuren telefoontjes: "Dit is de eerste. We gaan meer van jouw mensen doden."

Van Buuren vat de bedreigingen serieus op. Hij zag zich deze week genoodzaakt één van zijn medewerkers onder te laten duiken nadat zij herhaaldelijk thuis telefonisch werd bedreigd. De vrouw treedt binnenkort op als getuige in een moordzaak waarbij de militaire politie betrokken zou zijn.

de Volkskrant VAN DONDERDAG 10 DECEMBER 1992

Criminoloog volgt jongens vier jaar in misdadige ontwikkeling

Maar weinig 'ratjes' worden uiteindelijk beroeps-crimineel

Van onze verslaggever
JAN WESTERHOF

ARNHEM — Vier jaar volgde criminoloog drs. H. Ferwerda 77 jeugdige 'watjes' en 'ratjes' in hun misdadige ontwikkeling. Eén van zijn conclusies: het valt wel mee. Ferwerda had verwacht dat de helft crimineel zou worden. Dat werden er 'slechts' 22. Van hen krijgen vier de toekomstverwachting 'beroeps-crimineel' mee. Wat Ferwerda ook opviel: politie en justitie lossen maar heel weinig delicten op.

Vandaag promoveert Ferwerda aan de Rijksuniversiteit Groningen op een onderzoek naar 'watjes' en 'ratjes' en het verband tussen maatschappelijke kwetsbaarheid en jeugdcriminaliteit. De 'watjes' zijn de meelopers. De 'ratjes' trotseren god en gebod met hun eigen oplossing voor hun slechte maatschappelijke positie.

Ferwerda wilde uitzoeken welke fac-

toren bepalen of iemand crimineel wordt. Daarvoor ging hij op zoek naar een groep jongens (meisjes zijn veel minder crimineel) van wie je op grond van hun 'maatschappelijk kwetsbare positie' zou mogen verwachten dat de kans dat ze de wet zouden gaan overtreden groot was. De groep is een selectie uit driehonderd jongens die bij het begin van het onderzoek in 1985 in de hoogste klas van de basisschool zat, verdeeld over drie middelgrote steden met honderdduizend inwoners. De 77 scoorden het hoogst op de vragenlijst waarmee school- en opvoedingsproblemen van de jongens was onderzocht.

De onderzoeker had jongens in de leeftijd van twaalf jaar uitgepikt, omdat hij veronderstelde dat ze op die leeftijd nog niets op hun kerfstok zouden hebben. Later bleek dat sommigen al op hun achtste met delicten waren begonnen.

Als je als onderzoeker vier jaar lang het leven van een groep jongens in kaart probeert te brengen ('Ik was ze aan het interviewen, of ik had ze op

werda met zijn begeleiders vastgesteld wat de grenzen van de vrouwelijkeheid zouden zijn. Bij moord zou het onderzoek worden gestaakt en zou de onderzoeker gaan bemiddelen. Ferwerda kreeg veel informatie die 'hot' was. De 22 jongeren die in crimineel gedrag vervielen, pleegden in de onderzoekscyclus in totaal zeventienhonderd delicten, waarvan eenderde deel ernstig was: zware vermogensdelicten, seksuele delicten en mishandelingen.

Ferwerda heeft drie carrièrepatronen ontdekt. Die van de lichte crimineel, de kruimelcrimineel en de zwaardere delinquent. Ze houden zich bezig met twee vormen van jeugdcriminaliteit: het incidentele en lichte crimineel gedrag, dat meestal over gaat als de jongens ouder zijn, en de criminaliteit als constante factor voor de positie en identiteit van de dader.

Voor veel jongens geldt dat hun carrière al op jongere leeftijd vast ligt. Jongens die op hun zestiende licht crimineel zijn, waren dat op hun veertiende ook al. Hetzelfde geldt voor de zwaarde-

re delinquent. De kruimelaars blijken in de loop der jaren de extra toevoer te leveren voor beide andere groepen.

Op basis van zijn tweedeling adviseert Ferwerda verschil in aanpak. Het lichtere en tijdelijke criminele gedrag kan worden bestreden door minder gelegenheid te bieden en door indruk te maken met een snelle reactie van de kant van politie en justitie. Zonder dat dit negatieve invloed op de maatschappelijke loopbanen van deze jongens zou moeten hebben, met pedagogisch alternatieve sancties. Ook zal goede voorlichting op scholen over straffen en detentie deze jongens afschikken.

Voor zwaardere jeugdcrimineelens volgens Ferwerda een gezamenlijke aanpak van school, justitie, politie, ouders en hulpverleners nodig. Op jonge leeftijd moet er iets worden gedaan aan de signalen die deze kinderdelinquenten uitzenden. De aanpak moet zich niet alleen richten op het gedrag, maar vooral ook op de achtergronden. Het heeft Ferwerda verbaasd hoe slecht het contact is tussen school, politie en ouders.

'De politie zou veel meer op school moeten verschijnen, maar kennelijk rust daar een taboe op bij de scholen. En als de politie eraan te pas komt, blijken ouders lang niet altijd te worden geïnformeerd. Een gesprek met harde afspraken zou vaak al helpen.'

Voor de lichte en kruimel delinquenten blijken gevoelig te zijn voor de kans 'gepakt' te worden door de politie. Ze zijn bang voor een strafblad. De zwaardere delinquent calculeert. Als hij worden aangehouden is het vaak voor betrekkelijk licht delicten, waar weinig straf op staat. 'Zo'n jongen wordt gepakt bij een winkeldiefstal. Hij bekent grif. Maar het is vaak het topje van de ijsberg. Ze maken gewoon een kosten-batenanalyse.'

Bij de echte potentiële carrière-criminelen is zelfs sprake van een volledig acceptatie van het risico, omdat dat wegvalt tegen de baten. Een van hen zegt: 'Als ik nu dingen doe, dan zorg ik dat ik er best wat mee verdien. Er mag wel risico aan zitten, maar dan moet ik er ook best wat aan verdienen.'

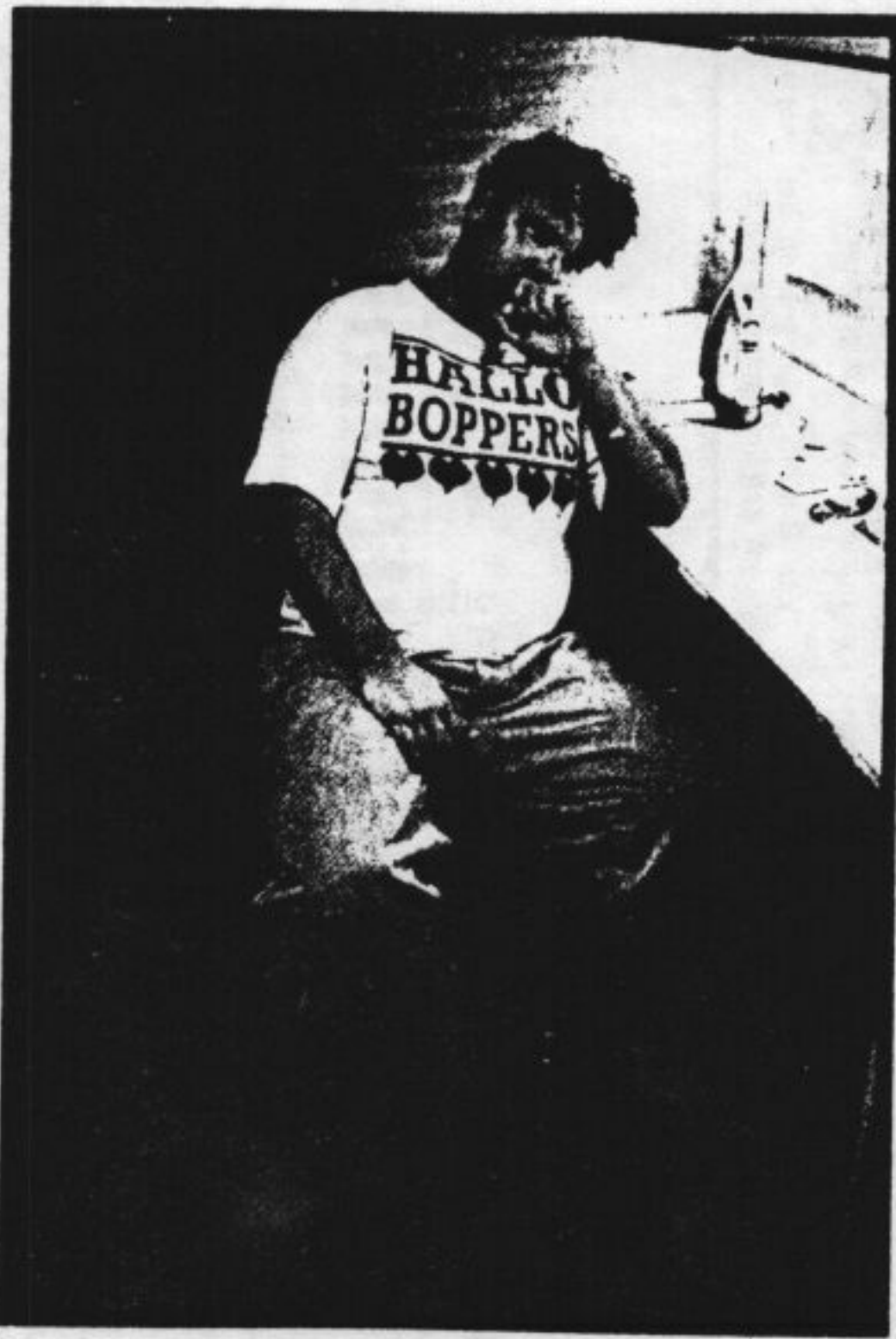
Groeneprofiel

PAUL DE LEEUW

De ongekroonde koning van het schoolplein

Paul de Leeuw maakt al enige jaren het meest spraakmakende tv-programma van Nederland. 'De schreeuw van De Leeuw' heeft al heel wat controversiële tv-minuten opgeleverd. Volgens velen louter het resultaat van De Leeuws grenzeloze grofheid. Maar is hij alleen maar een grote bek? Portret van een komiek die altijd de pestkop-achterin-de-klas is gebleven.

door Misha Rasovich en Hans van Willigenburg

De snelste manier om een gezelschap in tweeën te splitsen, is de naam Paul de Leeuw laten vallen. Want wat je ook van zijn kwaliteiten vindt, binnen een paar jaar heeft hij zich opgewerkt tot een fenomeen dat niemand in Nederland onberoerd laat. De Leeuw bezit een sterk emotionele lading. Mensen vinden hem of verschrikkelijk leuk of een over het paard getilde etterbak die banale humor fabricceert, vaak nog ten koste van anderen. Een tussenweg lijkt niet te bestaan.

Hoewel eigenschappen als 'shockerend', 'grensverleggend' en 'controversieel' door de intellectuele goegemeente decennia lang als lovenswaardig zijn gekoesterd, huivert men nu om te applaudisseren voor het 'straatschoffe' De Leeuw. Oudere komieken, onder wie Freek de Jonge, herkennen niets meer van hun eigen traditie in het ongerichte keetschoppen van De Leeuw. Zijn humor zou te makkelijk zijn en te weinig maatschappijkritisch.

Deze kritiek reflecteert voornamelijk de preoccupaties van een vorige generatie. De Leeuws humor gaat niet over politiek, maar over de tijdloze thema's die het schoolplein beheersen: populariteit, afwijzing, jaloezie, succes, liefde enzovoort. Het zijn thema's die in de handen van de tv-industrie tot slappe thee worden getrokken, waterig genoeg om bodemloze kopjes Oprah Winfrey en Lief & Leed te serveren: festivals van de surrogatemoete. Juist uit deze programma's put De Leeuw zijn polemische energie (niet voor niets zijn Tineke de Nooy en Frank Masmeyer zijn favoriete doelwitten). Hij probeert de emotie net zo rauw op tv te krijgen als op het schoolplein. En op schoolpleinen vallen nou eenmaal slachtoffers.

Het inmiddels beruchte programma *De schreeuw van De Leeuw* doet nog het meest denken aan een welbewuste *gang rape* van alle tv-beleefdheden. In een broeierig theater smeedt De Leeuw elke week een veertig minuten durend complot tegen Hilversum. Als een volleerd demagoog trekt hij het publiek mee in de samenzwering ('Nu moeten jullie allemaal "oh" zeggen!'). Alles wat zich normaliter aan het oog van de kijker onttrekt teneinde een uitzending vlekkeloos te laten verlopen, is bij De Leeuw onderwerp van discussie en plagerijtjes. Zo duwt hij de hengelmicrofoon bij voorkeur tussen de voorstanden van de geïnterviewde ('Denk er maar iets erotisch bij'), wrijft hij een jonge stijldanser onder de neus dat hij alleen te gast is omdat zijn danspartner haar fox-trotjes in een rolstoel draait ('We doen het om háár, niet om jou!') en neemt hij de montage regelmatig in eigen hand door prominent in beeld het knip-knipgebaar te maken of balorig uit te roepen: 'Dóórspoelen!'

De Leeuw is per saldo de eerste gearriveerde komiek van de generatie die met tv is opgegroeid - hij bezit een feilloze intuïtie voor wat het doet op televisie. In feite is hij de eerste Nederlandse artiest die slapstick tot achter de komma beheerst. Zijn meest succesvolle typetje, Bob de Rooy, is daar een voorbeeld van. De Rooy is een verzameling prachtige visuele gimmicks. Het vette plakhaar, de onflatterende bril, het te krappe showmastersjasje: ieder detail van de Bob de Rooy-creatie smeekt erom door de camera te worden uitgelachen. Alle Bob de Rooy-filmpjes spelen zich af op locaties die maximale aanvaringen tussen De Rooy en de rekwisieten garanderen: een caravanwinkel, een automatiek, een rolstoelshowroom. De manier waarop De Rooy wordt meegesleurd door de lopende band in een negerzoenfabriek, zou in *Modern Times* van Chaplin niet misstaan.

De Leeuw heeft inmiddels bij zijn omroep, de Vara, een zeldzame status verwor-

ven. 'Wat heeft Paul de Leeuw nu weer voor ons in petto? Eerlijk gezegd, wij weten het zelf ook niet', zegt Vara-omroepster Paula Patricio voor een nieuwe aflevering van *De schreeuw*. Dat De Leeuw vrijwel *carte blanche* heeft, bewijst de reeks schandalen die hij via het programma heeft veroorzaakt. Het onbekommerd uitschelden van een piepjong *Soundmix*-kandidaatje ('Waarom heeft je vader je tanden niet uit je bek geslagen?') en het op zijn kosten naar de hoeren sturen van een maagdelijke puber, waren daarvan flagrante voorbeelden.

De Vara neemt echter boze telefoontjes van socialisten-op-leefstijd op de koop toe. Men koestert De Leeuw omdat hij als enige iets fundamenteel anders uitbraakt dan het terminale kwijl dat uit de verveeld openhangende monden van de Hilversumse sterren langs miljoenschermen omlaagdruipt. Ischa Meijer sprak De Leeuw ooit geruststellend toe: 'Jij bent je eigen oeuvre.'

De schreeuw van De Leeuw laat zich inderdaad moeilijk anders beschrijven. De re-

dacteurs van het programma moeten beklagenswaardige figuren zijn. Conscientieus redactiewerk tot in de kleine uurtjes of alle dagen vroeg naar huis - het heeft hoegenaamd geen invloed op het slagen van een uitzending. Als het wonderkind niet lekker in zijn vel steekt wordt het een gegarandeerde *total loss*. Is de vorm er, dan slaat De Leeuw met zijn ogen dicht een *home-run* op iedere bal.

Lange tijd liet hij onderwerpen met een substantieel soortelijk gewicht aan zich voorbijgaan. Desgevraagd strooide hij luchtig met uitspraken als 'Ach, ik kan gewoon niet zo goed serieus zijn' of 'Ik ben nog zo jong, ik wil nog niet zoveel inhoud hebben'. Maar juist deze in geëngageerde kringen verguisde *don't worry, be happy*-instelling heeft De Leeuw doen uitgroeien tot de enige tv-persoonlijkheid die een 'gevoelig' onderwerp recht doet. Eindelijk iemand die een gehandicapte tegemoet treedt met iets anders dan dat neerbuigende 'kijk eens-zieggindecamera'-gedoe van Ria Bremer.

Die een aids-patiënt recht in de ogen kijkt zonder die 'samen-komen-we-er-altijd-uit'-sentimenten van *Rondom tien*. Die Bosnische vluchtelingen niet uitnodigt om ermee te geuren op die verantwoorde 'kijk-mij-eens-solidair-zijn'-manier van Sonja. De Leeuw is uniek omdat hij mensen die verbannen zijn naar de maatschappelijke zielheidsmarge behandelt zoals ze moeten en willen worden behandeld: als alle andere mensen.

Als De Leeuw de opkomst van twee lilliputters zingend luister bijzet met het *Smurfenlied* ('Kunnen jullie door een waterkraan?'), slipt hij volgens grote delen der natie ver over de grenzen van de betamelijkheid. Onzin. De Leeuw pakt iederéén keihard aan - daar heb je echt geen hazelp, klompvoetje of andere afwijking voor nodig. De zogenaamde 'zieligen' voelen dit aan en waarden het. In ieder geval blijven ze komen, hoewel ze inmiddels weten wat hen te wachten staat.

Het geweeklaag over De Leeuws vermeende botheid is steevast afkomstig van mensen die akelig gezond van lijf en leden zijn. Door zich geheel ongevraagd op te werpen als pleitbezorgers van invaliden, zieken en bejaarden, tonen deze barmhartige Samaritanen haarscherp aan geen greintje respect te bezitten voor het vermogen van deze mensen om voor zichzelf op te komen. De Leeuw heeft met sardonisch genoegen zijn eigen kwajongensfratsen zo lang mogelijk in ere gehouden.

Echter, nu hij onlangs de slagboom van de dertig is gepasseerd, dienen zich enige zingevingsvraagstukken aan. In recente interviews laat hij doorschemeren een beetje uitgekeken te raken op zijn rol als nationale afzeiker. Een goede aanzet tot een volwassener imago is zijn huidige theaterprogramma *Wie plukt mij?* - een show die door alle kranten in alle toonaarden is bejubeld in termen als 'veelzijdig', 'verrassend teder' en 'ontwapenend grof'.

Voorzichtig begint ook zijn rol in *De schreeuw* zich te wijzigen: minder baldadigheid, meer ontroering. In de uitzending van 28 november met aids-patiënt René Klein heeft De Leeuw de geleerden van zijn vijanden in één klap gedecimeerd. Annemarie Oster verwoordde het in *HP/De Tijd* op Zondag zo: 'Andere koek dan die bekende "vrienden" op de aids-cd. Niemand die dit kan, die zo precies de juiste toon weet te vinden - of nee, die toon heeft hij van nature - niemand die zo trefzeker en tegelijkertijd losjes interviewt en die afwisselend joeliger, gevoelig, ironisch en gewoon lief is.'

Het is interessant om te zien hoe het Paul de Leeuw zal vergaan nu steeds meer mensen hem aan hun hart drukken. Ontsnapt hij uit de wurgende omklemming van de algehele lof? Of schiet hij door naar de status van nationaal verzoeningsfiguur, een mannelijke Mies Bouwman? Dat laatste zou wel heel erg tragisch zijn voor een artiest die ooit een guerrilla voerde tegen Hilversum. Laat De Leeuw daarom nog maar even de pestkop-achterin-de-klas blijven.

Foto: Marcel Mollé/HH

(Ingezonden mededeling)

19
De Groene
Amsterdammer

9 december 1992

de Volkskrant VAN ZATERDAG 12 DECEMBER 1992

Vertrekkend hoogleraar bemiddelt in scheidingszaken Hoefnagels ziet in huwelijk een klucht van vergissingen

Van onze verslaggeefster
LOUCKY CONTENT
AMSTERDAM — Bijna zijn hele arbeidzame leven heeft prof. dr. G. Hoefnagels zich bezig gehouden met huwelijk en relaties. Dus nam hij gisteren met een rede over het huwelijk afscheid als hoogleraar in Rotterdam. Onze relaties zijn de laatste decennia nogal veranderd, betoogde hij, maar er wordt nog steeds druk gehuwd. En nog steeds wordt het huwelijk te vaak gesloten 'met een dolle kop en zo lichtvaardig mogelijk'.

Hij gaf zijn afscheidsrede de titel *Het Huwelijk, A Comedy of Errors* mee. Het huwelijk is immers voor staat en onderdanen een bron van misverstanden, een 'verwarrend spel tussen de schone relatie en het taai instituut'. In zijn werkkamer in een dorp in de Achterhoek vertelt Hoefnagels, tevens D66-senator, over de inhoud van zijn 'klucht', en hoe die meer dan eens overgaat in een 'tragedie'. Hij doet een deel van zijn kennis op in zijn scheidingsbemiddelingspraktijk. Daar heeft hij ervaren dat nog steeds veel mensen een relatie aangaan zonder zich de consequenties van hun — soms onuitgesproken — ja-woord te realiseren.

'Vroeger bleef je elkaar trouw tot aan de dood', zegt hij. 'Het kwam vaak niet eens bij de mensen op dat ze wel eens een slecht huwelijk zouden kunnen hebben. In die tijd vertelde een man, wiens huis net was afgebrand, me dat hij stilletjes had gewenst dat zijn vrouw in de vlammen zou omkomen. Hij zei erbij dat hij zich schuldig voelde over die gedachte, want zo iets mag je niet denken. Hij had daar een heel leeg gevoel over. Hij realiseerde zich niet dat hij helemaal niet trouw was aan zijn vrouw, maar dat hij alleen maar trouw was aan het huwelijk als instituut.'

Nu is scheiden geen schande meer, maar is het heel gewoon. In de praktijk betekent het wel dat de huwelijkse ommin vaak is vervangen door soms jarenlange scheidingsperikelen. Er is nog meer veranderd: samenwonen is nu ook heel gewoon, terwijl dat vroeger nog denigrerend 'hokken' werd genoemd. Maar vrij zijn de samenwonenden daarvoor niet, omdat ze maar al te vaak een 'spontane institutionalisering' van hun relatie moeten ondergaan.

Hoefnagels: 'Dat is een institutionalisering zonder wetten, of liever bijna zonder wetten van de staat; een institutionalisering door aanvaarding van culturele normen en verwachtingen aangaande de tweezamheid. Als twee sa-

menwonenden zich eens niet in elkaar gezelschap vertonen, dan vraagt de omgeving al gauw waar de ander is. Soms ook denken we dat we ons samenleven zelf regelen, maar dan heeft volkshuisvesting al heel veel voor ons geregeld.'

Hij heeft over die ontluisterende publieke bemoeienis met zo iets privaats als een relatie tussen twee mensen ook een vers geschreven:

'Het is natuurlijk een eng idee/ dat/ door de uniforme plaatsing/ der stopcontacten/ in flats/ het blauwe oop/ in 17 woonlagen/ boven elkaar/ vanuit dezelfde hoek/ hekeken/ wordt/ en/ na het journaal/ om 23.05 uur/ in 17 woonlagen/ boven elkaar/ — vanwege de uniforme plaatsing/ der bedlampjes —/ tegelijkertijd/ op dezelfde breedte- en lengtegraad/ van de aardkloof/ de coitus plaatsvindt.'

Mijn enige hoop/ is nog/ dat de bewegingen/ onregelmatig zijn/ (maar hij een uitzending/ van popmuziek/ op radio III/ is deze laatste kans/ jezelf te zijn/ klein).'

En vaak wordt er na tien jaar door het stel, dat 'alleen maar' samenwoont, toch nog gehuwd. Omdat ze een kind willen, of omdat het zonde is van de pensioenpremie. Want nog steeds wordt er in Nederland druk gehuwd: ieder jaar door maar liefst 200 duizend mensen. Daar staat dan wel tegenover dat ook ieder jaar 60 duizend Nederlanders hun huwelijk laten ontbinden. Met alle ellende van dien. Want er wordt niet alleen ondoordacht gehuwd, maar ook ondoordacht gescheiden. En dat laatste komt vooral doordat de overheid het laat afweten, zegt Hoefnagels.

'Ons scheidingsprocesrecht is oorlogsrecht, terwijl het vredesrecht zou moeten zijn', zegt hij. 'Het valt niet in te zien dat twee mensen die zonder rechter samen een huwelijk aangingen, er bij overeenstemming niet samen zonder rechter uit zouden kunnen komen.' Hoefnagels meent dat je nooit op de juridische kant van de scheidingsvraag moet ingaan zonder eerst de relatie aan de orde te hebben gesteld. Dat zou een hoop moeilijkheden schelen.

Als wetenschapper kent hij de beperkingen van het recht: 'Het recht kan slechts de familierechtelijke kaders bieden, niet de relatie zelf verbeteren. Het recht kan relaties wel verslechteren, of preciezer gezegd: illusies over recht kunnen dat.' Heel vaak blijken juridische processen dan ook 'toernooivelden voor vechtende ouders te zijn, waarvoor justitie de wapens levert'.

Hij citeert met genoegen de Amerikaanse psychiater Goldstein, die voorstelde dat als de ouders het niet eens zijn, de dobbelstenen maar moeten beslissen aan welke

ouder het kind wordt toegewezen. 'Dat is beter dan wat nu in naam van recht en deskundigheid plaatsvindt.'

Zelf scheidde de van huis uit katholieke Hoefnagels voor de grote golf van echtscheidingen in Nederland. Hij was zijn tijd vooruit. 'Ik ben van de generatie van Blokker, en Mulisch. Je kwam de oorlog uit bartsensvol idealen. Alles zou beter worden. Ik was ook opgevoed in een heel vrijzinnige sfeer. Eigenlijk wilde ik medicijnen studeren, maar daar was geen geld voor. Ik dacht toen ook dat het allemaal morgen zou gebeuren, maar zo vlug ging het niet.'

De rechtenstudie alleen was hem niet genoeg: 'Toen ik een jaar rechten studeerde, vond ik dat al die wetten toch iets met mensen te maken moesten hebben. Toen besloot ik ook psychologie te gaan studeren. Psychologie ging toen nog over mensen.'

In 1954 kwam hij bij de kinderbescherming, die in die tijd met veertigduizend kinderen te maken had. Maar later kwamen daar de kinderen van ruziende gescheiden ouders bij. Zijn publicaties en artikelen gaven hem grote bekendheid. Zijn boeken met titels als *Gescheiden meningen*; *Over huwelijk, samenleven en scheiden*; en *Samen trouwen, samen scheiden* zijn nog steeds populair bij huwend en scheidend Nederland.

Steeds vaker wendden mensen zich tot hem voor advies. In zijn werkkamer heeft hij dan ook al heel wat huwelijkse ellende aangehoord. 'Toen ik nog niet zo lang bemiddelde, kreeg ik iemand op bezoek aan wie ik vroeg "Wat vindt uw vrouw er van dat u scheiden wilt?" Die man zei toen: "Nou, die is natuurlijk altijd overal tegen". Maar ik vond dat we haar moesten vragen, omdat we dat anders nooit echt zouden weten. En toen kwam die vrouw. Dat was het ei van Columbus: als je man en vrouw tegelijk voor je hebt zitten, dan wordt de informatie namelijk verstrekt en geverifieerd. En dan worden ook de emoties zichtbaar. Dat schept een hoop klaarheid.'

'Daarna heb ik besloten altijd twee mensen samen te ontvangen. Daardoor kwam ik veel te weten over de psychologie van het scheidingsproces. Zo ontwikkelde ik een bemiddelingsmethode, waarbij ik eerst op het relationele deel in ga. Ze vertellen dan ieder hun verhaal. En uiteindelijk is het de bedoeling dat ze met een echtscheidingsconvenant de deur uit gaan. Maar het gebeurt ook wel dat mensen het op een andere manier gaan proberen. Soms komen ze terug op hun scheidingsvraag. Ze komen dan tevreden, en soms weer verliefd bij mij terug. Het komt niet heel vaak voor, maar toch vaker dan zo'n tien jaar geleden.'

Kussen is steeds vaker slechts een routineklus

VK 30-12
Een luchtkusser is iemand die zich tijdens het zoenen met de mond afwendt, zich op de wangen laat zoenen en zelf een kusgeluid produceert in de lucht. Als je zo moet kussen, kun je het beter achterwege laten. Het is te vergelijken met het weigeren van een uitstoken hand. Een onbespreekbaar taboe? Het lijkt er een beetje op.

De minste of geringste aanleiding is reeds voldoende om in het dagelijks leven tot het rituele zoenen over te gaan (liefst drie keer, 'op z'n Brabants'). Zoals wielrenners na een overwinning door wildvreemde rondemissen worden gezoend (een keer links, een keer rechts en dan vol op de mond), zo hoeft dat nu ook weer niet met de eerste de beste. Op het werk en in de kennissenkring is 'zo maar zoenen' al lang tot norm verheven. Of men de jarige job of de jubilaris goed kent of niet. Ieder doet daaraan mee, om niet op te vallen.

Kinderen hebben deze obligate flauwekul feilloos door. Zij wenden vol afschuw opzichtig hun gezicht af als oom Harry met zijn dikke natte lippen hun smetteloos blozende wangen nadert en proberen hem met een onbuigzame gestrekte arm op afstand te houden.

Volwassenen hebben teveel gêne om openlijk een ander te negeren en dus kussen zij in de lucht terwijl de ander een voltreffer plaatst. Maar is het alleen afkeer van en gebrek aan belangstelling voor de naderende

lippen en de eigenaar daarvan? Of misschien een zoenfobie?

Er wordt zo maar wat gezoend. Het is een gewoonte geworden, een routinehandeling die geen enkele passie meer kent. Goed zoenen doe je met aandacht. Wanneer iemand in het centrum van de belangstelling staat, bijvoorbeeld op een verjaardag, dan is het misschien te begrijpen dat hij of zij zich eenzijdig laat zoenen. Een kus in de lucht van echter uit den boze moeten zijn. Maar ook dat gebeurt vaker dan u denkt. Als er geen andere aanleiding is dan een ontmoeting, let dan maar eens op hoeveel luchtkussers er zijn! Komisch is het te zien hoe twee luchtkussers elkaar bestoken met losse flodders...

We gaan weer veel van dit soort ontmoetingen tegemoet. Vooral nieuwsjaarsdag en de dagen erna (het mag nog de hele maand januari, zeggen notoire contactkussers) worden onbeschaamd benut door wanggerichte kussers en tegelijkertijd ontsierd door grote aantallen luchtkussers. Wanneer iemand het rituele gezoen als een ongewenste intimiteit beschouwt, dan is het alternatief een stevige hand met oogcontact. Net als een hand geven is zoenen tweerichtingsverkeer. Al het andere is hypocriet.

Beter één stevige handdruk, dan tien kussen in de lucht.

ZEVENAAR Jaap Muilker

Gehuwde priester mag geen les geven

UTRECHT, 4 DEC. Drs. H. Brautigam, de priester die onlangs in een televisieprogramma bekend maakte dat hij is gehuwd, heeft van de Katholieke Theologische Universiteit (KTU) in Utrecht te horen gekregen dat hij zijn werk als supervisor van studenten vanaf 1 februari 1993 niet meer mag verrichten. Zijn tijdelijke aanstelling, die op 1 augustus afloopt, wordt niet verlengd. De universiteit was niet op de hoogte van het huwelijk van Brautigam. Volgens pauselijke en bisschoppelijke richtlijnen, waaraan de universiteit zich moet houden, mogen gehuwde priesters geen docerfuncties vervullen. *A.R.C.*

Seksindustrie bron van aids-ramp Azië

Azië wordt de komende jaren het toneel van de strijd tegen aids.

door richard ehrlich

inter press service

Het aids-virus verspreidt zich sneller in Azië dan waar ook ter wereld. Binnen zeven jaar zal Azië Afrika voorbij hebben gestreeft, wat betreft aantal seropositieven en aidspatienten. Het overgrote deel van de 1,8 miljoen seropositieven in Azië en de Pacific leeft in Thailand en India. In India wordt het aantal seropositieven geschat op 500.000. Thailand telt er ongeveer evenveel. Kanchit Limpakarnjanarat van het Thaise ministerie van Volksgezondheid schat dat in het jaar 2000 2,4 miljoen Thaise mannen, vrouwen en kinderen met het aids-virus zullen zijn besmet. De Thaise minister Mechal Viravaldya, beter bekend als 'Mr. Condoom' vanwege zijn streven de regering te overtuigen van de ernst van de aids-crisis, schat dat dagelijks 1400 Thai met het virus worden geïnfecteerd.

Thailand

Azië's bloeiende seksindustrie, lakse wetgeving en de grote migratiestromen in de regio worden gezien als de belangrijkste oorzaken van de aids-epidemie. De seksindustrie in de Thaise hoofdstad Bangkok 'handelt' dagelijks een half miljoen klanten af. Jaarlijkse inkomsten uit deze industrie bedragen vier miljard dollar. Volgens schattingen is een op de vijf prostituties in Bangkok seropositief. Maar terwijl andere Aziatische landen kampen met politieke en religieuze

ze tegenstand tegen een doeltreffende aids-campagne, loopt Thailand voorop wat betreft informatieve- en preventiecampagnes. De Thaise regering heeft de '100 procent campagne' gelanceerd die ernaar streeft de bevolking ervan te overtuigen condooms te gebruiken. Daarnaast steekt de regering veel energie en geld in onderzoek en behandeling. "We constateren een gedragsverandering", zegt een WHO-medewerker van het ministerie van Volksgezondheid. Dit jaar is het condoomgebruik met 60 procent gestegen, het aantal distributiepunten zelfs met 158 procent. Het aantal seksueel overdraagbare ziektes (STD's, sexually transmitted diseases) is gedaald vanwege het toenemend gebruik van condooms.

Burma

Desondanks wordt verwacht dat het aantal seropositieven voortloopt zal blijven groeien. De situatie verslechtert doordat de seksindustrie steeds vaker vrouwen roept uit omringende landen om te voldoen aan de groeiende vraag naar seks.

Met name jonge meisjes en vrouwen uit de afgelegen junglegebieden van Burma zijn erg in trek. Maar ook vrouwen uit Laos en de Zuidchinese provincie Yunnan worden ontvoerd en onder valse voorwendsels naar Bangkok gelokt, waar zij in de prostitutie belanden.

Het verboden Burmese dagblad 'Dawn News Bulletin' berichtte kort geleden dat er een bloeiende handel in jonge Burmese meisjes en jongetjes is ontstaan voor de Thaise seksindustrie. "Burmese meisjes zijn erg in trek omdat Thaise klanten denken dat zij nog niet besmet zijn met het aids-virus", aldus het dagblad. De 'Dawn' beschrijft Burma als een belangrijk punt langs de zogenaamde aids-route. De aids-epidemie in Zuidoost-Azië breidt zich langs deze route van Thailand

Aids niet vergelijkbaar met andere

Op 1 oktober zijn er in Nederland in totaal 2.330 aidspatienten geregistreerd. Dit jaar zijn er ongeveer driehonderd patiënten bijgekomen. Volgens Roscam Abbing lijkt het er op dat de rijksoverheid langzamerhand de handen afrekt van de aidsbestrijding. Zo komen verantwoordelijkheids en financiën steeds meer bij de gemeenten terecht en verschuift er geld van het rijk naar particulieren (het Aids Fonds) of de semi-overheid (het Preventiefonds). Bovendien blijkt uit de begroting voor volgend jaar ook nog eens een bezuiniging, hoewel niet groot.

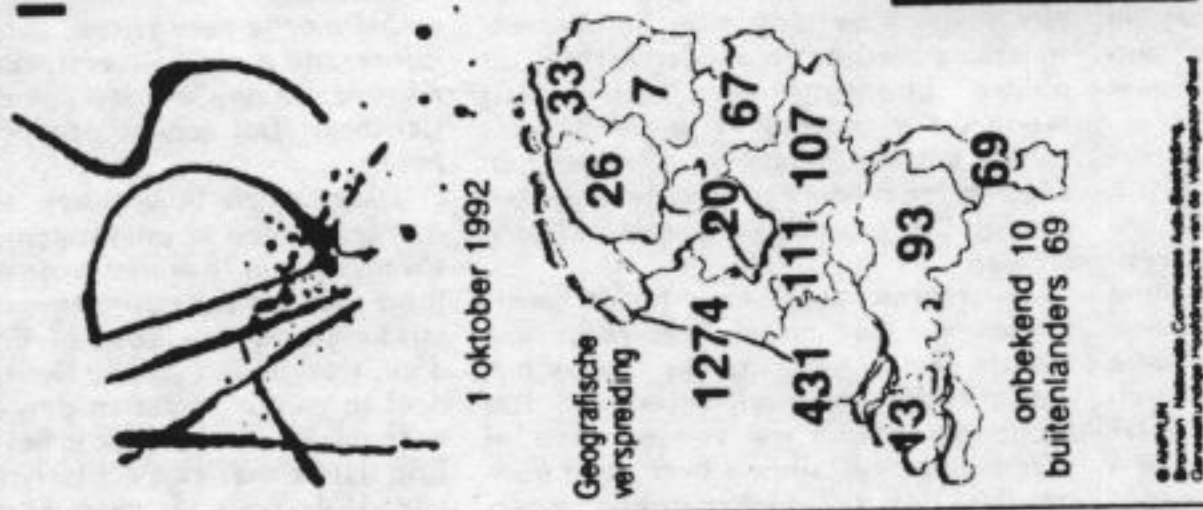
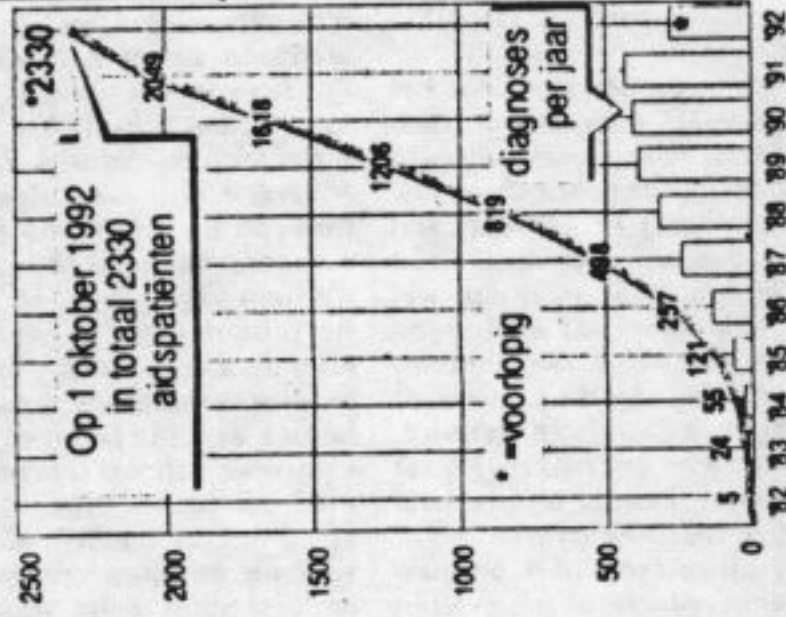
door wendy kind

redactie amp

Maar als over tien jaar blijkt dat de ontwikkeling veel slechter is dan nodig was - en er dus meer aidsdoden zullen zijn - zullen de politieke verantwoordelijken van nu niet vrijuit gaan. Dat het nooit zover mag komen.

Scherpe woorden van prof. drs. E. Roscam Abbing, voorzitter van de Nationale Commissie Aids-Bestrijding (NCAB), bij de opening van Wereld Aids Dag 1992 vandaag in Maastricht.

IN NEDERLAND

AIDS IN DE WERELD:

officieel AIDS	7.000.000
Afrika	152.463
Amrika	277.042
Azië	>1.000.000
Europa	500.000
Oceanië	50.000

Verdeling naar patiëntengroepen in Nederland

onbekend/anders	39 = 1,7%
moeder-kind	11 = 0,4%
heteroseks. contact	166 = 7,1%
transfusie ontvangers	33 = 1,4%
hemofiele-patiënten	39 = 1,7%
homo/biseks. druggebr.	25 = 1,0%
i.v. druggebruikers	200 = 8,5%
homo/biseksuele mannen	1817 = 77,9%

land naar afgelegen gebieden in India en China uit. In Burma zelf dreigt ernstig gevaar omdat bloedtransfusies nog steeds niet worden gecontroleerd op het aids-virus. Daarnaast worden de in dit land populaire tatoeages vaak aangebracht met besmette naalden.

In het aangrenzende Laos zijn tot nu toe elf HIV-besmettingen gesignaleerd. Maar het ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) waarschuwt: "Laos wordt bedreigd omdat het grenst aan Zuid-China, Burma en Thailand waar de epidemie zich snel uitbreidt."

In Malaysia hebben de autoriteiten een begin gemaakt met het opsporen van de zogenaamde rijdende bordelen - personenbusjes vol Thaise prostituties die dienst doen als bordelen en constant van standplaats verwisselen om de politie te ontlopen. "De rijdende bordeels zijn erg populair en we wijzen de klanten op de gevaren van besmetting tijdens een bezoek aan een prostitutie", zegt de Malaysische onderminister van volksgezondheid, Farid Ariffin. Malaysia telt 3700 seropositieven. In de meeste gevallen betreft het junkies die geïnfecteerd raken door gebruik van besmette naalden. Het gebruik van condooms is onder de Malaysie moslimbevolking niet erg populair. De regering tracht daarom een einde te maken aan de prostitutie in het land.

Cambodja

In Cambodja vrezen deskundigen een nieuwe "killing fields": deze keer niet door de handen van Rode Khmer-leider Pol Pot maar vanwege de dodelijke aids-epidemie die ook Cambodja bedreigt. De prostitutie is vooral opgebloeid door de aanwezigheid van duizenden buitenlandse militairen die in Cambodja zijn gestationeerd in verband met de vredesoperatie van de Verenigde Naties.

'killers'

Het Nederlandse thema voor Wereld Aids Dag 1992 is "Samen stoppen we aids". Vier jaar geleden benoemde de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) de eerste dag van december tot de dag waarop de hele wereld een etmaal stil staat bij de ziekte aids. Volgens de WHO is er minstens twintig keer zoveel geld nodig voor preventie om uitbreiding van de ziekte over de hele wereld tegen te gaan.

Staatssecretaris Simons kondigde verder aan de Gezondheidsraad om advies te vragen over tuberculose, een ziekte die in Nederland niet echt veel voorkomt. TBC is echter wel gevaarlijk voor HIV-geïnfecteerden en hun omgeving. Het gaat dan vooral om een bacil die resistent is tegen de gangbare behandelingen. Verder riep de bewindsman de hele wereld op om meer aandacht te schenken aan de problemen van vrouwen met aids en aan discriminerende van HIV-geïnfecteerden en aidspatienten.

In "spaarame studies" Roscam Abbing: "Deze al langer in de VS bekende ontwikkelingen gaan helaas nu ook op voor Nederland". Er wordt "naarstig" onderzoek gedaan naar het waarom van die stijging. Licht dat bij voorbeeld aan het feit dat de aidsboodschap mensen niet voldoende bereikt of is er sprake van gezapigheid, gewinning en afstomping?

De NCAB-voorzitter rekende ook af met geluiden als zou er nu weer eens "grote killers" zoals hart- en vaatziekten. "Men verzuimt dan zich te realiseren hoe potentieel verwoestend een aids-epidemie kan zijn, zoals helaas blijkt in de ontwikkelingslanden en hoe uitzonderlijk kosten-effectief preventie op dit terrein kan zijn." Roscam Abbing vermeldt dit met kritiek maar zo weinig overstromingen zijn. Bovendien doet de "aids-ellende persoon" zeker niet onder voor die bij andere ernstige ziekten, vond hij.

Het patroon van nieuwe infecties is in het geheel niet geruststellend. Al bijna twee jaar zijn er tekenen die wijzen op de toename van nieuwe infecties. Zo is er de stijging van gonorrhoeë-meldingen onder vooral jongeren (die wijziging op onveilig vrij-gedrag), maar ook een daadwerkelijke toename van HIV-infecties, zij het slechts gemeten

HC 90ft
Twee jongens uit Den Haag vermist

Alexander (links) en Richard.

Den Haag - De Haagse jongens Richard (12) en Alexander (13) Fuglistahier worden sinds donderdag vermist. De broers verlieten donderdagmiddag om half twee hun school met de mededeling "dat ze naar Frankrijk zouden gaan". Ze zijn 's avonds nog gezien op station Voorburg. De politie verzoekt iedereen die hen nadien heeft gezien contact op te nemen met het bureau Jeugdzaken, tel. 070-3102610.

Baby mishandeld; 12 maanden cel

ROTTERDAM - De rechtbank in Rotterdam heeft gisteren de 22-jarige M. van der S. uit Capelle aan den IJssel veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf (en evenzo veel voorwaardelijk) wegens zware mishandeling van zijn dochtertje. De officier van justitie had vijftien maanden en tbs geëist.

Van der S. heeft dit jaar zijn enkele maanden oude baby Mathilde herhaaldelijk ernstig mishandeld. De zaak kwam aan het licht nadat de ouders van de verdachte verzoeken om het lichaamje wondingen op het lichaamje van Mathilde hadden gezien en het kind vervolgens naar het ziekenhuis brachten.

Het ziekenhuis constateerde onder meer bot- en beenbreuken, gebroken armpjes en beentjes en inwendige bloedingen.

19-2-92 N 1/1 N